

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

Letnik XVII.

V Ljubljani, marca 1900.

3. zvezek.

Prva postna nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXVIII.

Človek ne živi le od kruha, marveč od
vsake besede, katera pride iz ust božjih.
Mat. 4, 4.

Pričeli smo resnobni postni čas. V postnem času nas sveta cerkev še posebno priganja in navaja k bogoljubnemu življenju. Sicer želi, da bi vse cerkveno leto bilo Bogu posvečeno, a postni čas bodi vsem vernikom še posebno svet čas. Svet čas zato, ker obhajamo v tem času najimenitnejše skrivnosti sv. vere. Kakor je namreč Kristus vseh triintrideset let, ki jih je preživel na svetu, ves čas kazal neizmerno ljubezen do nas, se je vendar ta njegova božja ljubezen v najžarnejši luči pokazala nazadnje v njegovem prebritkem trpljenju. Zato tako visoko ceni sv. cerkev oni čas, ki je posebej posvečen Kristusovemu trpljenju t. j. postni čas. Svet čas je doba štiridesetdanskega posta tudi zato, ker se pripravljamo v njem na velikonočne praznike, ki nas spominjajo največjega čudeža, Kristusovega vstajenja. K temu pripravljanju nas nagiblje tudi sedANJI letni čas. Bliža se nam namreč ljuba spomlad; kakor se v spomladi zunaj v naravi vse prenavlja, vse na novo poživlja, tako se moramo tudi verniki na duši vsi prenarediti, vsi prenoviti, da o veliki noči res s Kristusom vstanemo k novemu življenju svetosti in pravičnosti.

Za tako prenovljenje našega duha pripravna sv. cerkev v postnem času razne pobožnosti; zapoveduje post in zatajevanje; osebno pa oznanja besedo božjo z večjo vnemo in gorečnostjo

ter vspodbuja ljudi k pobožnemu premišljevanju Kristusovega prebritkega trpljenja. Da, za sveti postni čas še prav posebno velja Jezusova beseda: *Človek ne živi le od kruha, marveč od vsake besede, ki pride iz ust božjih*. Nadejam se torej po pravici, da se boste tudi vi v svetem postnem času še bolj potrudili, da pazno spremljate moje obravnave o Kristusovem življenju; saj smo že pričeli zadnjo dôbo njegovega zemeljskega bivanja — pregrenko trpljenje njegovo.

I. Ko so bili Jezusa vklenili in zvezali na Oljski gori, so se apostoli razkropili in pogubili, le sv. Peter in Janez sta šla za Jezusom, toda še ta dva plašno in od daleč. Janez pa je bil znan velikemu duhovnu in je šel z Jezusom vred na dvorišče velikega duhovna. Peter pa je stal zunaj pri vratih. Janez pa je govoril z vratarico in je privedel noter Petra. O Janezu se dalje nič več ne pripoveduje, bržkone je kmalu zapustil dvorišče in šel povedat Materi božji, kako se godi njenemu preljubemu Sinu. O, da bi bil šel še tudi Peter; ne bi se mu bila zgodila tolika nesreča! Na dvorišču so bili hlapci in služabniki zakurili in so se greli okrog ognja, ker je bila mrzla noč. Pristopil je tudi Peter in sedel k njim ter se grel, da bi videl, kako se bo izšlo z Jezusom. Misлил si je, da bo tako najlažje ostal prikrit, ako tako ravna kakor drugi. Kar pride vratarica, ugleda Petra pri ognju in pravi: »Ali si tudi ti izmej učencev tega človeka?« In (menda) brž pritrđi še druga dekla in pravi: »Tudi ti si bil z Jezusom Nazarenčanom!« On pa ga je zatajil pred vsemi, rekoč: »Žena, ne razumem, kaj praviš. Jaz nisem. Jaz ga ne poznam«. To je bilo prvo zatajenje, in petelin je zapel prvokrat.

Kmalu potem je šel Peter skoz vrata, in videla ga je neka druga dekla in je rekla okrog stoječim: »Tudi ta je bil ž njimi.« In kmalu je zatrdil še nekdo drugi, ki ga je videl tam: »Tudi ti si izmej njih.« Peter pa je zopet tajil in prisegal: »Jaz nisem: jaz ne poznam tega človeka.« To je bilo drugo zatajenje.

Sedaj je šel Peter ven na zunanje dvorišče, pa se je kmalu zopet vrnil in se pridružil poslom pri ognju. Nekako za uro pozneje začne trdit nekdo drugi, rekoč: »Resnično, tudi ti si izmej njih«, in brž se oglasi še drugi in tretji, rekoč: »Saj si Galilejec, in tvoj jezik te razodeva«. Eden izmej hlapcev velikega duhovna, sorodnik Malhov, pa celo zatrdi: »Ali te nisem jaz videl na vrtu

ž njim?« Tedaj je Peter tajil v tretje ter je prisegal in se rotil: »Ne vem, kaj pravite; ne poznam tega človeka, o katerem govorite!« In ko je še govoril, je petelin zopet zapel.

Da so bili nazadnje še najbolj nadležni Petru, se dá razlagati iz tega, ker se je bila Jezusu izrekla smrtna obsodba in se je ta novica hitro razširila po vsej palači. Samo ob sebi je razumno, da so se začeli tedaj še bolj zanimati za njegove učence. — Takoj potem pripeljejo Jezusa iz sodne hiše čez dvorišče v ječo. Vseh oči se ozirajo proti Jezusu; njegovo oko pa išče le enega, svojega ljubega učenca, da bi ga potegnil iz valov skušnjav in iz močvirja greha, kakor nekdanj, ko se je potapljal v morskih valovih; zakaj po velikem grehu je včasih skušnjava še večja nego pred grehom, namreč strašna skušnjava obupnosti, (katera je pogubila Juda Iškarijota). Jezus uprè svoje premilo božje oko v Petra, Peter se ozrè v Jezusa, in ta pogled je tako pretresel Petra, kakor more pretresti le nebeška moč božje milosti. Ubogi apostol se začne britko jokati, ter ne more prenehati; brž hiti ven iz nesrečne hiše in bržkone tudi ven iz mesta na samotni kraj, da se tam izjoka, kakor ga sili skesano, pa tudi hvaležno srce. Zakaj Peter ni bral v Jezusovem očesu le britkega očitanja, marveč bral je tudi božjo ljubezen usmiljenega odpuščenja. In tisti potoki solz, o katerih beremo v njegovem življenju, se niso iztekali le iz grenkega studenca kesanja, marveč tudi iz sladkega vreleca oveseljene hvaležnosti.

Predno zapustimo Petra, oglejmo si še nekoliko njegov greh. Nihče, ki je Petra poznal, bi si ne bil mogel misliti, da bode padel tako globoko, sam, kakor vemo, še najmanj; edino Jezus je vedel že naprej za to grozovito nezvestobo. Tega greha se drži več hudobij in zanikarnostij: neznačajnost, strah pred ljudmi, laž, prisega in rotnje ter končno zatajenje Gospoda Jezusa Kristusa. Kar pretrese še nas, ako pomislimo, kdo si je nakopal na svojo vest vse te grehe! Prvak apostolov in vse cerkve, prvi papež, in — kar pride še posebej v poštev — do sedaj tako plemenit in svet mož! Jezusov apostol biti, to mu je bila svoj čas največja sreča, najvišja čast. Sam je nekoč ves srečen in navdušen vskliknil: »Tukaj — pri Jezusu — nam je dobro biti!« Še pred kratkim je zagotavljal, da je pripravljen iti z Jezusom tudi v smrt, in res se je začel že z mečem boriti zanj. Oh, sedaj pa pravi, da ga ne pozna, in kako nerodno in nespoštljivo govori! — »tega človeka« pravi, ko govori o svojem nebeškem Učeniku, katerega je tolikrat

prespoštljivo imenoval svojega Gospoda, o katerem je pred vsem apostolskim zborom slovesno pričal: »Ti si Kristus, Sin živega Boga!« In pred kom ga tako nečastno zataji? Pred slugi, hlapci, deklami! najnižjih ljudij se tako zelo zboji! — Velikost tega greha se nam bo zdela pa še tem strašnejša, če pomislimo, kako zelo je bilo ž njim žaljeno božje Srce Jezusovo. Vse ga je zapustilo, vse je zoper njega — no, sedaj pa še njegov ljubljenec! Eden izmed apostolov, ki je bil že več časa grešnik, ga proda — in glej, sedaj se mu pridruži še svetnik, kateremu je Jezus toliko zaupal, in ga zataji, noče nič vedeti zanj! — Oh, kako je res slaboten človek, tudi najboljši, da more zabresti tako daleč!

Vendar naj pristavim tej razsodbi nado, da je Bog milejše sodil ta greh, ker je poznal apostolovo utrujenost, bojazen, nevarnost, tako nenadne in pogoste napade; da je prišel v tako nevarnost, ga je zavedla njegova velika ljubezen do Jezusa, ker bi bil tako rad zvedel, kakšen bo konec i. t. d. Končno vprašam: kdo izmed nas bi bil v enakih okoliščinah zvestejši? S tem pa nikakor nočem reči, da ni bilo to res hudo zadolženje, saj so nam za to najboljša priča — preobilne Petrove solze! Sv. Peter je zato zabredel v toliko nesrečo, ker ni rabil poglavitnih pomočkov, ki so potrebni za stanovitnost: *m o l i t v e i n č u j e č n o s t i*. Jezus je rekel: *Čujte in molite*, on pa je zaspal s tovarišema in ni molil, pa zaupal je preveč sam nase in se ni ogibal grešne nevarnosti in priložnosti ter šel mej druhal, ki je bila sovražna Kristusu. Sveti Peter na Pilatovem dvorišču — bodi vedno svarilen zgled vsem, kateri ste na pravi poti in hočete ostati stanovitni: bodite čuječi in pobožni!

II. Pa povrnimo se zopet k Jezusu. Že enkrat sem vam omenil, kako grozovito so ravnali ž njim, ko je bil obsojen. Kako dolgo so tako počenjali ž njim, ni povedano; to je pa gotovo, da Jezus to noč ni mogel kar nič počivati, niti očesa zatisniti. Obsodba je bila sklenjena že precej pozno, ker je petelin že v drugo začel peti. Ustno izročilo nam sporoča, da so po onem ostudnem zaničevanju Jezusa še v ječo dejali za toliko časa, da se je zopet zbral veliki zbor. O ubogo Srce Jezusovo, kaj je moralo čutiti, kaj trpeti v tej ozki ječi, v tej strašni zapuščenosti! Slednjič se začne daniti. Prvi jutranji žarki posijejo skoz omrežje na užaljeno in upadeno lice Zveličarjevo. Hvaležno pozdravi božji Sin jutro zadnjega dneva svojega življenja — jutro Velikega petka! — ter opravi zjutranjo molitev — zadnjikrat! Kako je pač molil? Ni

nam težko uganiti: od prvega trenutja njegovega življenja na zemlji mu je bil vedno pred očmi in v mislih ta dan. Srčno je hrepenel po njem. Sedaj je prišel: žark za žarkom prihaja polagoma skoz omrežje naznanjat Zveličarju strašno smrt! Gotovo je sklenil in povzdignil svoje roke proti nebeškemu Očetu in se mu srčno zahvalil za prihod tega velikega dne. Daroval mu je vse svoje trpljenje, svoje življenje in svojo smrt v počesčenje njegovega imena in za nas grešnike vse. Hvala Bogu Očetu za sveto jutro prvega Velikega petka! recimo še mi za Jezusom.

III. Zjutraj zgodaj (okrog šestih) se je zopet zbral veliki zbor, da bi ponovil že po noči izrečeno smrtno obsodbo, ker sodnijski opravilnik je tako zahteval, da se je morala končna razsodba izreči še-le drugi dan po obravnavi in sicer ne ponoči. V tej seji je bilo treba tudi določiti, kako ga bodo izročili rimski oblasti, da bi izvršila smrtno obsodbo. Sploh se jim je jako mudilo, da bi se vse dovršilo še pred praznikom, prav kakor je rečeno v sv. pismu: *Noge grešnikov tečejo k hudemu in hité prelivat nedolžno kri.* (Iz. 59, 7.) Sicer so pa lahko hitro opravili, ker so le ponovili poglavitne reči iz ponočne obravnave. Jezusa torej zopet pripeljejo v zbirališče in ga vprašajo: »Ali si ti Kristus, povej nam?« Jezus jim reče: *Ako vam povem, mi ne verjamete. Ako pa vas vprašam (namreč: po kateri pravici me sodite), mi ne boste odgovorili in me ne izpustili. Odslej pa bo Sin človekov sedel na desnici moči božje.* Hoče jim reči: Ker me nočete priznati za Mesija in Zveličarja, vam pač ne ostane drugega, kakor da me boste morali priznati za sodnika. Slično jim je že povedal tudi v ponočni obravnavi. Sedaj pa rekó vsi: »Ti si tedaj Sin božji?« In jim reče: *Vi pravite; in jaz sem!* Oni pa rekó: »Kaj potrebujemo še pričevanja? saj smo sami slišali iz njegovih ust! In vstala je vsa njih množica in so ga zvezanega peljali in izdali Ponciju Pilatu, deželnemu poglavarju. S tem se je izvršila najkrivičnejša sodba, kar jih je še svet videl. To, kar je Jezus triintrideset let dokazoval s svojim prečudno svetim zgledom, s svojim neovrgljivim naukom, osobito pa s svojimi neštetimi čudeži, da je namreč Sin božji, zdavno obljubljeni in tako dolgo zaželjeni Mesija, Odrešenik — to mu štejejo v greh in ga obsodijo kot bogokletnika v smrt. S tem je zapečatená nesrečna usoda judovskega naroda.

IV. Odvedli so ga k Ponciju Pilatu, kar je bil že Jezus sam napovedal, ko je rekel, da bo izdan paganom in da bo križan. To se je pa zgodilo zato, ker Judje že nekaj let niso imeli pravice,

soditi o življenju in smrti. Nove smrtne kazni so se uvedle, kakoršne so bile v navadi pri drugih narodih: n. pr. križanje, smrt v ognju, pretepanje ob stebru, potapljanje v vodi. Pa tudi zato so to storili, da bi svojo krivdo kolikor toliko zvrgli na deželnega poglavarja, ko bi se utegnilo ljudstvo kaj protiviti, da bi se mu, kakor vselej, kazali tudi sedaj svete in nedolžne. Sicer so zelo težko prenašali rimski jarem, tujo nadvlado; in ob drugi priliki bi se pač težko ves sinedrij tako ponižal; a sedaj, ko se gré zoper Jezusa, jim srd, nevoščljivost in sovraštvo močno olajša te sicer za judovski narod tako poniževalne stopinje, ko mora še-le pri tujcu beračiti, da se smé izvršiti obsodba. Zares ponosni so ti sodniki, ki se morajo sami spremeniti v zatožnike!

Ves veliki zbor z oboroženimi ljudmi torej tira Jezusa pred palačo Poncija Pilata in sicer z v e z a n e g a, da bi ga kazali kot hudodelnika po vsem mestu, kjer je bilo zarad velikonočnega praznika vse polno ljudstva. To je bila druga večja pot v Jezusovem trpljenju, na kateri je naš Zveličar trpel veliko britkosti in poniževanja. Ta pot ni bila kratka: iz Kajfove palače na Sijonu ali Zgornjem mestu v južnozahodnem delu Jeruzalema pa do gradu Antonije v severnovzhodnem delu Dolnjega mesta, kjer je bila Pilatova palača, je kakih 1500 stopinj, in da takoj omenimo še to: od Pilatove do Herodove palače na griču Bezéta, kamor je moral Jezus tudi iti mej Pilatovo obravnavo, je še kakih dve sto stopinj; torej vsega skupaj je kakih dva tisoč stopinj, ki jih je moral Jezus pri belem dnevu prehoditi ob vednem suvanju brezčutnih beričev in zaničevanju obilne množice. Ako pomislimo, kako zelo je ljubilo božje Srce to ljudstvo, ki ga sedaj kričé in zaničevaje spremlja pred tujo sodbo, si bomo pač vsaj nekoliko mogli misliti, kako zelo mora biti užaljeno!

A predno pričnemo zatožbo in obravnavo pri Ponciju Pilatu, omeniti nam je še nesrečnega apostola Juda Iskarijota. Ko je izdajalec zvedel, da je veliki zbor obsodil Jezusa, se je skesal svojega prezlobnega dejanja ter je nazaj prinesel trideset srebrnikov velikim duhovnikom in starešinam, rekoč: »Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri!«. Oni pa so rekli: »Kaj nam mar? Ti glej!« In vrgel je srebrnike v tempel, potem pa je šel in se je obesil. (In razpočil se je po sredi in razsul se je ves njegov drob.)

Duhovniki pa so vzeli srebrnike, rekoč: »Po postavi jih ne smemo dejati v templovo zakladnico, ker je to cena krvi!« O grdi hinavci! za to malenkost kažejo in hlinijo tako tankovestnost,

to pa, da božjega Sina tako lažnjiyo v smrt izdajejo, jim pa ni nič! Sklenili so kupiti zanje lončarjevo njivo za pokopališče tujcev. Zato se imenuje tista njiva do današnjega dneva »hakeldama«, t. j. njiva krvi. Tedaj se je dopolnilo, kar je bilo govoreno po Jeremiju preroku, ki pravi: »In so vzeli trideset srebrnikov, ceno cenjenega, katerega so skupčevali od izraelovih otrok, in so jih dali za njivo lončarjevo, kakor mi je ukazal Gospod.«

O usmiljenja vredni apostol! Kje iščeš tolažbe? Pri Jezusovih sovražnikih je ne najdeš! Ali ne slišiš, kakšno srce imajo, kako ti odgovarjajo: »Ali je Jezus nedolžen, ali ni nedolžen, to nam nič mar, da smo ga le ujeli, pa je dobro! Svojo vest pa utolaži, kakor veš in znaš.« Mar bi šel k Jezusu in bi ga ponižno prosil odpuščenja in mir bi zadobil kakor Peter. Mar bi poiskal Petra ali Janeza ali Mater božjo, pa bi gotovo dobil utehe in pomoči za svoje skrajno zbegano srce!

Nekateri menijo, da je Judež poprej zares mislil, da Jezusa ne bodo obsodili, ali da se bode sam oprostil, kakor že večkrat; a drugi zopet mislijo, da je pač Judež dobro poznal Jezusove sovražnike in bi bil moral tudi vedeti, kaj se bo zgodilo. Pa reč je čisto naravna, saj se tako ponavlja pri vsakem grehu. Strast preslepi človeka: poprej se mu zdi greh vabljev in v lepi podobi in zadolženje ne tako veliko; ko je pa človek že storil greh, tedaj se mu pokaže v vsej svoji hudobiji in grdobiji in še-le sedaj so mu jasne vse žalostne posledice. Še prehudo mu večkrat vse to slika satan pred očmi; zato sem že rekel danes, da je skušnjava po grehu še večkrat večja nego pred grehom in da so nad vse milovanja vredni grešniki, kateri ne znajo premagati te druge skušnjave — obupnosti. Velik je bil Judov prvi greh — da je izdal Sinu božjega, a še večji je njegov drugi greh, da je obupal. Vsak drug greh odpusti Bog, obupnosti ne, ker je zoper njegovo najveličastnejšo lastnost: neskončno dobrotljivost in usmiljenost. — Judež je obžaloval svoj greh in v mnogih rečeh je bilo dobro njegovo kesanje: sam se zaveda črne zlobnosti svojega zločinstva; spozna je je tudi očitno pri svojih sokrivcih; potegne se tudi za Jezusovo nedolžnost in jim ravno s tem očita, da so ga po krivem obsodili; tudi krivico hoče poravnati: denar prinese nazaj, in kaj drugzega si želi s tem, kakor da naj bi se sodba preklicala; gotovo je tudi njegov sklep trden, da bi nikdar več ne storil kaj takega. Kaj je torej še manjkalo njegovemu kesanju? Pač nekaj zelo imenitnega, bistvenega, kar sem vam že imenoval: zaupanja ni imel in seveda tudi

ljubezni ne, ki je z upanjem trdno sklenjena — obupal je kakor nekaj Kajn. Njegova žalost mu ni bila v življenje, marveč v smrt, ne v rešenje, marveč v pogubljenje. Svojemu prvemu zločinu je pridejal še drugega: bogomorstvu še samomor.

Že večkrat sem vam omenjal, kako je prišlo, da je Judež zabredel tako daleč. Izdajstvo in obup je le zadnji člen v dolgi verigi njegove malopridnosti, katera je skovana iz brezverstva in iz vsega, kar je ž njimi v zvezi. Ker je bil zavrgel že toliko milostij, ni bil več vreden zadnje, izredne milosti, katere je tako zelo potreboval — ni bil vreden premilega pogleda Jezusovega, ki je rešil velikega svetnika sv. Petra. Isto pot imajo še sedaj ona strašna samomorstva, ki se izvršé ob popolni zavesti; dolga vrsta hudobij, ki izhajajo iz slabe vere ali iz brezverstva, se rada tako konča, ker edino le strah božji je dovolj močna oblast, ki zna pravočasno krotiti hude strasti in se pogumno v bran staviti sprinenemu svetu in hudobnemu duhu.

Oba apostola nam bodita učitelja v našem življenju! Zlobni Judež Išarijot úči one, kateri stojé, da ne padejo; sv. Peter pa úči one, kateri so padli, da naj takoj vstanejo s pomočjo našega neskončno dobrotljivega in usmiljenega Gospoda Jezusa Kristusa. Amen.

A. Kržič.

2. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

I

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrni se k Gospodu, svojemu Bogu!

Žalostni klic Jeremije.

Napovedal sem vam zadnjo predpepelnično nedeljo, da vas bom vodil v postnem času po Jeruzalemu. Slišali smo tedaj povabilo: *Pojdimo gor v Jeruzalem!* — Ali jaz vas ne vabim sedaj v nebeški Jeruzalem, kličem vas preje, da si ogledamo zemeljski, pravi resnični Jeruzalem.

Prestavimo se v duhu na Sijonsko goro: Prazna je. Pota žalujejo, ni vrvenja ljudi, nikogar ni — ljudstvo je v sužnosti. Ali vendar izza templovih razvalin slišimo vzdihovanje: *Jeruzalem, Jeruzalem* — — —. Kdo toži? Prerok Jeremija preleva solze na

razvalinah Jeruzalemskega mesta. — Pa preskočimo za 500 let — in pojdemo na Oljsko goro. Solnce zahaja. Na novo zidani tempel objemljejo zadnji žarki, beli mramor se sveti in odseva. Vse miglja, na Oljski gori pa vzdihuje — prerok prerokov — Kristus sam: Nehvaležno mesto! *Kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbira piščeta in ti nisi hotelo.* Gorjé ti, mesto! — — Razdejano boš, posuto, požgano — uničeno! Kamen na kamenu ne bo ostal — gorjé — Jeruzalem — gorjé! Udi — uteci tej osodi! — Ne moreš več, ni te več — mrtve sipine govore: Bilo je, — sedaj je prepozno. — Zato ne bom govoril tebi, ne hvaležno, posuto mesto, ampak klical vsakemu grešniku: „Jeruzalem . . .“ Spreobrne se, ne odlašaj pokore. V Jeruzalemu v grešnem, trdovratnem Jeruzalemu, glej svojo podobo, zato slušaj, spreobrne se, da ne boš razdejan. Zato bomo premišljevali danes dve zgodovinski resnici: a) Jeruzalem — sveto mesto; b) Jeruzalem — grešno mesto. In Jezus, ki si jokal nad Jeruzalemom, daj, da kane ena solza v naše srce in je omeči — izpreobrne k tebi — Gospodu.

A) Kraljica iz Sabe zvé o Salomonovem slovesu in ga pride obiskat. Ko pa vidi hišo, služabnike, darove in žgavne daritve v hiši Gospodovi — zastane ji sapa. Tako pripoveduje sv. pismo. Torej ta kraljica, ki se je lesketala v biserih, ki je šumela od svile, za katero so nosile kamele zlatino in srebrnino — ta kraljica skoro omedli, ko zazre Salomonov tempel, ko gleda daritve v njem. In ni se čudila brez vzroka. Gorečnost za hišo božjo, za čast božjo je razjedala Salomona, da je postavil Bogu tempel, ki je bil čudež vsega sveta. David je hranil za tempel 100.000 centov zlata, 100.000 centov srebra. Toda še ni bilo dovolj. Hiramove ladije so bile leto in dan na morju in so vozile cedrov les iz Fenicije; kamele so nosile bisere in svilo in škrlat iz Indije, vse za tempel. In dodelan je bil biser starega sveta — in padlo je tisoč in tisoč govede v žgavno daritev Bogu, kateremu so posvečevali tempel. Zapaljen je bil ogenj na dvoru templovem — in nikdar ni ugasnil, povžival je na jutro in na večer klavne in spravne daritve — mlada jagnjeta. Kolika gorečnost Salomona, — kolika ljubezen in skrb za hišo božjo.

Predragi, ali so vam znane besede Pavlove, ko vpraša Korinčane, ali ne veste, da ste *templi božji* — *živi templi sv. Duha*? (I. Kor. 3, 16.)

Prvi trenutek, ko smo zagledali luč sveta, smo bili otroci jeze, zavrženi sinovi zapeljive Eve, prebivališče satanovo, sužnji greha. Ali morebiti še tisti prvi dan našega življenja je prišel sin Davidov — Jezus Kristus — in podrl tempel hudobnega duha, potrl verige sužnosti — in nas prestvaril v prelepe temple sv. Duha — bivališče sv. Trojice. In pred tem templom blede in zgine Salomonov tempel kakor senca! Kaj je duša, ozaljšana z neomadeževano obleko milosti božje? Potegni solnce in luno in zvezde z neba — in deni jih na tehtnico — in duša ti odtehta vse — ena sama duša, ki je v milosti božji!

Zakaj — ker je njena teža v Bogu. Bog je njena moč, njena vrednost. Sv. Dionizij pravi: Pravična duša in Bog — to nista dva — to je eden — tako tesno je združena duša z Bogom.

In ta prekrasni tempel, to srce pravičnega — je prav tako urejen kot Salomonov. Vsako jutro — vsak večer — in večkrat po dnevi se dviga dim žgavne daritve — duh molitve, kateri plava pred božje obličje, kot prijetna dišava. V svetem stoji sedmeroramni svečnik. Na njem gori sedmero čednosti, sedmero sovražnikov sedmih naglavnih grehov. In v najsvetejšem skrinja zaveze — mana in table zapovedi — t. j. hrana duhovna — da izpolnuje voljo božjo in prejema sv. Rešnje Telo, ki je združenje z Bogom — z Jezusom. — Božjo postavo premišljuje — srce je zlasti kadilni altar, na katerem se zažigajo svete misli, čiste želje! — Srečna — blažena tista duša, — tisto nedolžno srce, tisti zlati altar. — Srečen Jeruzalem — srečni človek — blagor ti! Ali modri pridigar (11, 30.) me svari: *Ne hvali človeka pred koncem*. Resnično — človek se izpreminja — pada — gine — Jeruzalem povej, kakó!

B) Jeruzalem — ne, ni več Jeruzalem — to je Sodoma in Gomora — to ni sveto mesto — to je grehotno mesto. *Jeruzalem, potemnelo je tvoje zlato, ugasnila najlepša barva.* (Žal. pesni Jer. 4, 1.) — Ugasnila ti je vera v pravega Boga in ostudno malikovalstvo se je vgnezdilo vate. Zvené krampi in lopate, pojejo kladiva, porablja se zlato, delajo stolpi — pa ne Bogu v čast, Bogu edinemu Izraelovemu — marveč malikom Molohu, Astarti. — Ljudstvo vzdihaja, po hrbtu mu pleše bič, davki so neprenesljivi, tlaka moreča — kraljeve zakladnice — prazne. — Salomon, zvezda modrosti, vladar — kje si? Ustavi delo — prepovej — pomagaj ljudstvu, ki je padlo!

Odprem knjigo kraljev in berem: »Salomon je vzljubil tuje žene Moabljanke in Amonijanke — ter nanje navezal svoje srce

s pregorečo ljubeznijo in častil Astarto in Moloha.« Da bi bral te besede drugodi in ne v sv. pismu, rekel bi in trdil do smrti, da so laž, grda laž. Ali tako so pa resnica, bridka, srce pretresujoča resnica! Salomon, katerega roke so bile čiste kot detinske, Salomon, mož po srcu božjem, Salomon, najmodrejši vladar — Salomon, gorečnik za čast božjo — ta Salomon — malikovavec — vzrok oskrunjenja svetega mesta! In zakaj? zaradi ženstva — zaradi nečiste brezbrzdane ljubezni do drugega spola — grozovita strast — nečista strast! Nečistost — zaradi tebe je najmodrejši kralj — bedak, nečistost, zaradi tebe je tisti, ki je molil tolikokrat s čistim srcem svojega Boga — malikovavec, prešestnik — nečistost, zaradi tebe je najbogatejši kralj berač, nečistost, zaradi tebe — kralj — oče podložnikov postane kruti samosilnik — ti si mu potegnila iz roke usmiljenje in mu dala železno žezlo in škorpionje. — O veliki Tomaž, kako imaš prav, ko trdiš, da drugi grehi človeški um otemné, nečistost pa oslepi!

O, da bi bil samo Salomon žrtva nečiste ljubezni — o da bi bil! Toda ni. Koliko Salomonov in Salomonikov je med kristijani, kateri oskrunijo tempel sv. Duha — oskrunijo kmalu — kmalu. Le glejte mladino! 10—12 let stari otroci — pravite nič ne vedo — in kje je že njih sveti tempel — kje? Morda pri enem ali drugem poražen in požgan od nečistega duha — razdejan in poteptan. — Zlató milosti božje je potemnelo. — In kdo je uzrok? — Prepogosti — Salomoni — tisti, ki so vladarji otrok — varuhi, straže pred tempelskimi vrati — stariši sami. — In kaj gorjega se še godi! Otrok vzraste — v mladeniča, deklica pride v dobo, ki privede najhujši boj z mesom seboj. Moral bi biti močan, čvrst v milosti božji, vtrjen v postavi — pa je slab, ropan milosti. — Kako žalostno je takem srcu! Nič več ne gore daritve zjutraj in zvečer — molitev; če gori, ni kadila in dišave — grd dim. Več ne gori sedemramni svečnik; — sedem naglavnih grehov — pogasi plamen dobrih čednostij. Na najsvetejšem mu je groza — table so mu strah — mana stud — koliko razdejanje!

Glejte Salomona — v templu malikov s svojimi pohotnicami — glejte ga — pleše, pije, poje, greši — nekdanji Salomon — hudobijam zažiga kadilo, hudobnim ženskam trosi zlato in svilo — kolika slepota!

In z a k a j je padel Salomon? Gospod je zaukazal: Ne hodite k njim — k ženskam Moabskim, Sidonskim, Idumejskim. Salomon ni slušal — šel je — še več, hodil je k njim in zato zašel tako

globoko — da je tisti — ki bi bil krona nebeščanov — po sodbi veliko sv. očetov morda pogubljen!

Mladenič — deklica — mož, žena — ne hodi k njim, kakor hitro spoznaš družbo, da je nevarna tvoji duši — ne hodi — ne hodi — varuj se priložnosti! — Boj se, zakaj nisi modrejši kot Salomon. Kako strupena družba so dandanes slabi časniki — slabe knjige! Kolikokrat se kliče svetu: Ne hodi — ne beri! In svet se jezi: Kaj, da jaz ne bi smel brati, jaz, ki sem že pаметen? In svet se ne meni za svarilo, sreblje strup, dokler se ga nevedé in nehoté napije tako, da je pokvarjen, mlačen, brezveren, da sam ne ve, kdaj. Bodi nam Salomon v strah in nauk!

Tedaj poderi vsak malike v svojem srcu, malike, ki nasprotujejo pravemu Bogu — zažgi zopet kadilo zahvalne molitve, da nas Bog že ni zatrl, kadilo pravne molitve zažgimo za grehe — in nazaj, nazaj Jeruzalem — k Gospodu v postu, joku in solzah! Sedaj je čas rešenja, sedaj čas pokore — *Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrni se k Gospodu svojemu Bogu. Amen.* F. S. Finžgar

Druga postna nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXIX.

Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje, njega poslušajte.

Mat. 17, 5.

Ob dvojni priliki je nebeški Oče naravnost iz nebes dajal Jezusu izpričevanje, da je njegov preljubi Sin. Najprej takrat, ko se je bil dal Janezu krstiti v Jordanu. Ker se je bil takrat tako zelo ponižal, da je šel mej grešnike in se je dal krstiti, kakor bi bil njim enak, trebalo je, da je sam nebeški Oče izjavil, da Jezus ne potrebuje krsta zaradi svojih grehov, ker je najsvetejši Bog, marveč se je ponižal in dal krstiti, ker je nase prevzel grehe vsega sveta, za katere se hoče pokoriti; trebalo je, da je nebeški Oče sam potrdil spričevanje sv. Janeza, ki je rekel: *Glejte, Jagnje božje, katero odjemplje grehe sveta!* — Drugič pa je pričal nebeški Oče o Jezusu v pričetku tretjega leta njegovega delovanja, kmalu potem, ko je bil svojim učencem prvokrat napovedal, da bode

moral trpeti in umreti. Tudi takrat je bila treba v potrjenje apostolov, zlasti njegovih treh ljubljencev, sv. Petra, Janeza in Jakoba, da se je nebeški Oče zopet oglasil in pričal, da Jezus je njegov preljubi Sin, neskončno sveti Bog, čeravno bode tako neizrečno ponižan v prebriškem trpljenju in strašni smrti.

Takrat, predragi, se je cvetica Jezusovega trpljenja, pasijonka, šele jela prikazovati apostolom, je šele začela rasti; a kako se je razvila mejtem, ko se je približala četrta velika noč v Kristusovem javnem delovanju. Že se je pred našimi očmi popolnoma razcvetela v svoji pretresljivi a veličastni lepoti. Približali smo se namreč že v svojem premišljevanju zadnjemu dnevu Kristusovega življenja, katerega sedaj vsepovsod imenujemo tako spoštljivo pa tudi tako pomembno veliki petek. Danes si hočemo ogledati s o d b o pri Ponciju Pilatu in pri Herodu.

Že to se nam mora zdeti do solz ganljivo, ako prav premislimo prežalostno dejstvo, da izvoljeno ljudstvo izdaje svojega Mesija, katerega so vsi pravični stare zaveze tako hrepeneč pričakovali tako dolgo vrsto let, zarad katerega jim je Bog izkazal toliko dobrot, da jim bi ga umorili pagani, ker ga sami ne smejo, ker so po lastnem zadolženju zgubili svobodo. A še bolj mora biti užaljeno verno srce, če vidi, kako se v dolgi in mučni pravdi vojskuje paganstvo v osebi Poncija Pilata za Jezusa zoper izvoljeno ljudstvo in njegove strastne voditelje, kateri s toliko srditostjo zahtevajo njegovo smrt. Pagan Pilat ima po svoji natorni poštenosti še toliko pravicoljubja, da se poteguje za nedolžnega Jezusa; a notranje duševne moči mu pa paganstvo ni moglo dati toliko, da bi bil do konca vztrajal: judovsko nasilstvo in lastna neznačajnost je končno zmagala, zato seveda, ker je bilo po božjem neskončnem usmiljenju tako odločeno, da mora Kristus trpeti in umreti za odrešenje sveta in pa, da je dolga in mučna pravda dokazala za ves svet in za vse čase, da je bil Jezus Kristus popolnoma po nedolžnem obsojen in je trpel in umrl, ker je sam hotel, ker je ljubil svoje, ljubil jih do konca!

I. Po tem splošnem pregledu si oglejmo še natančneje sodbo samo. Višji zbor je gotovo Ponciju Pilatu dovolj zgodaj naznanil, da mu privede Jezusa, da bi ga obsodil v smrt, in gotovo mu tudi obširno sporočil, kako ga je že sam obsodil, ter je brez dvoma pričakoval, da se bo vsa reč hitro dovršila, da bode Pilat kar potrdil njegovo obsodbo ter jo takoj izvedel. Zato so

bili že precej v začetku razdraženi, ko so videli, da se jim upira in da hoče vso to reč šele preiskavati.

Pilat je imel navadno v Cezareji pri morju svojo stolico; a o praznikih je stanoval v Jeruzalemu, da je skrbel za javni red. V Jeruzalemu je bila njegova palača in sodna hiša tik templja. Na velikem trgu pred templom se je zbralo ljudstvo. Pred sodno hišo je bil vzvišen prostor, kakor velika veža; s tega vzvišenega mesta se je naznanjalo ljudstvu, kadar je bilo kaj posebnega treba; ob obeh straneh so bile stopnjice do te višave; v ozadju pa je bila sodna sobana. Tje so zvezanega peljali Jezusa; sami pa niso hoteli iti za Jezusom v paganovo hišo, češ, da bi se s tem ne onečistili in ne mogli praznovati velike noči. Ostudni hinavci! Da po nedolžnem prelivajo kri Sinu božjega, to jim nič ne prigreva vesti; ko bi pa ne mogli izvršiti malenkostnega običaja, jim je tolika pregreha, da mora najvišji sodnik, cesarjev namestnik, se jim ukloniti in sam hoditi semtertja, sedaj k zatoženemu Jezusu v sodno hišo, sedaj zopet venkaj k tožnikom, ki so stali pred palačo na trgu. Bržkone ga je višji zbor že v svojem sporočilu prosil za to uslugo. Seveda Pilatu to ni bilo ljubo in svojo nevoljo jim je dal kmalu čutiti. Šel je namreč venkaj in jim rekel: Kakšno tožbo imate zoper tega človeka? Kaj takega niso pričakovali; zato tudi oni jezno odgovoré: Ko bi ta ne bil hudodelnik bi ti ga ne bi izročili, češ, nikar se ne obotavljaj, potrdi našo obsodbo ter skrbi, da se izvrši prej ko prej. Pilat jim odgovori: »Vzemite ga vi in ga sodite po svoji postavi!« ter jim hoče s tem reči: Ako nočete, da bi se pri meni vršila postavna obravnava in preiskava, kaznujte ga sami, kolikor morete po svojih postavah; saj je itak vse to, kar ste navedli zoper njega, le vaša domača verska zadeva, ki ne krši naših rimskih postav; pobotajte se torej mej seboj. Judje pa so rekli: Mi ne smemo umoriti nikogar; češ z manjšo kaznijo nismo zadovoljni; sklep velikega zbora se glasi: »smrti je vreden«, zato smo ga izročili tvoji oblasti. Hitro so izprevideli, da pri Pilatu ničesar ne opravijo z obdolženjem bogokletstva, zato hitro zasučejo in zasnujejo novo obtožbo, katera imej veljavo tudi pri rimski gosposki: zatožijo ga kot ustajnika in veleizdajnika, ki ruje zoper cesarja, v trdni nadi, da tega greba vendar ne bode preslišalo Pilatovo uho. Začnejo ga torej tožiti, rekoč: Tega smo našli, da zapeljuje naš narod (t. j. hujska zoper rimsko oblast) in brani davek dajati cesarju, in pravi, da je Kristus kralj.

Ta nova zatožba pripravi Pilata, da prične preiskavo. Prva in druga zatožba, da Jezus zapeljuje narod in da brani dajati davek cesarju — in celo iz takih ust — se zdi Pilatu preneumna, ker ima pač sto sredstev, da ukroti judovski narodič in izterja njegove davke. Le zadnja obtožba, češ da si prisvaja kraljevsko čast in oblast, se mu zdi nekoliko sumljiva; zatorej se poprime le samo le-te, že zato, da nekoliko vstreže ponosnim tožnikom, zakaj rimska politika je zahtevala, ne brez potrebe dražiti podjarmljenih narodov.

Gre torej v sodno hišo in vpraša Jezusa: »Ali si res kralj Judov?« Jezus mu ni takoj odgovoril, ker je bilo poprej določiti, v katerem smislu ga vpraša. Ako ga vpraša, je-li kralj v tem smislu, kakor ga Judje tožijo, češ, da se želi polastiti zemeljske oblasti, moral bi reči, da ni kralj; zato Jezus odgovori: *Govoriš-li to sam iz sebe, ali so ti drugi povedali o meni?* Pilat mu odvrne: »Ali sem mar jaz Jud? Tvoj narod in veliki duhovni so te izdali meni: kaj si storil?« Sedaj, ko je določen pomen vprašanja, odgovori Jezus: *Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se pač bojevali moji služabniki, da bi ne bil izdan Judom; sedaj pa moje kraljestvo ni odtod.* Na drugo vprašanje: »Kaj si storil?« Jezusu še ni treba odgovarjati, ko je označil delokrog svojega kraljestva in tako lepo dokazal, da ni nevaren nobenemu zemeljskemu vladarju, ker je čisto sam, brez služabnikov, brez vojske. Jezus ne pravi, da jih ni, marveč le pravi, da mu niso prišli na pomoč, ker ni bilo treba, ker njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Pilat je razumel Jezusa, a vendar bi bil rad še kaj več izvedel o njegovem kraljevanju, zato še enkrat povzame: »Torej kralj si ti?« Jezus odgovori: *Ti praviš, jaz sem kralj. Jaz sem za to rojen in sem zato prišel na svet, da pričam o resnici. Vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas.* Toda tako visoko se pagan Pilat ne more povspeti, zato reče zaničljivo: »Kaj je resnica?« (češ, kje pa je na svetu resnica? ni je mogoče najti in torej neumno jo iskati) ter ne čaka odgovora, za svoje namene je izvedel že zadosti; Jezusova nedolžnost je popolnoma dokazana.

Zopet je šel ven k Judom in jim je rekel: »Jaz ne najdem nobene krivice nad tem človekom.« Njegova dolžnost je torej bila: oprostiti nedolžnega, a te srčnosti ni imel in tožniki spazijo to slabost in neodločnost, torej še bolj pritiskajo in kričijo; zlasti imenitnejši izmed njih, veliki duhovni in sta-

rešine, so ga veliko tožili. Kakšne tožbe so izrekli, ni zapisano. Pilat je posredoval mej Jezusom v sodnici in mej tožniki zunaj. Jezus je pa ves čas molčal, tako, da se je Pilat močno čudil in mu rekel: »Ali nič ne odgovoriš? Glej, koliko rečij te tožijo!« Pač je Pilat sam sprevidel, da so bile tožbe take, da niso zaslužile odgovora; sprevidel, da je Jezus nedolžen. Torej gre zopet ven in skuša potolažiti srdite tožnike; a le-ti se zopet oprimejo prvotne zatožbe in kriče: »Ljudstvo ščuje, ker uči po vsej Judeji, začenši od Galileje do sem.« Ko sliši Pilat imenovati Galilejo, mu šine nova misel v glavo, ter vpraša, je-li Jezus Galilejec. In ko izvé, da je izpod Herodove oblasti, si misli: Ker si nedolžnega ne upam oprostiti in se nadležnih tožnikov ne morem iznebiti, bo najboljšé, če vso reč prepustim Herodu, ki je bil tudi tiste dni v Jeruzalemu zarad velikonočnega praznika. Ko bi Pilat od tega ne imel drugega dobička, pridobi si vsaj nekoliko časa, da lahko premišluje, kako bi se izkopal iz te neljube zadrege.

II. Poncij Pilat je gotovo sporočil Herodu, kaj je ukrenil, da bode namreč kmalu k njemu prišel zatoženi Jezus, ter pridejal še potrebna pojasnila. Tega sporočila se je Herod zelo razveselil. Veselila ga je čast, da deželni poglavar, tako imeniten gospod, njemu prepušča obsodbo; posebno pa se je veselil zarad Jezusa, o katerem je že toliko slišal, katerega se je tudi bal, (da, celo to omenja sv. pismo, da je v svoji lahkovernosti mislil, da je Jezus od smrti vstali Janez Krstnik, kateremu je bil dal glavo odsekati). Vsekako je hotel Herod pri tej sodbi pokazati veliko sijajnost in imenitnost; zato zbere okrog sebe vse slavno spremstvo in služništvo ter željno pričakuje Jezusa.

Za Jezusa pa je bila silno britkostna ta pot, tretja v njegovem trpljenju ali če prištevamo tudi prvo pot po zadnji večerji na Oljsko goro, že četrta. Kako je bil poniževalen že namen, zakaj da Pilat Jezusa pošlje k Herodu: ker se ne upa ljudstvu oznaniti njegove nedolžnosti, ga izroči na milost ali nemilost sodniku, o katerem so že ljudje vedeli toliko hudega, kaj še le vsevedni Jezus! Bilo je tudi zelo poniževalno in sramotilno, da so uklenjenega peljali po ulicah, kjer je bilo toliko radovednih ljudi. Dobro je pa tudi že naprej vedel, kaj ga čaka pri Herodu.

Ko je Herod videl Jezusa, se je silno razveselil, a to veselje ni bilo pravo veselje, kakor n. pr. veselje pastircev pri jasliah, sv. treh Kraljev, starčka Simeona, Caheja, apostolov itd., marveč

zato ga je že zdavno želel videti, ker je slišal mnogo o njem, in se je nadejal, da bo vpričo njega storil kak čudež, da bi tako kratkočasil sebe in svoje dvornike, kakor bi bil Jezus kak navaden glumač ali čarovnik. Tudi se je hotel izkazovati in ponášati ž njim na dvoru. Zato ga je izpraševal z mnogimi besedami, a Jezus mu ni nič odgovoril, in seveda tudi ne storil nobenega čudeža. S tem je pokazal Jezus svojo vzvišeno plemenitost, res kraljevski ponos nasproti temu ničvrednemu človeku. Ni mu hotel odgovoriti, ker je bilo njegovo izpraševanje prazno in nečimer-no; pa tudi zato ne, ker ni bil vreden odgovora iz najsvetejših ust: bil je sicer izrejen v judovski veri, pa se ni menil za vero, razen le kolikor je bilo treba, da bi se ne zameril ljudem. Živel je v prešestvu, in sv. Janezu, kateri ga je bil posvaril, je rajše glavo odsekal, kakor pa da bi se bil poboljšal. Silno mučno je bilo za Jezusa tudi strastno kričanje Judov, o katerih pravi »pasijon«: Veliki duhovniki pa in pismarji, so stali in ga neprestano tožili.

To pa, da Jezus ni odgovoril niti besedice na vsa njegova obilna vprašanja in ni hotel storiti nobenega čudeža, je nečimer-nega Heroda razjezilo tembolj, ker je bil osramoten tudi pred vsemi dvorniki. Zato se je zmaščeval nad njim. S svojimi vojaki ga je zaničeval in zasramoval. Iz zaničevanja ga je dal obleči v belo oblačilo, kakoršno so nosili knezi, vojskovodje in duhovni; bržkone mu je dal katero izmej svojih oblačil, v katerem se je že sam večkrat ponášal. Tako ga je hotel smešiti kot kralja judovskega. Labko si mislimo, kako zbadljive in sramotne besede je govoril, ko so ga oblačili, in potlej, kako se mu zasmehljivo priklanjal ter mu zaničljivo izkazoval enake kraljevske časti, kakor je bil vajen, da so drugi njega častili in pozdravljali. Ako je pa že gospod tako delal, kaj so šele počenjali njegovi služabniki z Jezusom! Judje pa so mu tem manj prizanašali, ker so bili zelo jezni in razkačeni: že to jih je jezilo, da so morali Jezusa odvesti k Herodu, zakaj ni Pilat razsodil sam in sicer takoj podpisal njihove smrtne obsodbe; jezilo jih je, da se je Herod toliko zanimal za Jezusa, ne pa za njihove silne zatožbe, da se je sploh zgubljal le čas, ki ga je bilo ta dan tako zelo škoda. O kako britko je moral Jezus občutiti to jezo in razdraženost že pri Herodu, še bolj pa na potu ob povrnitvi k Ponciju Pilatu, ki je bila peta prebritkostna pot v njegovem trpljenju.

Ta za Jezusa tolikanj britkostni prizor ima še tale dostavek : Herod in Pilat sta se sprijaznila tisti dan, zakaj poprej sta bila v sovraštvu mej seboj. To se je izpolnjevalo ves čas in še sedaj izpolnjuje : sovražniki svete cerkve naj so sicer še tako sprti mej seboj, — naj jih loči narodnost, slava, bogastvo, značaj ali karkoli — takoj so si prijatelji, kadar se je treba boriti zoper cerkev !

III. Zeló neljubo je bilo Pilatu, da mu je Herod zopet nazaj poslal Jezusa, in sedaj se je na novo pričela večno znamenita borba : Pilat se je boril zoper Jude, ker je poskusil vse, kar je le vedel po svoji paganski modrosti, da bi pomiril strastne tožnike in oprostil nedolžnega Jezusa ; Judje so pa tudi napeli vse moči da bi dosegli svoj peklenski namen, sramotno smrt Jezusovo na križu. Hud je bil ta boj : Judje so bli močnejši, ker so imeli jasen načrt, ker so bili dosledni v svoji zahtevi in drzni nad vso mero. Pilat pa ni imel jasnega načrta, marveč se lotil sedaj tega sedaj zopet drugega sredstva, tudi ni bil dosleden, poudarja nedolžnost, pa vendar ukazuje bičanje, posebno pa je premalo odločen. A bil je še neki drug boj, ki je končno odločil zmago : tudi v Pilatovem sreju je bila vojska, vojskovala se je pravičnost in sebičnost : bal se je zamere pri ljudstvu, še bolj se bal zamere pri cesarju, da bi ne zgubil svoje časti in oblasti — in ta bojazen je slednjič zmagala ; seveda paganstvo ne more vzgojiti kremenitih značajev ; neupogljive značaje, ki so pripravljene za resnico in pravico žrtvovati vse, tudi sami sebe, če treba, — take jeklene značaje vzgaja le katoliško prepričanje, kakor nam v izobilju dokazuje cerkvena zgodovina !

Pilat torej poskuša Jezusa rešiti s tem, da še enkrat zatrdi Jezusovo nedolžnost in da ga hoče njim na ljubo dati pretepsti in potlej izpustiti. Poklical je namreč velike duhovnike, poglavarje in ljudstvo ter jim rekel : »Izpraševal sem vpričo vas tega človeka, a nobene krivice nisem našel na njem v tem, česar ga tožite. Pa tudi Herod ne ; zakaj poslal sem vas k njemu in glej, nič smrti vrednega se ni našlo nad njim. Pretepsti ga bom torej dal in izpustil.« Pilat je torej šel že za korak dalje, ker popusti velike duhovne in farizejsko stranko in se obrne do ljudstva, katero ni sovražno Jezusu. Posebno se nadeja doseči svoj namen s tem le poskusom. Judje so namreč imeli navado, da so vsako veliko noč enega v smrt obsojenega hudodelnika oprostili v spomin, da so bili nekdanj sami rešeni iz egiptovske sužnosti ; to navado so jim pustili tudi Rimci. Pilat določi torej nalašč razvpitega zločinca,

vstajnika, roparja, morilca, po imenu Baraba, (in ga dá bržkone postaviti poleg Jezusa) ter reče zbranemu ljudstvu: »Katerega hočete, da vam izpustim, Barabo ali Jezusa, kralja Judov, ki je imenovan Kristus?« Vedel je namreč, da so ga bili izdali iz zavisti.

Duhovniki in starejšine so pa pregovorili ljudstvo, naj bi prosilo za Barabo, Jezusu pa zahtevalo smrt. Za to nečastno delo so dobili več časa vsled tega-le dogodka, ki nam ga sporoča evangelij: »Ko je sedel Pilat na sodnem stolu, je poslala k njemu njegova žena, rekoč: Nič si ne dajaj opraviti s tem pravičnim; zakaj veliko sem trpela danes v sanjah zavoljo njega.« Glejte, kako različno kliče in svari dobri Bog človeka; po sanjah in prikaznih je Bog že premnogih milostij dodelil ljudem. Tudi te sanje so bile posebna milost za Pilata, le žal, da si je ni dovelj krepko v prid obrnil. Pilat je torej iznova vprašal: »Katerega teh dveh hočete, da vam izpustim?« Nahujskana druhal pa kriči: »Proč s tem in izpusti nam Barabo.« Pilat jih zopet pogovarja in da bi jih spravil v zadrego, vpraša: »Kaj pa naj storim z Jezusom, kraljem Judov?« Tedaj so vsi zavpili: »Križaj ga, križaj ga!« Pilat jim že v tretjič zagotavlja: »Kaj pa je hudega storil? Nič smrti vrednega ne najdem nad njim.« In že v drugič jim obeta: »Pretepel ga bom torej in potlej izpustil.« Oni pa so še bolj kričali in vpili: »Križan naj bo!«

Ko je pa Pilat videl, da nič ne opravi, marveč da vstaja čim dalje večji hrup in čim dalje hujše vpitje, je vzel vode in si je roke umil vpričo ljudstva, rekoč: »Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega, vi glejte!« In vse ljudstvo je odgovorilo in reklo: »Njegova kri pridi na nas in naše otroke!« S tem so hoteli reči: Ako je pri tem kaj krivičnega, če umrje, prevzamemo mi nase vso krivdo in vse kazni! O, da bi bili nesrečni trdovratneži vedeli, kar mi vemo iz zgodovine, kako strašno šibo so si iz nebes klicali, bi pač ne bili niti ust odprli.

Ravno Pilatova zadrega in boječnost jih je delala še bolj pogumne in predrzne. Taka razbrzdana druhal da bi se bala takega nedolžnega zunajnega obreda, kakor je umivanje rok! Naj bi bil rajše nekoliko z mečem in orožjem porožljjal, kakor so imeli hrabri Rimci navado ob drugih prilikah, pa bi bilo hitro vse v redu. Sicer pa je bilo tako umivanje rok tukaj brez vsega pomena. Ako si kdo roke umije, hoče s tem naznaniti, da ni zakrivil tega,

česar ga dolžé, ali pa da se hoče očistiti resničnega zadolženja. Nikakor pa ne more imeti tega pomena: da kdo ni odgovoren za dejanje, katero sam spozna za napačno, pa je vendar prstovoljno stori. A čeravno ni Pilat s tem omil lastnega madeža, vendar je pa bilo to za Jezusa zopet krepak dokaz njegove nedolžnosti.

Pomislite sedaj, koliko je moralo trpeti božje Srce Jezusovo ob vseh teh obravnavah, ki sem vam jih danes opisal: koliko zaničevanja na potu, koliko zasramovanja pri Herodu in potlej pri Pilatu, ko sodnik najnedolžnejšega stavi poleg roparja in ubijalca, nehvaležno ljudstvo pa daje celo prednost razvpitemu Barabi. Obudimo sočutje v svojem srcu; pomnimo pa tudi, da vse to zaničevanje je podoba slehernega greha, ker z vsakim grehom tudi nehvaležno zavržemo Boga zaradi stvarjenih rečij in Jezusu enako ranimo Srce, kakor veliki zbor, kakor Herod, kakor Pilat, kakor nehvaležna druhal. Sklenimo torej: rajše vse pretrpeti, tudi umreti rajše, nego še dalje z grehom žaliti premilo Jezusovo Srce. Amen.

A. Kržič.

2. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

II.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrne se k
Gospodu, svojemu Bogu.
Žalostni klic Jeremije.

Pri sv. Lukežu beremo zapisane besede Odrešenikove, besede Boga-človeka, ki nas morajo navdati s trepetom in grozo. Glasijo se: *Kadar nečisti duh iz človeka pride, hodi po suhih krajih in išče pokoja in ker ga ne najde, pravi: Vrnil se bom v svojo hišo, od koder sem izšel. In ko pride, najde jo pometeno in osnaženo. Tedaj gré in si privzame sedem drugih duhov, hujših kot on, in gredo vanjo in prebivajo tam. In poslednje listega človeka je hujše kot prvo.* (Luk. 11, 20.) S temi besedami je naš božji Zveličar natančno in grozno oznanil stanje povračljivega grešnika in naznanil tudi nevarnost za srce, ki je izgnalo greh. — Da bi napal spokorjeno srce, ne zadostuje en hudič, sedem novih pride, ki so

bolj zviti, bolj zlobni od prvega. Zato je toliko povračljivih grešnikov, ki nočejo spznati nevarnosti in se pogrezajo v greh — dalje in dalje.

Tak grešnik je bil Jeruzalem.

Pri zadnjem premišljevanju smo pustili Jeruzalem v malikovalstvu, v grehu, kamor ga je zavedla zmota Salomonova. Zasedujmo dalje njegovo žalostno zgodovino in v njej bomo gledali usodo grešnika-povračljivca, ki pada in vstaja, s katerimi se hudobni duh igra, kot bi jih imel na vrvi in bi jih dvigal iz močvirja zato, da se še bolj globoko potaplja. Tedaj čujmo a) kako Jeruzalem vnovič pada. b) Kaj je bilo vzrok padcev?

Ce beremo in premišljujemo zgodovino Judov, tedaj se nam kar vsiljuje misel: Hudobija Judov se je kosala, skušala z božjim neizmernim usmiljenjem, kaj bo prej omagalo — hudobnost ali božja potrpežljivost. Za Salomonovo malikovanje in nezvestobo do Boga prišla je kazen na njegov rod. Kraljestvo je bilo raztrgano in večina rodov je potegnila z upornikom Jeroboamom. Ta kazen božja je spametovala R o b o a m a, sina Salomonovega, in tri leta je zvesto služil Bogu. Ali zopet je bila strast, ki je otemnila njegovo pamet. Ni ga zmodrila nesreča očetova, ni ga spametovalo skrčeno kraljestvo. Spozabil se je in vzljubil zapeljivko Maako Mihajo in ji stregel bolj kot svoji ženi. A tega ni bilo dovolj. — Ker je kršil eno zapoved, bil je kmalu v globokem brezdnu — zapustil je Boga in daroval malikom iz ljubezni do prešestnice. Bog je dvignil roko in ga kaznoval: krono bi mu bil vzel egiptovski kralj Sesak, da je ni odkupil z darovi iz templja. — — In kakor oče, tak je bil sin Abija, ki je hodil po stopinjah svoje matere in izgubljenega očeta, dokler se ni uprl takemu življenju njegov naslednik, pobožni A z a. Ta je posekal vse loge in nasade, kjer so poprej malikovali in uganjali hudobije, podrl malikovalske altarje in ljudstvo zaobrnil na pravo pot. Na tej je ohranil Jeruzalem njegov sin J o z a f a t. Bog ga je podpiral. Srečno je zmagoval sovražnike. Leviti so prebirali postavo Gospodovo, katera je bila pozabljena, zaprašena. Jeruzalem je zopet daroval Bogu — bil je sveto mesto. Žal, da ne dolgo. Prišel je krivičnik J o r a m na prestol s tem, da je pomoril svoje brate. Zato je tudi zavrgel pravega Boga in služil maliku Balu, katerem je daroval celo otroke. Bog se razsrdi Filistejci ga napadejo in premagajo, Jorama udari z grozno boleznijo. Dve leti mu gnije drob, da se mu izmotajo čreva in umrje

kot živ segnit mrlič. Ni se dalo hitro popraviti, kar je zagrešil. Še-le Ohozija je očistil tempel, umil svete posode, Balove podobe sežgal — in Jeruzalem vrnil Bogu — in zopet so donele sveti psalmi v templu.

Preljubi v Kristusu! Kolikokrat poje srce izpovednikovo hvalnico, kolikokrat se radujejo nebesa, ko zrô grešnika, kogar srce je bilo tempel malikov, pa je po dobri izpovedi očiščeno, pomito in v srcu se daje zopet hvala Bogu, in straža stoji pred srcem, kot je stala tedaj pred templom, straža — strahu božjega, in darove — dobra dela ukaže nabirati izpovednik, da bo srce, prej oropano — zopet ozaljšano. Blagor mu, ki sluša ta glas in se za trdno vrne k Gospodu in ni trst v puščavi, kot Jeruzalem.

Grozno, komaj smo ga gledali izpreobrnjenega, že zapušča zopet Boga — in na čelu greha je — kralj, pastir ljudstva — hudobni A h a z. Ta je zavrgel postavo očetov, pobral zaklade templa — in podaril zlate in srebrne posode asirskemu kralju — tempel je ukazal zapreti, a sezidati temple malikom. Sedaj ljudstvo ni imelo le zgleda za malikovanje, ta kralj mu je dal ukaz.

Glejte, podobo grešnika. Salomon je hodil le v vas k malikom, bal se je nekako — a bil je čedalje srčneji, dokler ni zanesel malikovanja domov. A nasledniki njegovi so padli tako daleč, da se niso nič več ne samo bali malikovati — marveč ukazovali so to. — Grešnik, predno pade prvič, se trese, boji. Vest ga peče — hiti k izpovednici. In sedaj je tempel očiščen — sedaj je treba straže. Toda te ni — brezskrbno gre zopet v nevarnost, — in tako pride mesto enega — sedem nečistih duhov — in revežu govore na uho: Saj ni sodba tako stroga, pridigarji so prenatančni, saj ni tako greh, greh vzamem nase jaz, — in rana, katera po prvem grehu dobljena, še ni zaceljena, tista rana se odpre na novo — in poslednje je hujše od prvega, krvavi močnejše, — dokler ne izkrvavi.

Ti žalostni zgodovinski dogodki nam nehoté vsiljujejo vprašanje: Zakaj? Zakaj je zašel tako daleč Jeruzalem? Jeruzalem, ono mesto božjega razodenja, mesto skrinje zaveze, mesto posebne ljubezni božje.

V svetem pismu beremo, da je J o z a f a t odpravil malikovanje, toda višav ni porušil, onih višav, na katerih so stali templi raznih malikov. Ljudje so še hodili na tiste višave, vzbujal se jim je spomin preteklih grehov, mesenih vžitkov in gotovo je marsikdo zažgal kadila že porušeni malikom in si želel nazaj v grešnem

srcu dobo malikovanja, dasi je bil poučen o postavi in je bil prepričan, da ni prav. Tako je tlelo in treba je bilo le vetra, pa bi zopet izbuknile vse grehote prejšnjih dnij. Prišel je veter, vihar v podobi kralja A h a z a — in mesto je bilo zopet nezvesto, odpadlo od Boga. Prav ima Jeremija, če pravi Jeruzalemu prešestnica: prav ima. Zakaj, kot prelomi prešestnica dano besedo, dano prisego, prelomil je Jeruzalem zavezo z Bogom in se zavezal ne z eno, ampak s tisoč hudobijami — s svojimi maliki.

Torej višave, višave sozidane malikom, duh starih grehov, mikavnost užitega strupa — spomini, priložnost, ta je zvedla Jeruzalem nazaj v prepad. Mesto je bilo krivo samo, kakor oni, ki noče od ognja, potem bi se pa jezil nanj, zakaj se je osmodil.

Kakor si ti omahoval Jeruzalem, tako omahuje grešnik! Pokoril si se, pepela si vsipal na glavo — malike si preklinjal — toda te višave, višave! — Grešnik gré k izpovedi, pové vse, zares natančno si izpraša vest — toda višave, višave! Ko se gré za priložnost, za grešno nevarnost, tedaj kar naravnost odgovarja: Ah, ne morem, ne morem! — — Kolika laž! Laže sebi, laže izpovedniku, laže Bogu! Ne morem! Kdo ga sili, kdo ga vleče? Bog? Ne! Ljudje? Tudi navadno ne. Kdo pa? Poželjivost, ona volja, ki se noče pokoriti postavi duha, ono nasprotovanje, katero je sveti Pavel *deval v sužnost, da je mogel ostati apostol*. — In ta sužnost mu ni ljuba. Bolj ljubi sužnost greha, kot prostost otrok božjih — rajši poljublja verige greha, kot pa plašč milosti božje. In tu, predragi v Kristusu, je tisti kamen, ob katerem se razbije tisoč in tisoč izpovedi, da so nevredne, neveljavne. Stokrat se lahko obljudi: Ne bom več. Dokler se ne sklene ogibati se priložnosti, dotlej ni upanja, da bi se poboljšal. In tako se pogreza, kot popotnik v močvirju, pri vsakem koraku bolj globoko. Iz teh pogostnih padcev postane n a v a d a, navada je pa železna srajca. Greh mu postane celo potreba, pokvarjena narava zahteva tisto, česar se je prej bala, česar se je prej sramovala. (Pijanec, nečistnik, preklinjevalec.) Vest mu otopi, da ne sliši več natančno njenega glasú. Veliki grehi se mu zdé malenkost, molitev mu je zoprna, cerkveno opravilo dolgočasno, a poleg tega pa hlasta po družbi, kjer se govori slabo, kjer se zabavlja veri in cerkvi, sega po berilu, kjer se smešijo čednost in svetost — pohušuje nedolžnost. — —

Predragi v Kristusu, obrnimo to poučno nesrečo Jeruzalema nase. Posvetimo z lučjo v svoja srca, v svoje temple. Dobili bomo tam malike, velike in majhne. Vrzimo jih ven, očistimo tempel — a izkopljimo vse s korenino — uničimo višave in obrnimo se k Gospodu — ne na pol, ne mlačni, ampak celi in goreči. Amen.

F. S. Finžgar.

3. Kristijan bodi podoben Kristusu!

Kadar so pa svoje oči vzdignili, niso nikogar videli kakor Jezusa samega.

Mat. 17, 8.

Kakor hladna zelenica sredi razbeljene puščave, kakor roža mej bodečim trnjem, dozdeva se mi prikazen v današnjem svetem evangeliju. Kaj družega nam kaže življenje Jezusovo, nego celo vrsto trudov in težav, britkosti in trpljenja? *Lisice imajo svoje jame, ptice svoja gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi položil svojo glavo.* Res da so apostoli že videli nekatera čudovita znamenja svojega učenika, toda posvetni kakor so, pričakujoč še vedno zemeljskega Odrešenika, bodo težko ohranili vero v Jezusa, zlasti ker vidijo, da strast in srd pismarjev in farizejev od dné do dné raste, da komaj čakajo ugodne prilike, ko jim bo mogoče ga prijeti in izročiti v obsodbo. Vse to opazuje Zveličar na apostolih, spozna, kako bode omahovala njihova vera, ko bodo videli skoro svojega učenika v sredi razdivjane množice, ki ga zasmehuje, za ničuje in zasramuje, ter kriči proti Ponciju Pilatu: Križaj ga! Za tiste čase dvomov in omahovanja hoče utrditi svoje najdražje apostole Jezus s tem, da se jim pokaže v nebeškem svitu vpričo najčastitljivših mož stare zaveze, Mozesa in Elije na gori Tabor. Na gori pokazal jim je božje svoje veličanstvo, iz gore gredé pripoveduje jim zopet o svojem trpljenju in grenki smrti. Oboje so okusili apostoli. Videli so ga, ko se mu je obraz svetil kakor solnce, ko so se mu svetila oblačila kot sneg, prenašati niso mogli te žarne svetlobe, — a vendar vsklikne Peter: *Gospod, dobro nam je tukaj biti.* Videli pa so ga malo na to vsega ranjenega in krvavega, moža bolečin in sina smrti. Oboje je moralo priti, apostolom in nam v posnemo. Ravno tisti apostol Peter je namreč pisal: *Kristus ja za nas trpel in nam zgled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah.* Kalvarija in Tabor, dve gori, pa tako različnega pomena! Prva nam je znamenje trpljenja, druga veličanstva Kri-

stusovega. Obe je posvetil Zveličar v svojem življenju, obe je tudi nam zapustil v tolažbepolno posnemo. Dragi moj! Vem, da iskreno želiš gledati v nebeških višinah veličastvo svojega Zveličarja. Izpolnile se ti bodo želje, samo hodi po Kristusovih stopinjah, Kristijan ti je ime, po svojem Zveličarju se tako imenuješ. Ali, ne bodi mu samo podoben po imenu, marveč v dejanju in resnici. Ko apostoli zopet pogledajo, ne vidijo nikogar, kakor Jezusa samega. Posnemajmo jih. V vsem življenju se vzgledujmo nad Jezusom. Zato pravim :

Kristijan bodi podoben Kristusu! Bodi mu podoben v ponižanju, da mu postaneš podoben v poveličanju. Brez ponižanja ni poveličanja. To nas bode učilo današnje premišljevanje.

I. 1. Rekli smo prej, da celo življenje Jezusovo nam ne kaže drugzega, nego nepretrgano vrsto križev in trpljenja. V betlehemskih jaslicah mraza drhti in se joče — trpi; na begu v Egipt in v tuji deželi — trpi; kot dvanajstletni deček v Jeruzalem in nazaj gredoč — trpi. Ko doraste in začne učiti, trpi preganjanje in zaničevanje. *V svojo lastnino je prišel, njegovi ga nočejo sprejeti.* In zadnje dneve svojega življenja pred smrtjo, — ali mu ne donaša vsak trenotek novih bolečin, novega trpljenja? O vi vsi, ki v svojem duhu greste mimo njegovega trpljenja, pomislite in poglejte, če je katera bolečina, kakor njegova? — Učenca dolžnost je posnemati svojega učenika. Kristijan predragi! Ako hočeš biti Kristusov učenec, posnemaj ga v trpljenju! Res da življenje na svetu ni nikomur posuto s cveticami, kristijan pa dobro vé, da je trpljenje pravi njegov poklic v solzni dolini. *Kdor hoče za menoj priti — kliče nebeški učenik — naj zataji sam sebe, vzame svoj križ in hodi za menoj!* To je jasna beseda. Zataji sam sebe! Ne pusti, da bi se šopirilo tvoje telo nad drugimi, ne strezi svoje poželjivosti, ne zbiraj si zakladov, ne huduj se, ne jezi se nad svojim bližnjim, ne zaničuj, ne sovraži svojega brata — zataji sam sebe! Pa to še ni dosti. Vzemi svoj križ! Trpi vdano svojo bolečino, ne godrnjaj v svoji revščini, ne mrmraj nad svojimi nadlogami — zadeni svoj križ in pojdi za Jezusom na Kalvarijo. Ne oziraj se ne na desno, ne na levo, vse kar tu vidiš, bode minolo, oziraj se le za svojim Zveličarjem, ki trpi in trpi do zadnjega vzdih. Na levi in desni so pač ljudje, ki te odvrčajo od te poti, tvoji znanci in prijatelji so, tvoji domači — ali ne zabi: *Kdor*

očeta ali mater, ali brata . . . bolj ljubi ko mene — pravi Zveličar — ni mene vreden.

Še več: *Izročili vas bodo stiski, in morili vas bodo; in sovražili vas bodo vsi narodi zovoljo imena mojega.* (Mat. 24, 9.) — vse to obeta, kakor da se samo ob sebi ume, Zveličar svojim vernikom, in dostavlja: *če so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.* (Jan. 15, 20.) Taka nam je osoda v solzni dolini. In če misliš, da vse to tudi o tebi velja, da se ti godi takisto, kakor je Kristus napovedoval, potem veš, da si v resnici Kristusov učenec, in blagor, trikrat blagor tebi! nisi le podoben Kristusu po imenu, marveč po trpljenju in to največ velja.

2. Pravi kristijan pa bo še tudi sicer podoben onemu, od katerega ima svoje ime. Kaj je bila naloga Jezusovega življenja? Zakaj je prišel na svet? Ko je nekdam gredoč skozi Samarijo počival pri Jakobovem vodnjaku, učenci pa so ga silili, naj se okreпча, naj jé, jim odgovori: *Moja jed je, da izpolnjujem voljo tega, kateri me je poslal, in dodelam njegovo delo.* (Jan. 4, 34.) Ob drugi priliki pa zopet povdarja odločno: *Prišel sem z neba, ne da bi delal po svoji volji, nego po volji tega, kateri me je poslal.* (Jan. 6, 38.) Najprva naloga Kristusova na zemlji je torej spolnovati voljo božjo, tej je ostal zvest do zadnjega vzdihna na Kalvariji. Zakaj? Prav zato, da tudi mi v vsem življenju izpolnujemo voljo božjo, ali bolje rečeno, svojo voljo božji volji podvržemo. Kristijani! Kolikrat vsaki dan izgovarjamo besede Gospodove molitve: *Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!* (Mat. 6, 10.) Ali pa pomislimo tudi njihov pomen? Si li prizadevamo tudi v življenju uresničiti to prošnjo očenaša? Kako natančno spolnujejo nebeški duhovi voljo svojega Boga! On reče in je, ukaže in že stoji, kar je bil zapovedal. Koliko godrnjanja, mrmranja, očitjanja pa čuješ na svetu, ako le željo izrečeš, da bi se v tvoji družini, pri tvojih sosedih in sodelavcih nekoliko dostojneje govorilo, vědlo! In vendar je to volja, zapoved božja . . . Kolikrat imaš priliko ubogati svoje stariše, gospodarja, gospodinjo . . . dobro veš, da je njih volja, volja božja, če nje ubogaš, Boga ubogaš, a kako redkokdaj ti gré pokorščina do njih prav od srca. In vendar moliš: *Zgodi se tvoja volja!* Kaj pa porečeš še-le o svoji nevolji, ki se ti v gostih besedah snuje iz razžaljenih ust in suje v trdih izrazih na tvojega bližnjega? Prijatelj! Pravična nevolja, ki se te loti videčega, da ti ali tvoji morajo trpeti krivico — pravična nevolja ni pregreha, to je dostikrat znamenje svete gorečnosti za čast božjo in pred Bogom še

plačila vredna. Toda nevolja, ki vsaki dan kipi iz tvojega pustega, bledega obraza, nevolja, ki se vsaki trenutek izliva na božjo previdnost ali na tvojega bližnjega, kateremu se boljše godi mimo tebe — nevolja ta pa je v očitnem nasprotju z omenjeno prošnjo očenaša in vsak, kdor nevoljo pusti gospodovati v svojem življenju, je lažnik vselej, ko izgovarja besede: *Zgodi se tvoja volja . . .* Job ni obsojal božje previdnosti . . . Marija je pripravljena v vsem sprejeti angelovo oblubo, ki jej oznanuje voljo božjo. *Glej, dekla sem Gospodova* — pravi — *zgodi se mi po tvoji besedi!* Zato pa kristijan premili, ne zamudi voljo svojo podvreči božji volji, da boš podoben Kristusu. Ne zidaj na svojo moč, ne delaj prevelikih načrtov za prihodnost, zaupaj tembolj na Boga, ki ti je doslej pomagal in te tudi v bodoče ne bo zapustil. Govori, kakor navetuje sv. apostol Jakob (4, 15.): *Ako Bog hoče in bodemo živeli, bodemo tudi storili to ali ono. Ne vsak, kateri pravi Gospod, Gospod . . . ampak tisti, ki stori voljo nebeškega Očeta pojde v nebeško kraljestvo. Volja božja bodi tvoja volja, pa boš prava podoba Kristusova.*

3. Kristus nam je v vsem enak postal — razen greha, enak v življenju, enak v smrti. Da, tudi umreti je hotel nam v posnemo. Kakšna je njegova smrt? Res, da se vije na lesu križa v groznih bolečinah, da vzdihuje viseč med nebom in zemljo, kakor da ga je zapustil sam nebeški Oče, a vendar se kmalu po vstajenji sklicuje na svoje trpljenje ob smrtni uri, govoreč dvema učencema na poti v Emavs: *Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako v svojo čast šel?* Trpel je in umrl, da je tretji dan vstal od mrtvih, da je tudi človeško natoro povzdignil v slavo nebeškega veličastva, od koder bo prišel sodit žive in mrtve. V tem smislu govori sv. Pavel: *Zato je Kristus umrl in vstal in zopet oživel, da gospoduje nad mrtvimi in živimi.* (Rim. 14, 9.)

Kristijani! Kdo izmej nas dvomi nad svojo smrtjo? Vsakdo vé, da mu dojde ura, ki bode zadnja pozemskega življenja. Ali pa nas ne tolaži že misel, da nam je Jezus sam s svojo smrtjo zgled zapustil? Lože pa bodemo še pustili svet, ako premislimo, da je smrt sprevod iz časnosti v večnost, iz solzne doline v nebeško domačijo, iz temote in mraka v jasno veličastvo božje. Kakor Kristus, tako tudi mi: *Kajti, če smo ž njim enaki po podobnosti njegove smrti, bomo tudi po podobnosti vstajenja, — če smo umrli s Kristusom, verujemo, da bomo tudi ž njim živeli.* (Rim. 6, 5.) Skrbimo torej, da bode naša smrt podobna njegovi smrti. Mirnim

srcem visi Zveličar na lesu sv. križa — vsem je vse odpustil, svojo mater izročil Janezu, svojo dušo nebeškemu Očetu — tedaj pa nagne svojo glavo in umre sprijaznjen z nehvaležnim svetom, udan v neskončno moč previdnosti božje, — kdo bi si ne želel umreti po Kristusovem zgledu?

Tudi tebi bode bila zadnja ura, in morda kmalu. O spomni se svojega umirajočega Zveličarja že sedaj — takrat bi bilo morda prepozno — da boš tudi ti kedaj polagal trudno glavo na smrtno postelj v sveti nadi, da ko umiraš s Kristusom, — ko si spravljen z vsemi ljudmi, Bogu udan iz vseh moči, — boš tudi živel s Kristusom, poveličan v nebeškem rajju.

II. Prav to nam zagotavlja sveta knjiga: s Kristusom ponižan, ž njim tudi poveličan. Čem težje je prvo, tem sijajnejše bo drugo.

1. Kako se je topilo srce trem apostolom, ko so gledali presvetlo obličje Zveličarjevo na gori Tabor! Vse drugo pozabijo, vse jim izgine iz spomina, le to vedó, da dobro jim je tukaj biti. Ali to je bila le zarja nebeške svetlobe, le senca nebeškega veličastva. Kristusa, kakoršen je sedeč na desnici božji, ne bi moglo prenašati človeško oko, niti obseči človeško srce. — Zopet pri drugi priliki vpraša apostol Peter: *Glej, mi smo zapustili vse, in smo šli za teboj; kaj bo torej nam?* Jezus jim pa reče: *Resnično vam povem, da vi, ki ste šli za menoj, o drugem rojstvu, ko se bo usedel Sin človekov na prestol svoje slave, sedeli boste tudi vi na dvanajstih prestolih in sodili boste dvanajstere rodove Izraelove. In vsak, kdor je zapustil hiše, ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njive zavoljo imena mojega, prejel bo stokrat več, in zadobil bo večno življenje.* (Mat. 19, 27—29.) To pa je seveda le skromni popis onega, kar nas čaka v nebesih. Sedaj namreč gledamo le skozi temno zrkalo in ne moremo prav spoznati, kar je božjega, kajti *oko ni videlo* . . . Takrat pa bode padla mrena izpred oči, in spoznali bodemo, kakor smo bili spoznani in gledali bodemo v svojem poveličanju veličanstvo Kristovo in v poveličanju Kristusovem uživali veselje svoje. *Tedaj se bodo svetili pravični kakor solnce v svojega očeta kraljestvu.* (Mat. 13, 43.) Nepopisna blaženost bode njih delež.

2. Izpremenjeno je bilo telo Jezusovo na gori Tabor: obraz se mu je svetil kakor solnce, oblačila so bila bela ko sneg. Enako tudi potem, ko je vstal od mrtvih: častitljiv, kot premagalec smrti z nestrohljivim telesom in čudno se žarečimi ranami pokazal se jim je v svoji časti. Tudi nam je to obljubljen. *Jezus Kristus*

bode — tako piše sv. Pavel (Fil. 3, 21.) *telo povišanja našega preizobrazil, da bode podobno telesu slave njegove . . .* In na drugem kraju na kratko sicer, a vendar natančno riše lastnosti izpremenjenega telesa, ki bode vstalo podobno častitljivemu telesu Kristusovemu. *Seje se v trohljivosti, vstaja pa v netrohljivosti; seje se v nečasti, vstaja v slavi; seje se v slabosti, vstaja v moči; seje se telo telesno, vstaja telo duhovno.* (I. Kor. 15, 42—44.) Kolikā razlika mej sedaj in kedaj! Kolikrat te tlačī v tem življenju minljivost in slabost tvojega telesa. Komaj doraseš, že čutiš, da ti jamejo pešati moči; slabostim, boleznim, mrazu in vročini ti je podvrženo telo. Vse to bo enkrat minilo; Kristusovemu telesu podoben dvignil se bodeš iz zemlje gledat poveličanega Zveličarja, čegar poveličanemu telesu podobno bo tudi tvoje poveličano telo. Kristus bode vse prenovil . . .

3. *Zopet vas bodem videl, in vaše srce se bode veselilo in vašega veselja vam ne bode nihče vzel.* Tako tolaži Učenik učence pri zadnji večerji. Ne bode torej le začasno to veselje, kakor na gori Tabor, *večno bode poveličanje. Kristus ne umrje več, smrt ne bo več nad njim gospodovala.* (Rim. 6, 9.) Kristusu bo podoben tudi kristijan. Poveličan ne bode več v nevarnosti izgubiti nebeške časti; kar je pridobljeno, ostane na večne čase. Kako nestanovitno je vse na tem svetu! Danes vesel — jutri zbledel, danes mladič, jutri mrlič. Naj si je človek najsrečnejši na svetu, vedno ga zavest spremlja in preganja: koliko časa? In navadno pravimo, da ko je človeku najbolje, takrat preobrat na slabo ni daleč. Kdo bi v vednem strahu, da ga skoro zadene bridka nezgoda, mogel se veseliti? Ustno izročilo pripoveduje, da Marija, ko je spremljala svojega božjega Sina, ni bila nikdar prav od srca vesela, dasiravno je videla, kako je množica za njim hitela, kako ga je hotela postaviti za kralja in mu klicala gromoviti: Hozana. Zakaj ne? me vprašate. Vedno jej je pred očmi migljalo prerokovanje starega Simeona: *Tvojo dušo pa bode meč prebodel.* Vedno je bila Marija v skrbeh, kdaj jej odvedó Sina, ga popeljejo pred sodbo in na križ. Kdo se bo čudil, če ni bila nikdar vesela? Kdo se bo veselil, če vé, da bo skoro veselje odmaknilo se bridki žalosti.

V družbi Kristusa poveličanega ne bode tako. *In Bog bode obrisal vse solze z njih oči, in smrti ne bode več; ne žalovanja, ne kričanja in truda ne bode več; kajti prvo je prešlo.* (Raz. 21, 4.) Kristijan bode s Kristusom poveličan na veke.

Kaj pa nas bo učilo današnje premišljevanje? Rekli smo: s Kristusom ponižan, ž njim poveličan; ž njim najprej trpeti, potem večno živeti. Kristusu podoben v trpljenju, boš njemu podoben tudi v večnem življenju. Ali čujte — in to nas nekako straši — kaj pripoveduje pobožni Tomaž Kempčan (II. 11, 1.): *Mnogo — pravi — jih hodi za Jezusom, dokler lomi kruh, a malo, da bi pili ž njim kelih trpljenja. Mnogi občudujejo njegove čudeže, a malokdo hoče za njim v sramoto križa. Mnogi ljubijo Jezusa, dokler se jim ne prigodi kaj zoprnega. Mnogi ga hvalijo in povelčujejo, dokler kako tolažbo prejemajo od njega. Ko se pa Jezus skrije in jih zapusti le nekaj časa, tedaj tožijo in omahujejo . . .* Da-li tudi ti mej te »mnoge« pripadaš, ne poprašujem, to ti bode vest povedala. Toliko pa je gotovo, da če nisi podoben Kristusu v ponižanju, mu tudi v poveličanju biti ne moreš. Zgodi se sem in tje mej nami, da ljudje o kakšnem človeku pravijo: nič ni očetovega na njem, samo ime si je prisvojil. In kadar slišite take besede, veste, da niso pohvalne za dotičnika. Mi pa naj bi le ime sprejeli od Kristusa? Nikakor ne. Vsi hrepenimo po nebeškem izpremenjenju, kjer je Kristus v slavi Boga Očeta. Pričnimo torej ž njim živeti, trpeti, da bomo ž njim kedaj poveličani. Saj vemo, da *trpljenje tega časa ni v nobeni primeri s prihodnjo slavo, ki se bo razodela nad nami.* (Rim. 8, 18.) Amen. Dr. And. Karlin.

Tretja postna nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXX.

Blagor tistim, kateri poslušajo božjo besedo in jo ohranijo! Luk. 11, 28.

Naš Gospod Jezus Kristus je hotel dvojno nalogo dopolniti na zemlji. Prva naloga je bila v tem, da nas je hotel učiti z besedo in zgledom, kako moramo Bogu prav služiti in se večno zveličati; druga pa v tem, da je hotel za nas trpeti in umreti ter nam tako zaslužiti in omogočiti večno zveličanje.

To dvojno delo Jezusove neskončne ljubezni nam pa tudi naklada dvojno dolžnost: zvesto moramo poslušati pripovedovanje in razlago njegovih nauk, saj nas že katekizem opominja takoj

v začetku, da smo zato ustvarjeni, naj bi Boga spoznali; naša druga dolžnost pa je, da si v prid obračamo milosti, katere nam je zaslužil na križu. K temu nas vabi Jezus sam. Gledé na prvo dolžnost kliče: *Blagor tistim, kateri poslušajo božjo besedo in jo ohranijo!* Gledé na drugo pa vabi: *Pridite k meni vsi, kateri ste obteženi, in jaz vas bom poživil.* Jaz pa še enkrat povzamem oboje in rečem: Zvesto me poslušajte, tembolj ker je na vrsti Kristusovo prebitko trpljenje, ter se trudite, da vam bo v korist beseda božja in v korist Jezusovo trpljenje!

I. Poncij Pilat si je že mnogo prizadejal, da bi oprostil Jezusa; le pravega sredstva noče rabiti, — svoje sodnijske oblasti, da bi odločno zavrnil krivičnost Judov ter kar izpustil nedolžnega Jezusa. Ker so Judje hitro izpazili njegovo neodločnost, postali so čimdalje drznejši. Sedaj skuša Jude potolažiti s tem, da ukaže Jezusa bičati; a to je bilo, kakor pravimo, le olje v ogenj, kakor divja zver, ki je videla in okusila kri, ne spusti svoje žrtve, tako so bili tudi Judje še bolj divji, ko so videli Jezusovo božjo kri ob strašnem bičanju.

Pa oglejmo si nekoliko natančneje to grozovito trpljenje, ki se po pravici prišteva poglavitnim skrivnostim Jezusovega britkega trpljenja, saj je je tudi Jezus sam prišteval, ker je je imenoma naprej napovedal.

Huda in strašna je bila ta kazen iz raznih ozirov. Prvič je bila nečastna in sramotna. Z bičem pretepajo najslabše ljudi, sužnjike in roparske zločince pa živali. Pri neumni živali nadomesti bič, kar se ne more z besedo doseči, ker nimajo pameti; najslabše ljudi pa mora izmodriti bič, ker se ne dajo voditi svoji vesti. Zato se tudi apostol Pavel ni pustil bičati, sklicevaje se na to, da je rimski meščan. (Dj. ap. 22, 25.) Sramotno je bilo bičanje tudi zato, ker so kaznjenca razgalili do pasu. — Drugič je bila strašna ta kazen zaradi hudih bolečin. Biči so bili spleteni iz dolgih jermenov, ki so imeli ob koncu večkrat pritrjene kaveljčke, ostre kosti, nabrušene osti in druge zbadijive reči. — Bičanje je bilo lahko kot kazen sama zase, ali združeno s križanjem kot neko strašno pripravlanje, ali pa tudi kot teza (tortura), s katero so hoteli koga prisiliti, da izpové svojo krivdo. Pri tem zadnjem bičanju ni bilo določeno število udarcev in se je vršilo z neusmiljeno silovitostjo. Sicer pa število udarcev ni smelo biti nad štirideset; pri Rimcih je bilo dovoljenih šestinšestdeset. Pa že pri tem malem

številu so mnogi umrli, mnogi pa so bili pohabljeni za vse svoje življenje, tako grozovito je bilo bičanje. Vršilo se je tajno ali pa javno. Jezus je bil bičan, kakor se da izvajati iz evangeljskega sporočila, javno na trgu pred sodnjo hišo. Steber, ob katerem so bičali kaznjenca, je bil ali nizek in je segel le do srede života; v tem slučaju se je obsojenec moral skloniti čez steber, da so ga pretepali po nagem hrbtu; ali pa je bil steber visok in kaznjenca so za roke tako nategnili in privezali, da je skoro visel in se le s koncem nog dotikal tál. (Ne vé se, pri kakšnem stebru je bil bičan Jezus; nekateri menijo, da je bil privezan na visoki steber in skoro viseč pretepan.) Navadno so to grozovito delo izvrševali štirje vojaki.

Iz vsega tega je razvidno, da je bičanje samo ob sebi bila že jako huda kazen. Pri Jezusu pa je bilo mnogo rečij, ki so storile bolečine še mnogo občutnejše. Pred vsem je bila očitna krivičnost, ki je močno povekševala britkost in razžaljenost Jezusovega Srca. Nadalje je ukazal Pilat Jezusa zato pretepati, da bi vzbudil sočutje in usmiljenje pri Judih, in bržkone je že zaradi tega ukazal najhujše bičanje, pri katerem se ni gledalo na število udarcev. Pri bičanju so se vrstili štirje močni vojaki, ki so hoteli drug drugega prekositi v neusmiljenju in srdu do Judov, do njih Kralja. Končno pa ne smemo prezreti, da je Jezus vsako bolečino vse bolj čutil, kakor navadni ljudje, tudi telesne bolečine je bolj občutil, ker je bilo njegovo telo tako plemenito rahlo in nežno!

Premnogi bogoljubni ljudje so že premišljevali ta strašni prizor v Kristusovem trpljenju in se niso mogli solz zdržati, tako zelo se jim je smilil nedolžni Jezus. Skušajmo si še mi po tem splošnem uvodu nekoliko natančneje predočevati prebritke bolečine, katere je prestalo božje Srce ob tem strašnem bičanju. Kako je zatrepetal Najnedolžnejši že v začetku, ko so mu slekli zgornje oblačilo in ga razgalili. Potlej vrvi pritrdijo za roke, nato ga z obrazom zasujejo proti stebru ter njegovo presveto telo kvišku zategnejo in privežejo. — Sedaj pa začno vihteti biče, da neusmiljeno žvižgaje padajo po hrbtu in po plečih in kamor prileté; ker so jermeni dolgi, se biči opletajo po ramah in životu. Rujave, rudeče in modre lise se pokažejo po njegovem svetem životu že ob prvih udarcih; koža se razpoči v ozkih ranah, potlej se rane kot globoke brazde širijo in množijo; udarci segajo čimdalje globočje, že zadevajo kosti in odtrgavajo kosce krvavečega mesa. Kri teče v potokih ob životu, ob stebru, — daleč po dvorišču

odletavajo in pršijo svete kapljice, v bližini pa se delajo po tleh kar luže presvete krvi. In bolečina! Oh, kdo bi jo dopovedal, kakor ogenj žge in peče in divja po vseh udih in izžema gorke solze iz očij in tiho ihtenje in vzdihovanje iz ust. Oh, kako je pač to srce klicalo k nebu, in to oko se oziralo proti Očetu nebeškemu in prosilo! Toda neusmiljeno se nadaljuje tepenje, rane se množé, pekoče bolečine rastejo, toliko da še živ ostane Zveličar — ves krvav!

Sedaj ga odvežejo in brčkone se zgrudi na tla, ker je ves onemogel, in kako se nam mora zopet smiliti v tem ponižanju — brez pomoči, brez polajšanja, brez ljubeznive postrežbe! S težavo si zbere svoja oblačila, da si zopet zagrne svoje razmesarjene ude. Nobena roka se ne gane. Kje, tako smemo vprašati, kje pa so bili vsi oni, kateri so ga v boljših dneh videli, častili in ljubili, za njim hodili; vsi, katerim je dal zdravje, tolažbo in življenje? Kje je Lazar, Peter, Magdalena, Janez in njegova Mati? Ali ni mazila, ni olja in ni platna za njegove rane nikjer, nikjer v deželi, po kateri se cedi olje in balzam? Ali ni nikjer roke, da bi ti pomagala, nikjer očesa, da bi imelo sočutje? Oh, pač pa se čuje in razlega od vseh stranij zasmehovanje in zaničevanje. O, kako natančno so se izpolnile prerokbe! Resnično, *na hrblu so mi kovali grešniki in narejali dolge brazde.* (Ps. 128, 3.) *Od podplata do temena ni nič zdravega na njem; rana in proga in oteklina ni ne obezana, ne z zdravilom zdravljena, ne z oljem omečena.* (Iz. 1, 6.) *Nima je ne podobe, ne lepote, in zaničevan je in najzadnji mej ljudmi, mož bolečin in kakor zakrito je njegovo obličje. . . . On je prevzel naše bolezni in on je nosil naše bolečine; mi pa smo si ga mislili kot gobovega in udarjenega od Boga.* (Iz. 53, 2—4.)

Pa nikar ne mislite, da v tem kaj pretiravam; bičanje je bilo res tako strašno, da si ga že pri navadnem človeku ne moremo misliti dovolj strašnega, kaj pa še-le pri Jezusu! Iz tega pa tudi lahko izprevidimo, kako strašna reč je greh, zlasti nečistost, zavoljo katerega je moral božji Sin trpeti tolike bolečine!

II. Sedaj so pa vojaki odvedli Jezusa na dvorišče sodnje hiše in sklicali vso tolpo ter so ga zaničevali. Slekli so ga in mu ogrnili škrlatast plašč. In spletli so mu krono iz trnja in mu je dejali na glavo in trst v desnico. In poklekovali so pred njim ter ga zasramovali, rekoč: »Pozdravljen bodi, kralj Judov!« Za uho so ga topli, vanj so pljuvali in trst so jemali in ga tolkli po glavi in so poklekovali pred njim, češ, da ga molijo.

To je sicer kratko poročilo, toda koliko britkostij ima v sebi. Vsak hudodelnik se mora spoštovati pred sodnijo, z Jezusom pa smejo zbijati tako divje šale, kakor se le zljubi neolikanim paganskim vojščakom, in to pred očmi mogočnega poglavarja, kateri je že tolikrat zatrdil, da je Jezus nedolžen! Ker so vojaki slišali, da je Jezus tožen, da se je imenoval kralja Judov, so si izmislili to surovo šalo. Najprej ga oblečejo kot kralja, potlej mu pa zasmehovaje skazujejo kraljevsko čast. Kralji in cesarji, zlasti kot vojskovodje, so nosili lep škrlatast plašč, Jezusu ogrnejo star vojaški plašč; kralji imajo vladarsko žezlo, Jezusu potisnejo v roko preprosto paličko iz trsta; posebno pa se kaže kraljevska čast v bliščeči zlati kroni, Jezusu pa siloma pritisnejo na glavo bodečo trnjevo krono. Ko ga tako napravijo, ga začno pa zaničevati na najsurevješi način. Vse to zaničevanje je hudo bolelo Jezusovo Srce, prav posebno pa še očitno pretepanje in ostudno zapljuvanje. Da so grdi vojaški pljunkci res zelo ranili njegovo Srce, vemo odtod, ker je bil že takrat napovedal še posebej ravno to, ko je šel zadnjikrat v Jeruzalem. Nad vse britkostno pa je bilo kronanje s trnjevo krono. Trnje se je globoko zadiralo v senci, kjer je glava najbolj občutljiva; in ker so močno pritiskali in še potlej tolkli po tej trnjevi kroni, je začela kri teči izpod bodečega trnja. Svetniki so posebno radi premišljevali tudi to skrivnost Kristusovega trpljenja, in ker so vedeli, da je Jezus trpel te bolečine zlasti zaradi brezštevilnih grehov prevzetnosti, napuha in častihlepnosti, so se ob tem ganljivem premišljevanju vadili v sveti ponižnosti in potrpežljivosti. Sveti Katarini Sen. je nekega dne Jezus ponudil dve kroni, eno trnjevo, drugo zlato, naj si izvoli, katero hoče, pa s tem pogojem, da, če si bo izvolila eno v tem življenju, bo drugo prejela v večnosti. Hitro vzame iz Jezusovih rok trnjevo krono in si jo s tako silo pritisne na glavo, da je več dni čutila hude bolečine; in prejela je v večnosti nebeško krono. — Svetemu Agapitu so trinogi dejali žrjavice na glavo; a takoj se je spomnil Jezusove trnjeve krone in je vzkliknil: »To je kaj malega, če se na zemlji žgè glava, katera bo kronana v nebesih.«

III. Nato je bila še zadnja obravnava, ki se nam kaže v trojnem prizoru, ko Pilat še vedno poskuša Jezusa oprostiti, Judje pa vedno silnejše zahtevajo njegovo smrt.

Ker je bil Jezus tako zelo zmučen, skuša Pilat obuditi usmilenje do njega. Zato pride zopet ven in na novo zatrjuje Jezusovo nedolžnost, rekoč: »Glejte, privedem vam ga ven, da spoznate, da

ne najdem nad njim nobene krivice«. Ob enem pokaže na Zveličarja, ki je tedaj ven prišel, noseč trnjevo krono in škrlatasto oblačilo (in trst v zvezanih rokah), pa ves je raztepen, okrvavljen in ranjen, da bi v žalostnejšem stanu ne mogel biti — ter jim reče ganljive besede: »Glejte, človek!« (Ecce homo!) In hoče s tem reči: Ako imate še kaj človeškega v sebi, boste imeli gotovo usmiljenje z njim. In res je videti, da je bilo ljudstvo za trenutek ginjeno in je utihnilo; zakaj pisano je, da so le veliki duhovniki in služabniki, ki so ga videli, vpili in kričali: »Križaj ga, križaj ga!« Pilat pa odločno odkloni to zahtevo, češ, da nedolžnega ne more križati, pač pa se jim toliko uda, da jim dovoli, naj ga sami križajo; reče jim namreč: »Vzemite ga vi in ga križajte, zakaj jaz ne najdem nad njim nobene krivice.« Pa tega Jezusovi sovražniki nočejo, bržkone iz strahu pred ljudmi, marveč Pilat ga mora obsoditi in križati ga morajo pagani. Zato popustijo prejšnjo zatožbo, češ, da se je delal kralja, in v zadregi začno zopet povdarjati versko stran ter kričijo: »Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.« Ko je Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj zbal. Ker so rimski cesarji hoteli, da naj se pustijo podjarmljenim narodom njihove verske šege in pravice, ga vsekako zbega to sklicevanje na domače verske postave, katerih pa seveda ni kaj razumel, ker se ni brigal zanje. Nehoté ima tudi nekak strah pred Kristusom samim, ki se mu dozdeva čimdalje bolj vzvišeno bitje. To ga nagne, da prične zopet obravnavo z Jezusom in s tem nastane (poprej omenjeni) drugi prizor.

Zopet gré v sodnjo hišo in reče Jezusu: »Od kod si?« Jezus pa mu ne dá odgovora; ker tajiti ne more, razkladati pa, da je Sin božji, ki se je učlovečil, tudi noče, ker bi ga Pilat ne razumel ali vsaj ne hotel delati po svojem razumu; morda mu tudi za kazen noče odgovoriti, ker že poprej pri nekem sličnem zaslišanju ni hotel poslušati resnice; sicer pa je bilo tudi nepotrebno to vprašanje, saj mu je bilo že dovolj jasno vse iz poprejšnjih obravnav; vprašuje le iz strahu in zadrege, ker si ne upa izpustiti in oprostiti Nedolžnega. Nevoljen zarad molčanja in seveda v novi mučni zadregi, reče Pilat: »Meni ne odgovoriš? Ne veš li, da imam oblast križati te in oblast te izpustiti?« Jezus tudi sedaj noče odgovoriti na prvotno vprašanje, od kod da je, marveč mu le nekoliko bolj jasni njegovo mogočno sklicevanje na svojo oblast, katero mu sicer prizna, a ga svari, naj je nikar ne zlorablja, ker ima še višjega nad seboj, kateremu bo moral dajati odgovor; čeravno

imajo Judje večji greh, ker delajo iz zavisti in hudobije, vendar naj nikar ne misli, da je on brez greha, ako ga obsodi iz strahu pred Judi. Reče mu namreč: *Ne bi imel nobene oblasti nad menoj, ko bi ti ne bila dana od zgoraj. Zato ima ta, ki ti me je izdal, večji greh.* Resničnost tega odgovora, mir, krotkost in prostodušnost, s katero Jezus odgovarja, moč nedolžnosti in pravičnosti, vse to navdaja Pilata z nekim strahom in celo spoštovanjem. Na vsak način hoče Jezusa oprostiti. Toda Pilat je bil preveč pagan, da bi pri njem odločevali višji oziri, da bi v njegovem srcu zmagovala nebeška resnica in pravica nad posvetno koristjo. Pri tretjem pri-zoru, ki se sedaj zasnuje, je Pilat premagan.

Ko zopet zatrjuje Jezusovo nedolžnost, kričijo Judje in pravijo: »Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj; zakaj vsak, kateri se dela kralja, nasprotuje cesarju.« To pa premaga Pilata, zadeli so ga na najbolj občutni strani. Torej veleizdaje ga hočejo tožiti, in to Judje sami, katere je cesar Tiberij poznal, kako so uporni; ako taki tožijo, mora že res biti; Tiberij pa v takih rečeh ne pozná šale. Poncij Pilat je ujet: tu se gré za čast in oblast, za kruh, za obstanek! In paganski najvišji uradnik naj bi še ustrajal? Kje bo vzel toliko poguma, značaja, močatosti?! Kako nizkotno in poniževalno! Pri Judih je zmagovala vsaj strast, pri njem pa bo-jazen, neznačajnost, kruhoborstvo!

Ko je Pilat slišal te besede, je pripeljal Jezusa ven, je sedel na sodnji stol, na mestu, ki se mu je reklo Litostroton, po hebrejski pa Gabata. Bilo je pa dan pripravljanja velike noči okoli šeste ure in reče Judom: »Glejte, vaš kralj!« Oni pa so vpili: »Proč ž njim, proč! Križaj ga!« Pilat jim reče: »Vašega kralja bom križal?« Veliki duhovniki odvrnejo: »Nimamo kralja, razen cesarja.« Sedaj jim Pilat izpusti Barabo, Jezusa pa izroči njih volji, da bodi križan!

Tako se je dokončala najkrivičnejša sodba, kar jih je kdaj svet videl. Najvišji sodnik, cesarjev namestnik, je štirikrat ali petkrat slovesno zatrjeval, da je Jezus nedolžen, in vendar ga obsodi v smrt — in v tako strašno smrt!

Pa pozabimo ta trenutek vse drugo in ozrimo se na Jezusa, ne da bi popisovali žalost in bolečino njegovega Srca, saj te ne more popisati nobeno pero, ne more dopovedati človeška beseda. Le bolj molčé ga premišljujmo in glejmo, kako se žalost in tožnost od vseh stranij kakor veletok zлива v njegovo božje Srce, že ves čas mej sodnimi obravnavami in posebej sedaj pri obsodbi!

Kako mora žaliti njega junaškega Kralja — tako mevžasta bojazljivost in popustljivost cesarjevega namestnika! Kako mora žaliti njega — najpravičnejšega Sodnika tolika krivičnost Pilatova in tolika satanska zvijačnost zavistnih Judov. Kako mora boleti njega — največjega Dobrotnika tolika nehvaležnost! Sveta cerkev po nekoliko ugane njegova čustva, ko poje veliki petek v njegovem imenu: »Ljudstvo moje, kaj sem ti storil, in s čim te užalil? Iz Egipta sem te izpeljal in Faraona potopil v morje, ti pa si me izdalo velikim duhovnikom; pred teboj sem šel v svetlem oblaku, ti pa me pelješ v sodnjo hišo Pilatovo; nasičeval sem te z mano, ti pa me pretepaš z biči; potolkel sem kananejske kralje, ti pa s trstom pretepaš mojo glavo; dal sem ti kraljevo žezlo, ti pa mi s trnjem kronaš glavo; povzdignil sem te do velike moči, ti pa me hočeš povzdigniti na križ! Povej, kaj bi ti bil mogel še storiti, česar ti nisem storil?«

Pa mirno in krotko vzprejme Jezus to strašno obsodbo, saj vé, da je to volja nebeškega Očeta, saj vé, da njegova smrt na križu je odkupna cena za rešenje vsega sveta, da je podlaga večnega zveličanja za milijone in milijone najboljših ljudi, za vse, kateri so dobre volje. Amen.

A. Kržič.

2. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

III.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrni se k Gospodu, svojemu Bogu.

Žalostni klic Jeremije.

Vsakdo ve, kak križ je z upornim konjem. Sredi ceste si naenkrat domisli, da ne more peljati. Voznik ga hvali, gladi, boža, nič — konj ne potegne. Voznik mu ponuja ovsu, kruha, sladkorja — nič; konj ostane trdovraten na mestu. Voznik se razjezi, tepe ga, biča, kriči, žuga — nič, konj in voz sta na istem mestu. Voznik se zopet pomiri, pride tovariš, pretegnejo voz — tišče, porivajo, da bi konju ne bilo treba nič peljati, samo, da noge prestavlja — nič; tudi sedaj nič. Upornik ostane trdovraten: neobčutljiv je za bič in za oves, za kruh in hvalo.

Predragi v Kristusu! Tu imamo podobo, priliko zakrknjenega grešnika. Tudi ta se ustavi sredi poti, ki pelje v življenje, sredi klanca, ki vodi v nebesa, in nikakor noče dalje. Bog s svojo

milostjo je tisti dobri voznik, ki ga gladi, boža, daje mu sreče v obilici, daje mu vsakdanjega kruha — a grešnik vsega tega ne vidi, ne pogleda in ostraja trdovratno tudi uporen zoper Boga. Ker to nič ne koristi, tedaj očetovska ljubezen potisne Bogu bič v roko, udari ga, tepe, kaznuje — ali otrok ostane trmoglav, zakrknjen, trdovraten. Njegov upor je čedalje večji, čim večja je božja ljubezen in čem večje so božje kazni. In tako se prične pri grešniku tisto stanje, tista nevarnost, ki je hujša kot največji grehi — grešnik postane zakrknjen, greši zoper svetega Duha, ustavlja se milosti božji. In tak grešnik je postal Jeruzalem.

Prerok Jeremija je svaril ljudstvo, naj se poboljša, naj se vrne k Bogu, od katerega je odpadlo z grehom. Vse svarjenje njegovo je bilo glas vpijočega v puščavi. Bog se razsrđi. Jeremiji naroči, naj pove ljudstvu, da ga bo dal v roke Nabuhodonozorju, ki bo odpeljal vse v sužnost, za nje se ne bo boril, dokler se ne spokoré, zato naj se raje podajo in rešijo življenje. Vse zastonj. Mašili so ušesa pred glasom pravega preroka božjega in poslušali krive preroke, kljubovali sovražniku in se ustavljali tako dolgo, dokler ni Nabuhodonozor razdejal vsega mesta, pomoril tisoče ljudi in ostale odvedel v sužnost. — Ali Bog se je zopet usmilil svojega ljudstva; poslal mu je Ecehijela, Danijela, Hageja — može božje, ki so je učili in svarili, omečil je srce Cirovo, da jih je izpustil iz sužnosti, da jim je vrnil svete posode, in ukazal sezidati tempel in mesto. Ali ljudstvo judovsko ni hotelo več spoznati roke božje, začelo je zopet nečistovati in malikovati. Bog jih je dal v roke Egipčanom, poslal je nad nje Aleksandra Macedonca, poslal Rimljana Pompeja, poslal grozovitega Antijoha — in tako je postal kralj narodov, slavni Jeruzalem, igrača vojvodov-paganov, ki so se igrali z mestom in deželo ter jo dajali in trgali drug drugemu iz rok. In kadar je ljudstvo le količkaj pokazalo kesanja in dobre volje, takoj jih je vselej obsipal z dobrotami. Svoje angele je poslal, da so se vojskovali z Makabejci zoper pagane; čudežni ribnik je ustvaril v Jeruzalemu, da bi bil vsakdo ozdravljen boleznimi — vse zastonj — Jeruzalem je bil zakrknjen grešnik. Jerimijo so kamnjali, lzaijo prežagali, Ecehijel je umrl na Kaldejskem — in tudi zadnji prerok in klicar pokore, sv. Janez, tudi ta je umrl pod mečem v ječi. In njih gluhoti in zakrknjenosti je rodila stranke in strančice; začeli so se moriti in pobijati mej

seboj in zgodovina pripoveduje, da jih je padlo v boju med Sadeuceji in Farizeji do šestdeset tisoč! Bog jih je dal v roke sovražnikom, oslepil in oglušil tako, da so morili sami sebe, kot škorpijoni, ki v nevarnosti pičijo sebe na glavo.

Predragi v Kristusu! Sedaj primerjajmo to tužno zgodovino nepobojšljivega mesta in ljudstva z življenjem trdovratnega grešnika, z razmerami sedanjega časa!

Koliko kristijanov je dandanes, ki nimajo le prerokov, ki ne čujejo le opominjanj ljudij, ki vedo za besede Kristusa Boga, ki poznajo njegov evangelij, ki poznajo sedmero studencev — sedem sv. zakramentov, iz katerih jim teče reka žive vode, reka milosti, ki jih priganja, sili na pravo pot — a vse zastonj! Uporni konji so — nepoboljšljivi Jeruzalem, trdovratno ljudstvo, uporno svojemu Bogu! In Bog se razsrdi, pošlje jim nadloge; povodenj v mesto, točo na polje, bolezen in smrt v hišo — nič — oni ne spoznajo gospodarja. Sami hočejo biti gospodje in Bogu odrekaajo vlado. Pogrezajo se bolj in bolj globoko v hudobije. Sosed vidi nesrečo bližnjikovo, dekle vidi sramoto — a slepa je in sama se potaplja v isto reko pogube, v isto močvirje greha. Preroki prihajajo — misijonarji slikajo večne resnice, svare, vabijo k pokori — oni gredo sicer k spovednici — toda nič kesanja, nič trdnega sklepa! Prva sapa — prva izkušnja jih zopet podere. — Preroki govore — govori papež, govori škof, govori dušni pastir — vse zastonj! Kaj žanjejo za opomine, kaj žanjejo za očetovsko skrb? Kar je žel Jeremija, kar je prejel Izaija: kamenje leti nanje, kamenje in blato po knjigah in časnikih, smešijo jih, obrekujejo, lažejo, napake zvečujejo — in ljudstvo se obrača za njimi, pobira to kamenje, golta to blato, skruni sebe, skruni svoje otroke s tem in zastruplja, kar je dobrega v nedolžnih srcih. Kakor Jeremiji, kakor Danijelu — se posmehujejo in posedejo k loncem malikovalcev, jedo s slastjo najumazanejšo hrano, hrano nebeško, mano božjo pa zametujejo; ta se jim gabi in gnusi! V cerkvi se bere evangelij — blagovest Jezusova, oni pa se zbirajo po beznicah, po skrivnih kotih, ker se boje luči, iščejo teme in brlogov in tam se pitajo z berilom, ki človeka spominja na Sodomo in Gomoro — z berilom, v katerem se hvali greh, spravlja prešestvo v zvezo z molitvijo, kot bi to bilo dovoljeno in tako prav — a psuje se vsak oznanjevalec vere in smeši načelnik sv. cerkve! In vse to berilo se ne skriva pred otroci, ne pred dečki ne pred dekljami: sram jim gine z lic, niso še zreli po letih, a zreli so za najgorje

hudobije. In ko se te dogajajo, pa kričé na cerkev: Ti si kriva, vi oznanjevalci imate to na vesti — prav kakor so farizeji in saduceji klicali prerokom!

In poleg tega boj mej narodi, boj mej brati, sovraštvo, obrekovanje, hujskanje — preganjanje! —

Predragi v Kristusu! Ali ni to čisti odsvit nekdanjega Jeruzalema? Ali ni to duševna tema, slepota, popolno zakrknjenje srca? Koliko očetov in mater priznava nauk Kristusov — kot judje Mojzesov — a kljub temu so prijatelji in podpiratelji tistih, ki vohajo kot zveri za plenom, kje bi dobili prašek na sv. cerkvi, da ga potem razvlečejo in razširijo v grozen črn oblak? Kristusa priznavajo, a njegovih zapovedi ne izpolnujejo — hvalijo ga z ustnicami — srce ga pa sovraži! — Da, da, prav si rekel pobožni Job: Srce grešnikovo je zbito, kakor nakovalo! Nobenega udarca ne čuti — vsaka beseda odleti od njega kot od nakovala kladivo.

Predragi v Kristusu! Še je čas, še je dan! Delajmo! Izuči naj nas vsaj tuja nesreča! Na kolena v postu! Prosimo luči, milosti in razsvitljenja, prosimo solnca, da otaja led zakrknjenih src — da ne pademo v roke živemu Bogu: torej Jeruzalem, spreobrne se k gospodu svojemu Bogu! Amen.

F. S. Finžgar.

3. Premišljevanje Kristusovega trpljenja.

Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.

Jan. 3, 16.

Vse, kar vidimo v postnem času v cerkvi, obuja v nas žalost. Že v začetku posta, na pepelnično sredo, smo slišali pretresljive besede: *Spomni se o človek, da si prah, in da se boš v prah zopet povrnil.* Davno so že omolknile vesele božične pesmice, ki tako povzdigujejo človekovo srce; umaknila so se žalostnemu petju o Jezusovem trpljenju. — Veliki altar je oropan vsega lepotičja, in vsako nedeljo stopa mašnik k altarju v višnjevem plašču, v barvi pokore in posta. Kedar ogledate to barvo v cerkvi, spomnite se, da je posebno zdaj treba pokoro delati, veliko moliti in v jedi si pritrgovati. Ali ste tudi že slišali, kaj pravi mašnik na koncu sv. maše? Ne pravi, kakor navadno: *Ite missa est*, ker bi se reklo po naše: *Idite, maša je minula, ampak: Benedicamus*

Domino, ker je toliko, kakor : Hvalimo Boga. Torej, akoravno je sv. maša že končana, vendar ne bo škodovalo, ako še malo tukaj pomolimo ; tudi je dobro, če v postnem času, preden pozvoni k maši, že klečimo v cerkvi. Morda prašaš, kaj bom pa tako dolgo delal v cerkvi ? Glej kristjan, precej ko v cerkev stopiš, zagledaš nad škropilnim kamnom križ ; če pogledaš na prižnico, vidiš križ, tam nasproti vidiš prelepi misijonski križ. Na vsakem altarju je podoba križanega Jezusa. Sv. križ je zlasti primeren za postni čas ! Sv. cerkev hoče, da bi se zdaj v postu zlasti ozirali na križanega Jezusa. Ona nam kaže njegovo podobo, kamor se obrnemo, zato ker dobro vé, da je resnično, kar pravi sv. Ludovik Granaški : Mej vsemi pobožnosti je ni bolj koristne, bolj splošne in vsakemu stanu primerne, kakor spomin trpljenja Jezusa Kristusa. In sv. Albert Veliki pravi : Bolj koristno je vsak dan nekoliko premišljevati iz trpljenja našega Gspoda, kakor vsak petek v letu postiti se pri kruhu in vodi, ali do krvi se bičati. Premišljevanje Kristusovega trpljenja, pravi sv. Ludovik Granaški, napeljuje dušo k vsemu dobremu. Ker, kakor je Kristus pot, resnica in življenje, tako tudi ni bolj pripravne in bolj kratke poti, njega spoznaniti in tudi od največjih hudobij zopet nazaj k Bogu priti, kakor Jezusa gledati, kateri je nam vse, pa tega nikdar tako ne čutimo, kakor kadar ga premišljujemo na križu. O premišljevanju Kristusovega trpljenja v postnem času govorim nekaj besedi ! Bodi vse na čast križanega Jezusa !

Ali Vam je znana povest o Tigranu ? Bil je kralj v Armeniji in imel je ženo, ki jo je srčno ljubil. Ko se je pa vojskoval s Cirom, mogočnim perziškim kraljem, je bil z ženo vred vjet, in pripeljan na kraljev Cirov dvor. Nekega dne ga kralj Cir praša, kaj bi on dal, da bi žena ne bila vjeta ali da bi zadobila zopet prostost. Na to Tigran odgovori : Če bi jaz imel še kraljestvo, pripravljen bi bil dati vse kraljestvo za njeno prostost. Cir je bil velikodušen mož ; ganil ga je ta odgovor in je dal obema prostost. Tudi kraljestvo jima je pustil. Ko sta bila zopet v svoji hiši, popraša Tigran svojo ženo, ali je pač videla imenitnosti in lepoto na Cirovem dvoru ; vse to, kar imata sama, je beračija proti Cirovem bogastvu. Žena pa mu odgovori, da odkar sta bila vjeta, ni imela za nobenega drugega oči in misli, kakor za tistega, ki je bil pripravljen svoje življenje in kri dati za njeno prostost.

To je bila pač neizmerna ljubezen paganske kraljice do svojega moža, in je skoraj komaj verjeti, da bi ženska ne bila nič

pogledala lepote in imenitosti ptuje hiše. — Tigran je bil le kralj v Armeniji in je le h o t e l dati svoje življenje za prostost svoje žene. Poznam pa kralja, kralja nebes in zemlje, ki je v resnici dal kri in življenje za nas, da nas je rešil vezi hudobij, da nas je rešil peklenškega brezdna. Če je bila paganska kraljica, ko je premišljevala ljubezen svojega moža, slepa in gluha za vse drugo, koliko bolj bi moral kristjan še le slep in gluha biti za vse drugo posvetno, posebno slep in gluha za vse pregrešno, ob času, ko imamo pred očmi križanega Jezusa? In glejte, postni čas je posebno za to odločen, da večkrat, ne samo v cerkvi, ampak tudi doma, premišljujemo trpečega, umirajočega in krvavega Jezusa. Kdo še ni spoznal, da je grešnik pred Bogom? Zdaj v postnem času pa moraš kristjan spoznati, kako Bog greh kaznuje, in kako ojestro tirja in priganja, da spolnujemo njegove zapovedi.

Prerok Izaija pravi: *Naše grehe je Kristus nosil, naše hudobije je nase vzel*; kar je on trpel, to bi morali ljudje trpeti. Če Bog svojemu edinorojenemu Sinu ni prizanesel, ampak ga je dal v smrt, gotovo tudi trdovratnemu grešniku ne bo prizanesel. Da, kristjani, če bi se tukaj pred nami odprl pekel in če bi mogli gledati, koliko grešnikov tamkaj trpi, vendar jaz rečem, da bi božje neskončne pravice ne spoznali tako natanko, kakor če pogledamo Kristusa na križu. Kako strašna, neizmerna hudobija mora pač biti smrtni greh v božjih očeh, če Najsvetejši zavoljo ptujih pregreh toliko trpi. — O božiču smo takorekoč z lastnimi očmi videli neizmerno ljubezen nebeškega Očeta, ki nam je svojega lastnega sina dal, zdaj v postu pa moremo občudovati neskončno ljubezen božjega sina, ki je kri in življenje daroval na križu.

Večje ljubezni pač nobeden nima, kakor tisti, ki da svoje življenje za svoje prijatelje. Naš izveličar pa je dal svoje življenje za svoje s o v r a ž n i k e, celo za tiste, ki so mu ga vzeli. Taki ljubezni, kaj ne kristjani, se spodobi n a s p r o t n a l j u b e z e n, ki se mora tudi v djanju pokazati. Če prav živo mislimo večkrat na Jeruzalem, če spremljamo v svojih mislih Jezusa na Oljsko goro in ga premišljujemo v smrtnih težavah, če gremo ž njim k prevzetnemu Kajfu, k krivičnemu Pilatu in Herodu, če gledamo, kako ga nesramni hlapec v obraz bije, kako ga vojaki bičajo, v obraz pljujejo, s trnjem kronajo; če se pridružimo Jeruzalemskim ženam pred mestnimi vrati in gledamo, kako gre najsvetejši in najnedolžnejši s težkim križem mej suvanjem grdih hlapcev na

goro Kalvarijo, in zraven mislimo, zakaj Jezus vse tiho in mirno trpi in da so naši grehi tega krivi, mora nam pač težko biti pri srcu in moramo zdihniti sami pri sebi: Ali je mogoče, da moje srce tega Jezusa tako mrzlo in malo ljubi, da se jaz predrznem tega Jezusa, ki je toliko radi mene trpel, še žaliti?

Si bil kristjan že katerikrat pričujoč, ko so hudobneža obešali? Takrat pridejo ljudje iz dalnjih krajev skupaj okolu vislic jih stoji na tisoče, smejejo se in norčujejo, kakor se ne spodobi. Ko pa hudodelnika pripeljejo bližje, ko začne njemu, ki je še živ, zvoniti z mrtvaškim zvonom, ko stopa po stopnjicah in ga duhovnik mora podpirati, ko mu zaveže rabelj oči, ko mu dene vrv okolu vratu, — takrat vse potihne, noben glas se ne sliši, komaj si ljudje upajo dihati, vsak sliši skoraj biti svoje srce, nekateri molijo, drugi jokajo, vsi pa čutijo usmiljenje do njega, in če bi bil tudi brata umoril, takrat bi ne imel nihče jeze do njega. Skoraj si ne upam izpeljati primere, ki jo imam v mislih. — Glej kristjan, tje na Golgato! kdo visi tam? Mož bolečin, ne nekatere trenutke, ampak tri dolge ure na križu mej razbojnikoma kot razbojnik. On se ne more premakniti, ker kakor hitro bi se premaknil, bi njegove bolečine bile toliko strašnejše; huda žeja ga tare. Malo jih je, ki bi imeli z njim usmiljenje, ki bi jim kaj k srcu šlo. Sovražniki stoje okolu njega, ga zaničujejo in zasramujejo, in vojaki vadljajo za njegovo obleko. — Bog vidi svojega sina trpeti in se ga ne usmili. Nebo in zemlja se zavzame nad takim trpljenjem; solnce je otemnelo, zemlja se je tresla, in križani Jezus se je čutil zapuščenega, da je zaklical: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil*, in oče ga ni uslišal, bridkega kelika od njega ni vzel, popiti ga je moral do dna. Glej torej, pobožni kristjan, neskončno ljubezen na križu, in spoznaj, da ga še premalo ljubiš; in ti kristjan, ki se Boga ne bojiš, poglej kako strašna, neizprosljiva je božja pravica, kako grda in ostudna je pred božjim obličjem vsaka pregreha. Ali to spoznaš? ali te kaj pretrese?

V imenitnem prelepem mestu Florenciji na Laškem je živel prav pobožen in pošten mož po imenu Hipolit Galatin; imel je sosedo, ki mu pa ni čisto nič dopadla. Stanovala je namreč njemu nasproti lahkomišljena ženska, taka, kakor je bila Marija Magdalena, preden je pokleknila pred Jezusa Kristusa. Kadar je mož skozi okno pogledal, videl jo je nasproti pri oknu stati in ljudi zapeljevati. To je poštenega moža silno žalostilo. Zato postavi nekega dne pred svoje okno nekaj v okviru, kar je bilo ogledalu podobno, in stal je pred tistim okvirom, velikokrat in

dalj časa. Lahkomišljena ženska je to dolgo gledala, in vsake vrste misli so si jej vzbujale v srcu. Kakor pa ljudje njene vrste ne molče, se nekega dne stegne čez okno in zakliče svojemu sosedu: Ali je to tisti častiti gospod Galatino, tisti ki ga Florentinci imenujejo svetnika? Ali svetniki po cele ure stoje pred ogledalom? Hipolit ni odgovoril nič, ampak obrnil je »ogledalo« okolu; ni bilo pa ogledalo, ampak bila je lepa podoba Kristusove glave s krvavim žalostnim obrazom. Hudobna ženska se prestraši nepričakovane podobe, in osramočena omolkne. Tedaj je pa tudi že luč iz obraza trpečega zveličarja razsvetlila njeno srce, jela se je kesati svojega pregrešnega življenja, in svoje ostale dni je preživela v samotni mej delom in molitvijo. Podoba Zveličarjeva pa, ki jo jej je Hipolit podaril, ji je dajala srčnost, ker posebno od začetka se je morala pogosto ozirati na njo, kadar so skušnjave le silne prihajale.

Rad vam verjamem, da niste taki, kakor je bila lahkomišljena Florentinka, vendar kristjan, ali si popolnoma čist, ali je tvoje srce tako, kakor bi moralo biti. Vstopi se tudi ti enkrat pred podobo križanega Jezusa, premišluj, zakaj in kako trpi, pa poglej zraven tudi v svoje srce in poslušaj, kaj ti bo rekla vest, kam te bo priganjala. Nikar se potem ne vstavlja klicu milosti božje, kakor se ta ženska ni vsavljala. In kadar bodo skušnjave hude, kadar te bo hudobni duh, meso ali svet zapeljeval v greh, takrat se ozri na križanega Jezusa. Če boš to storil, če se boš večkrat oziral na križanega Jezusa in njega premišljeval, zagotovim te, da boš vedno bolj rastel v ljubezni do njega in boš preudarjal. kdaj pač zamore človek to neskončno ljubezen zadosti ljubiti; če te bodo nadlegovale skušnjave in če se boš v dušni britkosti obrnil na njega in zdihnil, kako bi bilo mogoče to neizmerno ljubezen z grehom razžaliti, bodo skušnjave zbežale. In kristjan, če smrtni greh teži tvojo dušo, posebno takrat se pridno obračaj na Jezusa; zagotovim te, kadar ga boš pogledal, zdelo se ti bo, kakor da bi Kristus vzdignil svojo nagnjeno glavo in zaklical: oh grešnik, glej mojo ljubezen, in zdelo se ti bo, kakor bi se vest še močnejši oglasila: oh nehvaležnost nad nehvaležnostjo, ki ne ljubi neskončne ljubezni, ampak jo sovraži. Vest ti ne bo pripustila, da bi dalje živel v grehih.

Zato še enkrat rečem, bodi pravičen ali grešnik, oziraj se pridno na križanega Jezusa; če si pravičen in pobožen, boš rastel v svoji gorečnosti, če si pa grešnik, se boš zopet spreobrnil k Bogu. Amen.

S. Zupan.

Praznik sv. Jožefa.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXI.

Daj mu ime Jezus, on bo namreč svoje ljudstvo odrešil od njih grehov.

Mat. 1, 21.

Mej svetniki božjimi zavzema sv. Jožef, čegar slovesni god obhajamo danes, pač za Marijo najodličnejše mesto. Kako velika je morala biti njegova osebna vrlina, da ga je nebeški Oče izmej vseh drugih odbral za varuha in rednika svojemu edinorojenemu Sinu ter za deviškega ženina najsvetejše Device, Matere božje! Kako vreden je bil tega počesčenja, nam spričuje njegovo življenje. Kako se je moralo pa še-le potlej posvetiti in izpopolniti njegovo srce, ko je imel srečo vedno vedno bivati poleg Najsvetejšega, poleg njega, ki je Bog in človek skupaj v eni osebi, ter v sveti družbi z Marijo, z najčistejšo in najsvetejšo Devico, kateri ni bilo, ni in ne bo več enake na zemlji!

Kdo bi pač mogel dopovedati, kako iskreno je ljubilo Jezusa Jožefovo preblago, sveto, deviško srce! Kdo bi mogel popisati, kako je pa tudi obilno poplačevalo Jezusovo božje Srce tako požrtvovalno ljubezen z nasprotno ljubeznijo in kako mu pa še-le sedaj povračuje v nebeški slavi! Iz te prevzvišene mejsebojne razmere pa tudi lahko razvidimo, koliko moč ima v nebesih priprošnja sv. Jožefa. Slovenci sicer jako udano častimo sv. Jožefa, vendar še vse premalo; zlasti še premalo izkoriščamo njegovo veliko moč, ki jo ima v nebesih do Srca Jezusovega in Marijinega. Sklenimo danes z večjim zaupanjem klicati njegove pomoči v dušni in telesni sili; posebno pa se odslej še vse bolj trudimo posnemati njegove vzorne čednosti. Oj, da bi se tudi v naših srcih zanetilo vsaj nekaj iskric tiste plemenite in svete ljubezni, katera je plamtela v deviškem srcu sv. Jožefa do Jezusa in Marije. Za to milost letos, ko natančneje premišljujemo življenje in delovanje Jezusovo, njegovo trpljenje in smrt, še prav posebno prosimo sv. Jožefa, ter njemu v čast prav pazljivo premišljujemo te vzvišene skrivnosti.

Da je bil Jezus obsojen v smrt na križu, to je zahtevala zlobnost zlovoljnih Judov, ker so v svojem peklenskem sovraštvu odločili za Jezusa najhujšo smrt, vsaka druga kazen se jim je zdela premalo strašna. Prav za prav je pa Jezus zato umrl tako

strašne in zaničljive smrti, ker je bila to volja nebeškega Očeta in njegova sveta volja, saj jo je že poprej večkrat napovedoval. Za naše zveličanje je pa bila taka smrt bolj primerna kakor vsaka druga smrt, bolj primerna kakor obglavljenje, zadavljenje, kamenanje ali smrt na ognju. Na križu je mogel Jezus izpolniti še svojo zadnjo voljo, tolažiti, učiti, svojo svetost pokazati v vsej velikosti in veličastnosti, umirati počasi, junaško, voljno ter prostovoljno darovati svoje življenje isti trenutek, ko sam hoče. Križ je bil njegov darilnik, leca njegove zadnje in najveličastnejše pridige, zastava njegovega kraljestva. Nobena druga smrt bi tudi nam ne mogla tako lepo pokazati namena njegovega odrešenja. Jezusova prestrašna smrt na križu je morala dokazati vsemu svetu, kako ostro sodi presveta pravičnost božja, in kako ostudna, kako strašna reč je greh; resno premišljevanje take smrti mora grešno srce pretresti in navdati s strahom in kesanjem, pobožno premišljevanje take smrti mora do solz giniti vsako nedolžno in spokorno srce ter ga mogočno utrditi v ljubezni in stanovitnosti. Križ Jezusov je postal najboljša šola bogoljubnega življenja. O, da bi hoteli biti tudi vsi dobri in poslušni učenci v tej kraljevski šoli!

Ko so končno Judje omehčali Pilata, da jim je izdal Jezusa, naj ga križajo, in jim je dal na razpolago vojaščino in vse drugo, kar je bilo treba, so hitro napravili težki križ, ki je presegal dvakratno moško dolgost. Jezusu so slekli škrlatasti plašč in ga zopet oblekli v njegovo obleko, trnjevo krono na glavi so mu pa še pustili. Da kruti vojščaki niso rahlo ravnali ž njim in s tem preoblačevanjem napravljali velike bolečine njegovemu raztepenemu in ranjenemu telesu, si pač lahko mislimo. Lahko si tudi mislimo, kako šumenje in drvenje je nastalo mej množico, ko je izrekel Pilat svojo obsodbo. V kratkem se je kolikor toliko uredila vrsta Jezusovih spremljevalcev. Na čelu vojaški stotnik, potem krdelo vojakov; kolikor moč blizu Jezusa so hoteli biti farizeji in veliki duhovniki, zakaj, če so šli celo po noči na Oljsko goro, da so bili priča, ko so Jezusa vjeli in zvezali, si pač tega satanskega veselja niso mogli odreči, da bi ne bili priče njegovega sramotnega križanja; pozabiti tudi ne smemo obeh razbojnikov, ki so ju pripeljali iz ječe s križema obložena in s posebnimi rablji, ker družba dveh morilcev in roparjev naj bi bila še v posebno poniževanje in zaničevanje nedolžnega Jezusa, nešteta množica pa že komaj čaka, da bi se usula spredaj, zadaj in ob straneh tega pretužnega, a večno slavnega obhoda. Nekaj mej njimi je seveda tudi prijatelj Jezusovih.

Sedaj si Jezus, Jagnje božje, naloži sveti križ! Ne moremo si Jezusa zadosti častitljivega misliti v tem svetem trenutku! Res, da se njegova človeška natora strese ob pogledu strašnega križa, saj vidi v njem toliko zasramovanja in morje britkostij in bolečin; pa sprejme ga mirno, udano, junaško, z nekim svetim spoštovanjem, hrepenenjem, z božjo radostjo in ljubeznijo! Morebiti ga je ginjen poljubil in objel, morda celo klečé ga vzprejel. Zakaj Jezus ni gledal samo na bližnje trpljenje, marveč daleč tje v prihodnost, kako bo ta križ v slavo in čast nebeškemu Očetu, vir našega zveličanja in vsega blagoslova, studenec svetih zakramentov in vseh milostij sv. katoliške cerkve, znamenje časti in zmaga po vesoljnem svetu, in ob koncu časov — na sodnji dan razsodno bandero vseh pravičnih in krivičnih.

S križem obložen in mej tako različno družbo nastopi Jezus ono pretužno pot, katera se imenuje »žalna pot«, — ali navadno tudi križev pot. Pričetek je Pilatova sodnja hiša, grad Antonija, konec pa že zunaj drugega mestnega zidovja na gori, ki se imenuje Kalvarija, hebrejsko Golgata, to je mesto mrtvaških glav, (bržkone pa ima to ime od tod, ker ima oni vrh hriba podobo človeške lobanje.) Ta pot ni ravna, marveč ima več ovinkov ter gré deloma navzdol, deloma k rebri, v obče v jugozahodno stran, nekaj časa po mestnih ulicah, potlej pa skoz druga mestna vrata in dalje na prej omenjeni hrib.

Najimenitnejše reči, ki so se dogodile na tej poti, so nam že znane iz prelepe pobožnosti svetega križevega pota, nekaj so nam jih zapisali apostoli, nekaj pa nam je znanih le iz ustnega izročila. Ker je bil križ težak, Jezus pa že zelo utrujen in oslavljen po neusmiljenem bičanju in nočnem čuvanju, je omagoval pod križem, tako, da je padel pod silno težo in sicer trikrat. Ti padci so bili zelo bolesteri za Jezusa, ker so ga vojaki in rablji vsakikrat z veliko surovostjo in krutostjo zopet po koncu spravili in naprej tirali; gotovo ni bilo brez tepenja, suvanja in žaljivega zaničevanja. Slednjič so prišli voditelji, judovski in paganski, sami v veliko zadrego: Jezus je bil namreč že tako slab, da se je bilo bati, da jim na poti opeša in umrje. Tega bi pa po nobeni ceni ne bili mogli prenesti zlobni Judje, ki so na vsak način hoteli videti njegovo sramotno smrt na križu. Kakor srečen slučaj se jim je torej zdelo, da je prišel s polja močan in utrjen mož, Simon iz Cirene. Tega prisilijo, naj pomaga Jezusu nesti težki križ. Bili so takrat še znotraj mestnih vrat. Četudi nerad, vendar pri-

siljen, prevzame težavno in sramotno delo. Pa čudno se je pokazalo, kako se tudi neljubo delo olajša človeku, ako mu Bog da svoj blagoslov. Nevoljen je bil le v pričetku, a potlej je radovoljno in veselo nesel Jezusov križ. Navadno napačno slikajo tega blagega moža, da le za Jezusom oprijemlje križ ter ga s tem olajšuje; marveč tako si moramo misliti, da je Simon popolnoma prevzel Jezusov križ in sam dalje nesel za Jezusom, ki je prazen šel in še tako silno težko, ker je bil ves izmučen in oslavljen. Obilno je Jezus poplačal Simonu ta ljubav, ker ni to spreobrnilo in zveličalo le njega, marveč tudi njegova sina Rufa in Aleksandra, ki sta bila v velikem čislu pri prvih kristijanih. Vsekako moramo tudi mi zelo čislati spomin tega častitljivega moža. Postal nam je veličasten učitelj in uzornik, kako moramo tudi mi voljno prenašati težave in zopernosti, katerih se nikomur ne manjka v tej solzni dolini. A dvojni dobiček bomo tudi mi imeli, ako voljno nosimo za Jezusom svoj križ. Ljubi Jezus nam bo dal milost, da ga bomo lahko in veselo nosili, pa nam bo tudi obilno poplačal že v sedanjem življenju in posebej v večnosti. Kako se bo razveselil Simon na sodnji dan, ko bo na nebu zagledal isti križ, katerega je za Jezusom nesel na goro Kalvarijo! Kako se bomo razveselili tudi mi, ako po njegovem vzgledu nosimo vsak svoj križ za Jezusom, premagujemo strasti in hudo nagnjenje ter zlasti zvesto izpolnjujemo dolžnosti svojega stanu iz ljubezni do Jezusa!

Mej množico niso bili vsi tako trdosrčni, da bi bili Jezusa spremljevali le iz radovednosti, ali da bi mu bili celo privoščili njegovo prestrašno trpljenje in ga pomagali zaničevati. Zlasti nam omenja sv. pismo neke boljše družbe *Jeruzalemskih žen*, katerim se je trpeči Jezus hudo smilil in so ga glasno milovale in se jokale. Gotovo je to dobro delo Jezusovemu tako užaljenemu Srcu, vendar jih zavrne, naj ne jokajo nad njim zaradi trpljenja, marveč zaradi grehov, ki so krivi njegovega trpljenja. Reče jim namreč: *Hčere Jeruzalemske, nikar ne jokajte nad menoj, marveč jokajte nad seboj in svojimi otroci! Zakaj, glej, prišli bodo dnevi, ko se bodo blagrovale one, katere nimajo otrok, (ker bo namreč tako velika stiska, da bi si marsikdo želel, da bi ne bil rojen, ali da bo materam nad vse hudo, ker bodo morale poleg lastnega trpljenja objokovati še gorje svojih otrok). Tedaj poreko goram: Padite na nas! in hribom: Pokrijte nas! Zakaj če se nad surovim lesom to godi, kaj se bo zgodilo nad suhim? V sv. pismu se večkrat pravični in nedolžni človek primerja zele-*

nemu in cvetočemu drevesu, grešnik pa suhemu lesu. Če torej Jezus, najpravičnejši, toliko trpi, kaj imajo pričakovati še-le grešniki! Zgodovina nam pové, kako grozovito je bilo pozneje pokončano Jeruzalemsko mesto in večina ljudstva; kar jih je pa ostalo, so morali iti v pregnanstvo, in sploh so se razpršili po vsem svetu in so razpršeni še sedaj brez pravega domovanja.

Ustno izročilo nam pové tudi lepo dejanje neke gospé, po imenu Veronike ali Berenice, ki je bila bržkone učenka Jezusova. Junaško se prerine skozi množico do Jezusa in mu podá potni prt, da bi si obrisal svoje sveto obličje, ki je bilo potno, oprášeno in s krvjo zalito. To je bila sicer mala postrežba, a vendar vpríčo toliko tako srditih sovražnikov junaško dejanje, srčno spoznanje svoje vere; storila je, kolikor je mogla storiti v tem trenutku za olajšanje Jezusove bede. In kako veledušno ji poplača Gospod to postrežbo! Hvaležno sprejme ponujeni prt in si obriše ž njim presveto obličje ter ga zopet nazaj dá usmiljeni in sočutni dobrotnici. A glej čudo, ko ga Veronika zopet razgrne doma, zagleda natančno utisnjeno podobo Jezusovega obličja. Kako dragocena svetinja ne le za bogoljubno Veroniko, marveč za ves krščanski svet! O, služimo tudi mi vneto in zvesto predobrotljivemu Gospodu, kateri tako veledušno poplačuje tudi najmanjše dobro delo!

Slednjič moram omeniti še najbolj ganljivega prizora na tej prežalostni poti. Ustno izročilo nam tudi sporoča, da se je Jezusu približala njegova božja Mati; tiho, morda brez besede, le z očesom, le z namigljajem mu je izrazila svoje sočutje, svojo materino ljubezen, svoje spoštovanje, svoje počeščenje. Kdo bi mogel uganiti ali umeti bolečino teh dveh Src v tem britkostnem trenutku, pa tudi njuno pogumno sveto udanost! Tudi v trpljenju, in še prav posebno v trpljenju hoče presveta Mati sodelovati za naše odrešenje, z nedopovedljivo srčnostjo in ljubeznijo. Postala je že tukaj, na križevem potu, vzornica vsem onim plemenitim dušam, ki voljno in udano, ali celo veselo nosijo za Jezusom svoj križ!

Slednjič pride Jezus ves utrujen, smrtno bleđ na vrh gore Kalvarije. Sedaj se prične ona večnoslavna dogodba, katera nima enake v vesoljni povestnici, zadnji boj zoper peklensko moč, Jezusova rešilna smrt na križu! Ustno izročilo nam pové, da je Jezus čakal v neki skalni votlini blizo vrha toliko časa, da je bilo vse pripravljeno za križanje, da sta bila razbojnika po običajni šegi še bičana i. t. d. To so bili za Jezusa sveti trenutki zadnjega pripravljanja za presveto daritev! (Ta kraj se sedaj kaže v cerkvi

sv. božjega groba.) Spominjajmo se jih tudi mi pred vsako sveto mašo, da se tudi primerno pripravimo za najsvetejše opravilo. Sedaj pa pridejo na odločni kraj. Za Jezusovo najčistejše Srce grozovito bolestno delo je bilo to, da so ga slekli. Kakor bi ga na novo bičali, tako ga bolé rane, ki so se bile že obleke prijele in prisušile, sedaj pa zopet obnovile. A Jezus le trpi in moli.

Še eno tolažbo imajo zanj pripravljeno usmiljena srca, predno ga povzdignejo na križ. Bila je namreč šega, da so usmiljene žene obsojencu, predno se je izvršila smrtna obsodba, podale še vina, namešanega z miro in drugimi grenkostmi, da bi bil s to omotno pijačo omamljen, in bi ne čutil tako zelo grozovitih bolečin. Tudi Jezusu so pripravile dobre žene, morda ravno tiste, ki so ga že mejpotoma milovale in objokovale, tako pijačo. Ker je bilo vino namešano z grenkimi rečmi, je po pravici rečeno, da je bil napajan z žolčem. Kaj pa je storil Jezus s to pijačo? Odklonil je ni popolnoma, naj bi imele te blagohotne duše vsaj to tolažbo, da je pokusil. Torej le pokusil je, piti pa ni hotel omamljive pijače, ker si ni hotel olajšati in zmanjšati strašnih bolečin, marveč vsako posebej čutiti in trpeti do zadnjega ter pri popolni zavesti opraviti veliko daritev.

Nato se prične križanje. Natanko ne moremo določiti, kako se je izvedlo to strašno dejanje. V starih sporočilih se bere, da so najprej križ zasadili v zemljo in potlej še-le obsojenca vzdignili in z vrvmi privezali ter z žebli pribili za roke in noge. Izvršilo se je pa tudi lahko tako, da so obsojenca na križ pribili že na tleh in potlej še-le križ postavili in zatrdili v zemlji. In tako si navadno mislimo križanje.

Strašnejšega si pač ne moremo misliti, kakor je bilo križanje Jezusa Kristusa, najsvetejšega, najnedolžnejšega! O, koliko najplemenitejših solz svetega sočutja so že prelili najboljši ljudje na zemlji, ko so z ginjenim srcem premišljevali to grozovito dejanje. Da ostanemo mi tako hladni, tako mrzli ob tem premišljevanju, pride pač od tod, ker tako malo ljubimo Jezusa in ker v svoji mlačni površnosti ne znamo imeti sočutja s trpečim Sinom božjim. Pa potrudimo se vsaj danes, da vsaj nekoliko skušamo uganiti, kaj je trpelo božje Srce v onem strašnem trenutku, ter moliti in častiti njegove trepetajoče udarce. — Rablji torej zgrabijo Zveličarja in ga položijo na križ, ako se že sam ni ulegel kakor krotko Jagnje. Kako ganljivo lepo in častitljivo je ležal v največjem ponižanju večni Bog na križu, ter se z očmi milo oziral

proti nebu! Rablji ga trdo privežejo; eden mu poklekne na prsi, drugi na desno ramo, tretji zgrabi desno roko, jo položi na odločeno mesto, nastavi debel žebelj ter ga neusmiljeno prebije skož meso in žile in les. Neizmerne bolečine pretresejo vse ude Zveličarjeve, kri se ulije na kvišku in okrog in prsti se krčevito kri- vijo proti žeblju. Isto se ponavlja pri levi roki. Sedaj se lotijo nog, ki so se vsled strašnih bolečin skrčile; torej jih neusmiljeno nategajo in zopet zadonijo pretresljivi udarci težkega kladiva, tudi noge so prebite in pribite! Tako leži sedaj Zveličar razpet na lesu križa; grozovite bolečine mu divjajo po vseh udih; obličje je smrtno blede, krvave solze in mili vzdih naznanjajo skrajno hude bolečine. Kaj je pač čutilo Marijino srce, kaj nedolžno srce svetega Janeza, kaj pobožna srca svetih žen in drugih častilcev Jezusovih, ki so tam v bližini slišali strašne udarce kladiva in mile vzdihne nedolžnega Jagnjeta božjega! Slednjič pa še križ povzdignejo in zasadijo v zemljo — zopet nove, grozovite bolečine za Jezusa. A s tem pa še ni končano, marveč bolečine se še vekšajo ter strašno pekó in žgó tri dolge ure!

O predragi, te svete skrivnosti, skrivnosti križa Jezusovega, katere sem vam danes skušal pokazati v kratkih potezah, radi in mnogokrat pa v živo premišljuje, in obljubim, da se bode greh pristudil, čednost in pobožnost pa priljubila slehernemu srcu, katero ni še popolnoma sprijeno in popačeno! Amen. *A. Kržič.*

2. Liturgična pridiga.

Jožef pa je bil pravičen.
Mat. 1, 19.

Pravoverni kristijani so od nekdam vneto častili sv. Jožefa, rednika Jezusovega in moža Marije, prečiste Device. Kakor sv. mučenec Justin, ki je živel v 2. stoletju, so cerkveni očetje in cerkveni učeniški sploh kaj častljivo in spoštljivo pisali in govorili o sv. Jožefu. Tem so se pridruževali v raznih stoletjih drugi razširjevalci slave in moči sv. Jožefa. Imenujem vam le nekatere posebne častivce sv. Jožefa: V 12. veku je bil sv. Bernard, v 15. sveti Bernardin Sijenski, v 16. veku sv. Terezija, sv. Frančišek Salezij v 17. stoletju, sv. Alfonz Marija Ligvorij v 18. stoletju. Vendar praznik sv. Jožefa do 17. stoletja ni bil zapovedan v ka-

toliški cerkvi. Sedanjemu stoletju pa je božja previdnost pridržala to prednost, da je papež Pij IX. povišal god sv. Jožefa v praznik prve vrste v cerkvenem pomenu, in sv. Jožefa slovesno razglasil kot varuha sv. katoliške cerkve dne 8. grudna 1870. Papež Leon XIII. je l. 1889. izdal posebno okrožnico, v kateri toplo priporoča češčenje sv. Jožefa, ter ukazuje, v mesecu vinotoku molitvi sv. rožnega venca dodajati posebno z odpustki obdarovano molitev v čast sv. Jožefu.

Kaj pa mi, kristijani, mi, ki smo kot zvesti Avstrijci in verni Slovenci še posebni varovanci sv. Jožefa? Dolžni smo tudi današnji praznik prav goreče počastiti sv. Jožefa, varuha katoličanov in zavetnika naših dežel. Zato vam pokažem v današnji pridigi poklic in moč, čast in slavo sv. Jožefa, kakor to umeva, izreka in priporoča sv. cerkev pri današnji božji službi. V ta namen zvesto poslušajte nauke, katere vam podam na podlagi posebnih oddelkov današnje sv. maše.

Ti pa, sv. Jožef, prosi za nas, da bomo vredni obljub Kristusovih!

1. U h o d ali pristop v današnjo sv. mašo je posnet po psalmu 91. in se glasi: »Pravični bo cvetel kakor palma, kakor ceder na Libanu bo rasel, vsajen v hišo Gospodovo, v preddvore hiše našega Boga.« Pravičnega primerja tu sv. cerkev po psalmistu s palmo in cedrom. Palma zraste na Jutrovem po 30—100 čevljev visoko, prinese vsako leto 3—400 funtov sadežev ter doseže starost 200 let. To prezalo drevo z vedno zelenim vrhom je podoba stanovitne sreče in obilnega blagoslova, tako je tudi veličastni, trpežni ceder na vedno zelenem libanonskem pogorju zlasti znamenje moči. Pravični v pristopu današnje sv. maše je sv. Jožef, kateri vživa že blizu 19 sto let ono stanovitno in preobilno srečo, ki si jo je pridobil po božji milosti v življenju s svojo duhovno močjo, to je s svojimi čednostmi, v katerih je cvetelo njegovo življenje. Njegov blagoslov in njegova moč se razodevata še dalje v hiši Gospodovi, v sv. nebesih. Zato, kakor na plačilo sv. Jožefa kazaje, govori v današnji sv. maši psalmist dalje. »Dobro je, slaviti Gospoda, in prepevati tvojemu imenu, Najvišji.« Sv. Jožef je v vsem svojem življenju slavil Gospoda in ga bo hvalil in častil in opeval na vse veke.

2. Praznična, zbirna molitev je tista vam že znana: »Naj nam, prosimo, gospod, zasluženje ženina tvoje presvete Porod-

nice pomaga, da nam bode, kar naša slabost ne premore, po njegovi prošnji dodeljeno.« Sv. cerkev nam tu kaže pomočnika, kateri nam more od Boga izprositi zavoljo svojih zaslug, česar mi vsled naših grehov ne moremo doseči. Premnogo zaslug si je nabral sv. Jožef v življenju. Bil je ženin in mož Marijin, njen tovariš in tolažnik, priča njenega devišstva, varuh njene čednosti. Bil je varuh Sina božjega, krušni oče ali rednik Jezusov. Bil je gospodar v sv. družini, njen pravi in naravni varuh in branitelj v vseh nevarnostih doma, na potovanju, v daljnem Egiptu. Tako govori papež Leon XIII. v prej omenjeni okrožnici. Na take in tolike zasluge oprt more pač sv. Jožef za Marijo izprositi od Jezusa največ milostij svojim častivcem in sploh vernim katoličanom, ki se polni zaupanja zatekajo k njemu.

3. Berilo današnje sv. maše je vzeto iz bukev Sirahovih (45. p.) Malo vrstic je, a se glasé kakor določna prerokba o sv. Jožefu, če tudi prvotno govori razsvitljeni pisavec o Mojzesu. Kratko je popisano, kako ga je Bog poveličal, ko ga je obdal z mnogimi milostmi in darovi in ga izvolil za srednika mej njim in mej izvoljenim ljudstvom. Kakor Mojzes, tako je bil tudi sv. Jožef »ljub Bogu«. Zato ga je izvolil za ženina presvete Device, katera je bila izvoljena, biti Mati Odrešenika sveta. Da je bil pa sv. Jožef tudi »ljub ljudem«, je lahko umeti, ker v sv. družini si pokorščine, podložnosti, spoštovanja brez ljubezni niti misliti ne moremo. Kako ljub pa je sv. Jožef tudi drugim, namreč vsem pravovernim katoličanom, uči nas vsakdanja skušnja, kaže pa na to tudi sv. cerkev po modrem Sirahu z besedami: »Njegov spomin je blagoslovljen.« In reči smemo: Besede Marijine: »Odsehnal me bodo srečno imenovali vsi narodi (Luk. 1, 18.) na zemlji«, veljajo tudi o sv. Jožefu. Kjerkoli se pobožni kristijani spominjajo sv. družine, imenuje se vmes tudi sv. Jožef, kjerkoli pobožni kristijani Marijo časté, kličejo tudi sv. Jožefa na pomoč. Saj razen presv. Device Marije ni bilo nobenega človeka srcé tako tesno združeno s Srcem Odrešenikovim, kakor sv. Jožefa, ki je bil njemu od Boga odločen za rednika. V češčenju sv. Jožefa tudi mi Slovenci za drugimi katoliškimi narodi prav nič ne zaostajamo. Bog je sv. Jožefa v časti svetnikom storil enacega; po notranjem, ko mu je podelil čednost devišstva, po kateri so zemeljski ljudje podobni nebeškim duhovom; po vnanjem pa, ko ga je odločil za rednika včlovečenega Sina božjega, Odrešenika sveta. Bog »mu je dal povelja«, kakor svoje dni Mojzesu, in sv. pismo nam spri-

čuje, kako natanko jih je spolnoval. Bog »mu je pokazal svojo slavo«. Sv. Janez (1, 14.) govoreč o včlovečenju božje Besede pravi: »In smo videli njeno čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta, polno milosti in resnice.« Mej temi, ki so videli veličastvo včlovečenega Sina božjega, ki so bili priče čudovitih rečij, s katerimi je Bog poveljal svojega Sina na zemlji, bila sta gotovo pred vsemi drugimi Marija in Jožef. In ako Sirah hvali Mojzesa »zavoljo njegove zvestobe in krotkosti«, more to veljati še bolj o sv. Jožefu, ker sicer bi ga Bog ne bil »izvolil izmed vsega človeštva« ter mu zaupal treh najimenitnejših zakladov: devištvu Marijinega, svojega Sina in skrivnosti njegovega včlovečenja. In sv. Jožef se je te izvolitve tudi vrednega skazal, ko ga je božja previdnost gnala iz tihe hiše nazareške v betlehemiški hlev, iz ljube domovine v daljni Egipet, od gotovega zaslužka v negotovost k tujim ljudem. Posebno pa se je skazala njegova zvestoba in očetovska skrbljivost ob tridnevnem iskanju mladeniča Jezusa.

Kakor pa je bil Mojzes poprej poklican s tega sveta, preden je bilo dokončano delo, zavoljo katerega ga je bil Bog izvolil, tako je tudi sv. Jožef poprej umrl, preden je bilo izvršeno Jezusovo odrešilno delo.

4. V mesni spev, obrnjen na sv. Jožefa, se ozira na velike milosti, s katerimi ga je Bog obdaroval ter »mu dejal na glavo krono iz dragega kamna, katero bo nosil vselej in vekomaj«. Kdo pa take večne krone deležen more postati, pové zopet sv. cerkev v nadaljni vrstici 111. psalma, da tisti srečni je on, ki se boji Gospoda, ki je z veseljem pokoren njegovim zapovedim. Takega moža in njegov rod oblagodarja Bog na zemlji, »slava in bogastvo bo v njegovi hiši in njega pravica bo ostala vekomaj«. Če tudi Bog pravičnega človeka, ali recimo naravnost sv. Jožefa, ni obdaroval s pozemeljskim in minljivim bogastvom, toda nepriemerno večje vrednosti pa je dušno bogastvo, milost božja in čednosti, kar ostane vekomaj, pri sv. Jožefu pa poleg tega še sam Jezus, božji Sin.

5. Sv. evangeliij nam pové, da je sv. Jožef mislil Marijo skrivaj zapustiti in po zaročitvi sklenjeno zavezo na tihem razdreti, na čemur pa ga je zadržal Bog sam, ki mu je poslal angela. »Jožef pa, njen mož, je bil pravičen.« Bil je po razlagi sv. Janeza Zlatoustega ljubezniv, brez natolcevanja. Sicer pa ta beseda obsega vse čednosti sv. Jožefa, njegovo vero in zaupanje v Boga, njegovo čistost in udanost v voljo božjo, njegovo ponižnost in njegovo

pokorščino, njegovo potrpežljivost in zvestobo. Pravičnost je najčastnejši pridevek v današnjem evangeliju za sv. Jožefa. Najslajše zanj in za nas pa so poslednje besede sv. evangelija: »Rodila pa bo Sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.« Bog sam torej po angelu veli sv. Jožefu, kako naj imenuje sina Marijinega, spočetega od sv. Duha. Prišel je Bog Sin odrešit tudi nas ter zveličat po katoliški cerkvi, vsled česar smo mi katoliški kristijani še prav posebno »njegovo ljudstvo«.

6. Vrstica pred darovanjem, vzeta iz ps. 88., se ozira na božjo pomoč in milost, katero je sv. Jožefu Bog skazoval v življenju, in na največjo milost po smrti, ko mu je zvesto spolnil svoje obljube ter ga tako visoko povišal v nebesa.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi Bog v nas ohranil svoje darove na priprošnjo sv. Jožefa, ženina Porodnice božjega Sina. Sv. cerkev torej stavi pri današnji nekrvavi daritvi svoje zaupanje zlasti na priprošnjo sv. Jožefa, kateremu v čast praznujemo današnji god.

8. Prestopim od tu kar na obhajilno vrstico ter omenim, da je vzeta iz današnjega evangelija, kjer govori angel: »Jožef Davidov sin, ne boj se k sebi vzeti Marije svoje žene; zakaj kar je v njej rojeno, je od sv. Duha.«

9. Po obhajilna molitev pa se obrača s tako-le prošnjo na Boga: »Prosimo te, usmiljeni Bog, tvoje pomoči, in na priprošnjo blaženega spoznovavca sv. Jožefa ohrani dobrotljivo v nas svoje darove«. Zopet tu, kakor v tihi molitvi, nas uči sv. cerkev prositi Boga raznih milostij opiraje se na priprošnjo sv. Jožefa.

Zato pa, kristijani, poslušajmo današnji praznik glas svete cerkve, katera nam v naših molitvah tako lepo in vneto kaže na velikega svetnika sv. Jožefa. Obračajmo se k posredovavcu božje milosti, k sv. Jožefu s tako trdnim zaupanjem, kakor so hodili Egipčani ob hudih dneh h kraljevemu namestniku Jožefu, kamor jim je velel zatekati se Faraon z besedami: »Pojdite k Jožefu, in karkoli vam on poreče, storite!« (I. Moz. 41, 55.) Pojdite torej k sv. Jožefu otroci in stariši, mladeniči in dekleta, zaročenci in zakonski! Pojdite k sv. Jožefu gospodarji in gospodinje, pojdite rokodelci in siromaki, pravični in grešniki! Pojdite vsi in večkrat k sv. Jožefu s svojimi prošnjami in posnemajte njegove čednosti!

Rastite vsi v dobrem, kakor govori sv. cerkev o sv. Jožefu: »Prirastni sin je sv. Jožef, sin prirastni.« (I. Moz. 49, 22.) Ako stano-
vitno častimo sv. Jožefa v življenju, vzel nas bo »zvesti in modri
hlapec« božji v svoje varstvo tudi takrat, ko ga bomo potrebovali
najbolj, na našo zadnjo uro. Amen. V. Bernik.

3. Pomen podobe sv. Jožefa.

Jožef pa njen mož, ker je bil pravičen
in je ni hotel razglasiti, jo je hotel skrivaj
zapustiti. Mat. 1, 19.

Praznik sv. Jožefa, današnjega svetnika, ni tako star, kakor je veliko praznikov drugih svetnikov. Še le papeža Gregorij XV. in pa Urban VIII. sta l. 1621. in 1642. končno določila, da se god sv. Jožefa vsako leto ravno na današnji dan praznuje. Naši spredniki so si ga izvolili za posebnega variha svoje dežele, papež Pij IX. pa ga je vsi sv. cerkvi postavil za posebnega variha. Da se pa god sv. Jožefa že za prvih krščanskih časov ni praznoval, bil je ta vzrok, da pogani in na novo spreobrnjeni kristijani niso bili zapeljani, da bi ga bili mestu rednika Jezusovega imeli za njegovega pravega očeta, in bi tako Jezusa samega ne bili spoznali za Boga, ampak za navadnega človeškega otroka. Še le, ko je bila vera v Jezusa, kot pravega Sina božjega do dobrega utrjena, mislili so tudi na češčenje njegovega variha in rednika sv. Jožefa. Kako zelo pa sv. cerkev sv. Jožefa časti, vidi se iz lista današnjega praznika, v katerem Mojzesovo hvalo prenaša na sv. Jožefa in pravi, da ga je Bog poveličal pred kralji, ga izvolil izmej vsega človeštva in mu pokazal svojo slavo. V sv. evangeliju tega praznika pa vzlasti poudarja dva vzroka, zaradi katerih naj ga častimo in posnemamo, namreč zavoljo njegove pravičnosti in njegove časti, ker je bil vreden spoznan za ženina brezmadežne device Marije ter za variha in rednika božjega Sina. Zato vidite na njegovih podobah, kako dete Jezusa drži v svojem naročju. Pomen te podobe sv. Jožefa z detetom Jezusom v naročju hočemo še mi danes nekoliko premisliti.

Na podobah sv. Jožefa vidite, da ima dete Jezusa v naročju. To vam kaže njegovo čast, katero ima kot Jezusov varuh in rednik, in pa očetovsko ljubezen, ki jo je imel sv. Jožef do svojega gojenca.

1. Velika je bila čast očakov in prerokov stare zaveze, kajti Bog jih je s sv. Duhom napolnoval, se ž njimi pogovarjal in jim svojo voljo oznanoval. Tudi skrivnost odrešenja jim je razodel, in jim o Zveličarju povedal, kedaj bode prišel in kako bode dopolnil delo odrešenja. A še v veliko večji časti je sv. Jožef, ker njemu je bilo dano, da Zveličarja ni le gledal iz daljave, ampak iz obličja v obličje, da se je ž njim pogovarjal, ž njim in njegovo materjo veliko let prebival pod eno streho, da ga je živil in oblačil, z eno besedo, da mu je bil vse, kar more biti oče svojemu otroku, da, Jožef je sploh veljal za pravega očeta Jezusovega, zato so ga imenovali tesarjevega sina. Pa tudi Jezus se je proti Jožefu tako obnašal, kakor da bi bil njegov pravi otrok, kajti bil mu je v vsem pokoren. Sv. Ligvori pravi: »Jozvetu se je ves svet čudil, ker je solncu zapovedal mirno stati, dokler sovražniki niso bili premagani. A koliki razloček mej Jozvetom in Jožefom, kateremu je bilo Solnce pravice, edinorojeni Sin božji, Jezus Kristus, pokoren! »Res, ako Jožefa v njegovih razmerah premišljamo, moramo spoznati, da je njegova čast najvišja mej vsemi svetniki stare in nove zaveze, in da je le ena v nebesih in na zemlji, katera je večja od njega, namreč devica Marija, ki je bila ne le rednica Jezusova, ampak celo njegova prava telesna mati. Zategadelj pravi učeni in pobožni Gerzon, premišljeva je čast sv. Jožefa, z začudenjem: »Kaj hoče biti imenitniše, kakor njemu zapovedovati, kateri ima napis na čelu: Kralj kraljev in gospod vojskinih trum!«

Ko pa na zemlji sedaj čast sv. Jožefa občudujemo, smemo se tudi mi sami veseliti, da se je Bog v svojem usmiljenju milostno na nas ozrl in nas takorekoč še k večji časti povzdignil, kakor sv. Jožefa. Zakaj tudi mi smo prejeli, pravi sv. apostol Pavel Rimljanom (8, 15.), *duha otroštva, duha posinovljenja, v katerem kličemo: Abba (Oče)!* Otroci smo torej božji; kolika čast za nas! Ali se more za nas, ki smo po svojem rojstvu, otroci jeze božje, kaj večjega misliti, kakor je to, da smo pri sv. krstu postali otroci božji? Zato nam kliče sv. Janez rekoč: *Glejte, koliko ljubezen nam je Oče skazal, da se otroci Božji imenujemo in smo.* (I. 3, 1.) Zato, ljubi moji! spoznajmo to čast in dostojnost, da bode tej časti primerno tudi naše življenje. Sv. Jožef si je pridobil priimek »pravičnega«, to je: takega, ki je vselej in povsod spolnoval voljo božjo. Tako naj še naše prizadetje vedno na to meri, da bomo kot otroci božji vedno hodili po poti božje postave in zmiraj spolnovali voljo božjo, ker to nam velevalo besede Jezusove: *Bodite popolni, kakor je vaš Oče v nebesih popoln.* (Mat. 5, 48.)

2. Sv. Jožef ima v naročju božje dete, ga na svoje srce pritiska in poljubljuje. Ta podoba vam nadalje pravi, da je bil Jožef Jezusu dober rednik in varuh, ki je božje dete presrčno ljubil, in za vse njegove potrebščine ljubeznivo skrbel. To spričuje tudi sv. evangelij. Komaj se dete porodi, že mu streže Herod po življenju. Tu se angel Jožefu prikaže v spanju, mu razodene nevarnost za dete in mu veli, da naj zbeži ž njim in z materjo v Egipt. To je trdo povelje. Jožef naj bi zapustil kraj svojih očetov, naj bi brez vse priprave podal se na dolgo in nevarno pot, naj bi šel v daljno neznano mu deželo in prebival v Egiptu, kjer so tedaj njegovi očetje pretrpeli toliko stisk in nadlog, in kjer tudi njega čaka pomanjkanje in nadloga. A na vse to se Jožef ne ozira, njemu je le skrb o teti dete. Zato takoj po noči vstane, vzame dete in njegovo mater in beži v Egipt. Ali ni to za Jožefa najlepše spričevalo, kolika skrb mu je bila za blagor Božjega deteta? In kako skrben je bil zopet pri povratku iz Egipta! Ko sliši, da je za Herodom njegov sin Arhelaj nastopil vladarstvo v Judeji, boji se tje iti, in zato od angela poučen roma s svojo družinico v Galilejo, v Nazaret, kjer je bil v varnosti njegov božji rejenček. Poglejmo sv. Jožefa v Jeruzalemu, kjer je zgubil dvanajst let starega Jezusa. Cel dan hodá ga z Marijo vred išče, in se zopet nazaj v Jeruzalem vrne, dokler ga še le tretji dan v templu najde mej učeniki. S koliko skrbjo in s kolikim strahom ga je iskal, povedala je Jezusu Marija, rekoč: *Sin, zakaj si nama to storil? Glej, jaz in tvoj oče sva te z žalostjo iskala.* (Luk. 2, 48.) — Vidite, tako dober in ljubeznjiv oče je bil sv. Jožef svojemu božjemu varovancu in rejenču. Njemu na ljubo je od zgodnjega jutra do poznega večera s svojim tesarskim rokodelstvom se trudil in potil ter voljno prenašal vse težave v življenju.

O kako lep in posnemanja vreden vzgled krščanskim starišem v spolnovanju njih dolžnosti! Vi ste očetje in matere, in zatagadelj trdo zavezani, da skrbite za časni in večni blagor svojih otrok. Enako sv. Jožefu morate torej pridno delati in varčni biti, da otrokom vsega potrebnega za živež, za obleko, za odgojo, za stanovanje preskrbite. Priganjati jih morate z mladih nog k delavnosti, snagi in redu in molitvi, in skrbeti za to, da se otroci kaj nauče in si morejo na svetu kdaj pošteno služiti svoj kruh. Pred vsem drugim pa vam mora biti poglobitna skrb, da jih odgojite za poštene kristijane in za nebesa. »Vi ste, pravi sv. Krizostom, apostoli svojih otrok; vaša hiša je vaša cerkev. In če mi duhovni za njih

duše čujemo in moramo zanje odgovarjati, tem bolj še le vi, stariši! katerim je odgoja še posebno zapovedana, in vam jih je Bog zato že z mladega dal v vaše hiše, da jih morete tem lagljeje voditi.« Nad vse resnobna je beseda, katero vam apostol govori, ko pravi: *Ako pa kdo za svoje in vzlasti za domače nima skrbi, zatajil je vero in je hujši od nevernika.* (I. Tim. 5, 8.) Kajne, neverniki in taki, ki vero zataje, ne morejo biti zveličani; tako pa tudi očetje in matere ne morete biti zveličani, ako zanemarite skrb za otroke in opustite njih odgojo. Pomislite to, krščanski stariši! in storite trden sklep, da bote kot očetje in matere najnatančnije izpolnovali svoje dolžnosti pri otrocih.

Pa ne le stariši, ampak mi vsi se danes nad sv. Jožefom izgledujemo in posnemajmo njegov zgled; zakaj vsak iz mej nas, mladi in stari, samski in oženjeni, imamo neko dete, za katero nam je skrbeti, kakor je sv. Jožef skrbel za dete božje. To dete je naša duša. To dete naše — našo dušo — je Bog že pri svetem krstu posvetil in jo prestvaril v svojo podobo. Njegova volja je, da jo ohranimo v čistosti in nedolžnosti do konca svojih dni ter jo na smrtni postelji ozaljšano s posvečujočo milostjo izročimo v njegove roke. Na tej skrbi za našo dušo je vse ležeče; kajti naš edini otrok je, in če je ta pogubljen, pogubljen je za vselej. Zato nam kliče Zveličar: *Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? Ali kakošno menjo bode dal človek za svojo dušo?* (Mat. 16, 26.) — Za to edino svoje dete torej, ljubi moji! za svojo neumrjočo dušo, bodi nam prva skrb, da jo varujemo in branimo, kakor punčico svojega očesa in ohranimo v večno življenje. Amen.

M. Torkar.

Četrta postna nedelja. (Praznik Marijinega oznanjenja).

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXII.

Češčena, milosti polna.
Luk. 1. 28.

Danes je dvojen praznik: praznik Gospodov, ker obhajamo največjo skrivnost naše sv. vere, včlovečenje Sinu božjega, in pa praznik Marijin, ker danes se je pričela njena slava razodevati

tudi na zunanje. Do sedaj so jo seveda čislali vsi, kateri so jo poznali, zlasti njene vrstnice, dekleta v jeruzalemskem templu, ker so pri nji opazovale toliko svetost in popolnost. A prav pravo Marijino češčenje se je pričelo še le z današnjim dnevom; pričelo pa se je na jako slovesen način: eden izmej višjih angelov jo je počastil in pokazal vesoljnemu svetu, kako naj odslej časti nebeško Kraljico. Saj je to Marija sama priznala, ko je kmalu potem na Caharijevem domu v svoji vekoviti pesmi »Magnificat« vskliknilo: Glej, odslej me bodo blagrovale vsi narodi! Opominjam vas torej, da imejte češčenje Matere božje za eno najmenitnejših nalog svojega življenja. Častite jo sami prav detinsko goreče, pospešujte pa po svoji moči njeno čast tudi pri drugih, to prosim zlasti one, katerim je naloga učiti in vzgojati našo mladino. Posebej pa ne zanemarjajte one Marijine pobožnosti, katera ima svoj temelj v skrivnosti današnjega praznika, molitve: »angel Gospodov.« Ravno ob tem zvonjenju imate priliko, da ponosno pokažete svoje katoliško prepričanje, svojo versko močatost. Saj se v tej molitvi hvaležno spominjamo največje skrivnosti in dobrote naše sv. vere, včlovečenja Jezusa Kristusa.

A v postnem času, cvetni petek, se praznuje, seveda bolj na tihem, še drug Marijin praznik, praznik sedem žalostij Marijinih, torej skoro ravno nasprotna skrivnost, kakor nam jo kaže današnji praznik. Oj, kako se je spremenilo od tistega veselega dne, ko je angel Gabrijel prišel iz nebes Mariji oznanit najveselejšo novico, pa do prebritkega dne velikega petka, ko je Marija pod križem stala in v nepopisni žalosti zrla na svojega umirajočega Jezusa. Takrat jo je angel iz nebes veselo pozdravil, sedaj pa jo žalostno nagovori njen božji Sin — s križa — v smrtni britkosti — za slovo! Temu prebritkemu trpljenju smo se približali tudi mi v svojem premišljevanju; zato ne bom dalje govoril posebej o skrivnosti današnjega praznika, marveč držé se prvotnega načrta nadaljujmo svojo navadno tvarino ter premišlujemo Jezusa Kristusa umirajočega na križu!

Kdo bi mogel dopovedati, kako britke so bile one tri dolge ure, ko je Jezus, Kralj nebes in zemlje, visel na križu mej nebom in zemljo, kdo bi pa tudi mogel popisati dobrote in milosti, katere je naš Zveličar zaslužil na križu, saj križ je postal vir vseh milostij, katere nam deli sv. cerkev.

Posebej nam je pomisliti zadnje besede, katere je govoril Jezus na križu, predno je izdihnil svojo dušo. Če se nam že tako zelo imenitne zdé besede, katere nam nazadnje govorijo umirajoči znanci in prijatelji, da jih potlej ne moremo nikdar več pozabiti, koliko bolj imenitne se nam morajo zdeti one svete besede, katere je na zadnje govoril v tolikih britkosti naš preljudi Zveličar.

Poprej pa nam je omeniti še dveh ali treh drugih rečij. Pri kaznjencih je bila navada, da se je na ploščo napisal vzrok smrtne obsodbe in to ploščo je nesel kaznjene sam ali pa kdo drugi pred njim na morišče. Tudi za Jezusa je Poncij Pilat sam sestavil tak napis, ki se je pritrdil na križ nad glavo Jezusovo; glasil se je: »Jezus Nazareški, Kralj Judov«. Ta napis je bralo mnogo Judov, zakaj kraj, kjer je bil Jezus križan, je bil blizu mesta, in pisano je bilo hebrejsko, grško in latinsko. (Hebrejski jezik je bil naroden ali ljudski jezik, latinščina je bila uradni jezik, ker so bili Rimci gospodje v deželi, grščina pa je bila takrat nekako svetovni jezik.) Veliki duhovniki judovski pa so nevoljni rekli Pilatu: „Nikar ne piši: Kralj Judov, marveč da je rekel: Kralj Judov sem«. To pot pa se jim Pilat ni hotel ukloniti, marveč osorno in odločno jim odgovori: »Kar sem pisal, sem pisal«. Zakaj čeravno je bil Pilat pagan, je bil vendar slabe volje, ker ga je vest pekla, da se je dal tako nemožato pregovoriti in je nedolžnega obsodil v smrt.

Nadalje je omeniti, kar sv. pismo še posebej poudarja, da so Jezusa križali mej obema razbojnikoma. Za razbojnika so bili zopet drugi rablji, da sta bila ob istem času križana, kakor Jezus. Ta slučaj, da sta bila križana isti čas še dva hudodelnika, je bil Jezusovim sovražnikom jako po godu, ker to je bilo novo in veliko zaničevanje Sinu božjega. Kakor je bilo za Jezusa prebritkostno poprej, ko so ljudje, nahujskani zahtevali, naj jim izpusti Barabo, ker so tako bolj čislali morilca, nego najsvetejšega Jezusa, enako žalilno je bilo sedaj to, da je bil križan v sredi mej dvema razbojnikoma, kar so si njegovi sovražniki tako tolmačili, da je to sramotno in grozovito smrt še bolj zaslužil, nego oba morilca in roparja.

Še to naj omenim, da so vojaki, ko so bili križali Jezusa, vzeli njegova oblačila, jih razdelili v štiri dele in srečkali, čegav bo kateri del; za njegovo suknjo pa, ker je bila brez šiva, so še posebej vadljali, da se je dopolnilo, kar je bilo pisano po preroku, ki je rekel: „Moja oblačila so si razdelili in

za mojo obleko so vadjali.“ To so vojaki smeli storiti, ker je rimsko pravo dovoljevalo krvnikom, da so si prilastovali oblačila umorjenih. Za Jezusa je bilo pa to seveda zelo poniževalno; da se sme to še posebej prištevati njegovim večjim britkostim, razvidimo že iz tega, ker je bilo posebej prorokovano.

Pa tudi naš čut nam že to pové. Le mislite si, da bi bil kdo izmej nas na smrtni postelji še pri popolni zavesti, pa bi se poleg njega zlobni ljudje prepirali za njegovo imetje, igrali za njegovo obleko itd. Najbolj je pa žalilo, kakor sem že zadnjič omenjal, njegovo rahločutnost to, ker je moral nag na križu viseti in so mu siloma oropali oblačila. Kako milo se je moralo to zdeti posebno Mariji, o kateri nam pripoveduje lepa legenda, da je bila še malemu Jezusu naredila celotno obleko, ki je ž njim vred rastla. To je pač britko očitajoč nauk za vse one, kateri imajo toliko nepotrebne skrbi in potrate za nečimurna gizdava oblačila.

Nekateri razlagalci menijo, da je Jezus prvo besedo izgovoril ter molil za svoje razžalnike že takrat, ko so ga križali, ker tako bolj kaže zveza v sv. pismu. To si pač lahko mislimo, ker je njegova prošnja veljala prav vsem njegovim sovražnikom, kateri so kakorkoli pomagali, poprej pri njegovi obsodbi in sedaj pri križanju, ne pa samo onim, kateri so ga zaničevali, ko je visel na križu. Oglejmo si v kratkem vseh sedem Jezusovih besedij!

1. Mnogo ljudij je stalo okrog križa in gledalo. Mimogredoči pa so Jezusa preklinjali in zaničevali in z glavami majaje govorili: »Aha, ti, ki podiraš tempel božji in ga v treh dneh zopet sezidaš, pomagaj sam sebi! Ako si Sin božji, stopi s križa!“ Prav tako so ga zasramovali in zasmehovali tudi duhovniki s pismarji in starejšinami vred; ti so govorili mej seboj (v svoji oholosti in zamrzi niti ogovoriti niso hoteli Kristusa): „Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Če je Kralj izraelski, naj stopi s križa, da vidimo in verujemo vanj. V Boga je zaupal: naj ga sedaj reši, če ga ima rad; saj je rekel: „Sin božji sem.“ Zasramovali so ga pa tudi vojščaki, kateri so pristopili in mu (norchevaje se) ponujali kisa — in rekli: »Ako si Kralj judovski, pomagaj si!“ — Glejte, vse ga zaničuje; od vseh stranij leti nanj kamenje zaničevanja in zasramovanja. In kako občutno ga zaničujejo; smešijo namreč njegove najvišje prednosti. Zaničujejo ga kot preroka, ki bo razdejal tempel in ga zopet sezidal; sramotijo ga Sinu božjega, — kar strmé časté in molijo angelske množice, je tem zlobnežem v posmeh; zaničujejo ga ti ostudni nehvalez-

niki kot čudodelnika in največjega dobrotnika, češ drugim je pomagal, zakaj ne pomaga sam sebi; smešijo ga kot Kralja izraelskega in Mesijo, katerega so štiri tisoč let hrepeneč pričakovali vsi pravični prejšnjih boljših časov; norčujejo se celo iz njegove pobožnosti in svetosti, češ, kaj mu pomaga njegovo zaupanje v Boga, kaj to, da je ljubljeni Sin božji. Pomisliti moramo pa še to, da zasmeh in zaničevanje veliko bolj boli takrat, kadar je kdo že itak v trpljenju in bolečinah. Kako je moralo torej bitko občutiti vse to Srce Jezusovo.

Jezus pa vse krotko potrpi; vse, kar odgovarja na te grozovite napade, je le molitev: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!*

Oj, kolika krotkost! Še celó izgovarja zločince. Res, da je bila nevednost kriva, a zadolžena nevednost, prostovoljna nevednost, zlasti pri farizejih in višjih duhovnikih. A tudi te nevednosti, kot zadnje bilke, se poprime Zveličar, da bi jim mogel izprostiti usmiljenje. In ta molitev ni bila zastoj; že čez petdeset dnij se je začelo kazati, kako krepka je bila Jezusova prva beseda na križu, ko se je namreč prvi binkoštni praznik vsled Petrove pridige spreobrnilo in dalo krstiti tritisoč judov.

2. Celó levi razbojnik se je pridružil neusmiljenim zaničevalcem in v istem smislu, kakor se je naučil od drugih, ga preklinja in pravi: »Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!« Kako žaljiv da je bil napad iz takih ust, razvidimo že po nekoliko iz besedij, s katerimi ga je zavrnil desni razbojnik, ki ga je svaril in mu rekel: »Ali se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v ravno tisti kazni? Midva prejemava po zasluženju svojih del, ta pa ni storil nič hudega.« In obrne se k Jezusu in ga prosi: »Gospod, spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo!«

Jako ganljiva in poučna je ta dogodba. Kaže nam, koliko premore milost božja v srcu, katero hoče ž njo sodelovati, v malo trenutkih spremeni roparja v svetnika! Kako uzorna je njegova pokora! Prične se v strahu božjem, konča pa v popolnem zaupanju, da mu bode Jezus odpustil. Kako lahko bi se bil še rešil Juda Iškarijot, ko bi bil imel le nekoliko tega zaupanja! Ta se spokori, na križu spozna očitno svojo pregreho in voljno vzprejme pokoro, katera je bila sicer kratka, toda silno huda: na križu voljno trpeti in krotko umirati, ali si morete misliti še lepšo pokoro? In kako lepo se kaže že sad te spokornosti: pred vso srdito množico Jezusovih sovražnikov in zaničevalcev se poteguje za njegovo nedolžnost, rekoč: »Nič hudega ni storil.« Ko je Pilat prenehal zagovarjati

Jezusovo nedolžnost, začne jo zagovarjati križani spokornik. Saj si še prvak apostolov ne upa v tem trenutku tako naravnost očitati krivice Judov! In kako živa je njegova vera: čeravno je Jezus tako zapuščen in zaničevan na križu, ga vendar spozna za vse-mogočnega in neskončno dobrotljivega Boga, kateri mu more odpustiti grehe in mu dati večno zveličanje. In slednjič kako zaupna je njegova molitev! Samo to prosi Jezusa, da naj se ga spomni v njegovem kraljestvu, vse drugo prepušča njemu. Kako je Jezus vesel te ovčice! Odgovori mu: *Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raju!* Srečni spokornik! Vsa cerkev se ga veseli in se mu priporoča: Sv. Dizma, prosi za nas Boga! — Kako strašna pa je osoda njegovega levega tovariša. Poleg Jezusa in Matere božje, ko sveta rešnja kri teče tako blizo — pa pogubljen biti, kako strašno! O predragi, imejmo zaupanje, a predrzni nikar ne bodimo. Milost božja nikogar ne sili; rešiteljica je le njemu, kateri hoče zvesto sodelovati ž njo!

3. Pa poleg križa niso bili zbrani samo sovražniki Kristusovi, marveč bilo je tudi več njegovih zvestih prijateljev, ki so ga srčno ljubili in milo objokovali njegovo trpljenje in zaničevanje. Imenoma so naštetih v evangeliju: Njegova presveta Mati s sv. Janezom, Marija Kleofova, Marija Magdalena in Salome. Pa gotovo je bilo še več drugih, ker je bilo zaradi praznikov veliko ljudij iz vseh krajev in še posebej iz Galileje, kjer se je Jezus največkrat in najdalje mudil. Pa ravno zaradi tolike množice niso mogli vsi priti prav blizo do križa, ker so jih odirali vojaki in Judje. Sv. Lukež naravnost pravi: Vsi njegovi znanci pa in žene, katere so bile prišle za njim iz Galileje, so od daleč stali in to gledali; le polagoma se je nekaterim posrečilo, da so se približali. Mej temi sta bila dva, ki ju je Jezus najbolj ljubil izmed vseh ljudij na zemlji, zato se spoštljivo imenuje to dvoje ime, kadarkoli se oznanjuje trpljenje in smrt Jezusa Kristusa: njegova presveta Mati in sv. Janez. Njima še tudi spregovori zadnjo besedo. Ko je tedaj Jezus videl svojo Mater in učenca, katerega je ljubil, rekel je: »Žena, glej, tvoj sin!« in učencu: »Glej, tvoja Mati!« In od tiste ure jo je vzel učenec k sebi. Pač je imela ta beseda različen utis. Za Marijo je imela novo, neizrečno žalost; saj je pomenila slovo, saj je pomenila strašno, nedomestljivo zgubo. Če je že navadno materino srce večkrat neutolažno ob smrti ljubljenega otroka, kolika žalost je še le morala pretresati najboljšo Mater neskončno dobrega Sina, ko sliši iz njegovih ust

zadnjo besedo za slovo! Oj, kakšna zamena: namesto Sina dobi le njegovega učenca, mesto Sinù božjega le sinu Cebedejevega! Vendar tudi brez tolažbe ni bila ta beseda, ker je ž njo pokazal Jezus, kako zelo ljubi svojo Mater, kako še v tolikih bolečinah skrbi zanjo! Gotovo bi bilo za Marijo še vse britkejše, ko bi ne bila slišala nobene besede več iz njegovih božjih ust, posebej nji namenjene. Kolika sreča pa je prevzela deviško srce sv. Janeza, ko je zaslišal besedo, s katero mu izroči Jezus, kar ima najdražjega na zemlji, svojo ljubljeno Mater. V sv. pismu je le vedno zapisano o sv. Janezu: «učenec, katerega je Jezus ljubil», a v teh besedah se mora ob enem tudi brati, kako zelo je učenec ljubil svojega Učenika, da si je v toliki meri zaslužil njegovo ljubezen. Odslej se je pa še posebno trudil, da bi mogel pri Mariji kolikor toliko nadomestovati Jezusa v sinovskem spoštovanju in sinovski ljubezni. Vsem Marijinim častilcem je postal poseben patron in vzornik, pa saj je splošna ta misel, da po sv. Janezu je Jezus izročil svojo Mater vsem vernikom vseh časov. O srečni posrednik, po katerem smo v najsvetejšem trenutku od Jezusa dobili tako Mater!

4. Okoli poldne je nastala tema po vsi zemlji in tema je bila do treh popoldne. Solnce je namreč otemnelo. Torej prve tri besede je Jezus govoril, ko je bilo še svitlo; potlej pa se je začelo polagoma temniti in nastala je popolna tema in sicer po vsem svetu, kakor je razvidno iz zapisnikov raznih dežel iz tiste dobe. To je bila res čudežna tema, ker solnčni mrak je bil takrat nemogoč, ker je bila ravno polna luna. Tudi bi ne mogel solnčni mrak napraviti tolike teme in ne po vsem svetu. Bog je hotel s posebnim znamenjem naznaniti vsemu svetu presveto nedolžnost svojega Sinú in ob enem rešitev vsega sveta iz večne teme. Kakor je čudna zvezda vzhajala ob Jezusovem rojstvu, tako je naznanjalo solnčno otemnjenje Jezusovo smrt. Jezus je bil duhovna luč sveta, zato je ob njegovem odhodu po pravici žalovalo solnce, ki je vir telesne luči tega sveta. Posebno pa je imelo to otemnjenje predramiti trdovratne Jude. Opetovano so zahtevali znamenja iz nebes. Sedaj so je dobili in sicer veličastno, pretresljivo. To znamenje jim je imelo na jako občuten način očitati njihovo strašno hudobijo, da so zavrgli svojega Rešenika, umorili Sinú božjega; ohlastno jih je vzpodbujalo k pokori in poboljšanju ter jim pred oči stavilo strašno kazen, ki so jo zaslužili s svojo trdovratnostjo. Noč in temota je namreč v sv. pismu znamenje bližajoče se kazni in jeze božje.

Taka občna tema je morala biti kaj strašnega: ljudje in živali so jo občutili. Ptički so utihnili po vrteh, živali so začele plaho begati in se poskrivati; vse se je trepetaje oziralo proti nebu. Množice so strmele in se jele pozgubljati z gore; mnogo se jih je spreobrnilo, mnogi so pa tudi še tedaj ostali trdovratni; prav kakor neverniki vseh časov, ki tajé čudeže božje in hočejo vse razlagati le ponatorno. Strah je bil pa vendar le splošen, ker ne beremo, da bi si bil še dalje upal kak predrznež Jezusa zaničevati, ali norčevati se. Le mislite si: kaj bi mi počeli, ko bi se pri nas kar nagloma pojavilo kaj takega! Poboljšali bi se pa gotovo ne vsi; dokaz nam je zadnji potres. Kake obljube so takrat delali tudi najzlobnejši ljudje; in kako je sedaj? Na zunanje se še niso pozgubili nasledki potresa, a tisti trdni sklepi so že zdavno izginili iz človeških src; obče se opazuje še večja sprijenost, kakor je bila poprej. Ali se boste morda še čudili, če se Judje niso stalno poboljšali vsled tako grozovite čudežne temote.

V temi je torej Jezus trpel nepopisno hude bolečine. Oh, njemu pa ni otemnelo le solnce na nebu, marveč tudi notranje solnce božje tolažbe, črna tema zapuščenosti je nastala v njegovem srcu, in ko se je približala tretja ura, je glasno naznanil to svojo dušno bolečino, rekoč: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*

O tej dušni zapuščenosti spregovorim še drugič nekaj besedij; za danes pa sklenem, ter vas ob sklepu povabim, da se še enkrat, predno se ločimo z gore Kalvarije, sočutno ozremo na Marijo, prežalostno Mater božjo, saj tudi za to skrivnost — in za to še prav posebej — velja angelova beseda: *Milosti polna!* saj ravno v svoji nepopisni žalosti se nam kaže Marija najveličastnejša. O, kdo bi mogel pač umeti, koliko je trpelo Marijino Srce na gori Kalvariji! Saj še ne moremo opisati in dopovedati bolečin in britkostij, katere trpi navadna mati ob smrtni postelji svojega ljubljenelega otroka, kaj pa naj rečemo o tako sveti in ljubeči Materi, kakor je bila Marija, kaj o takem Sinu, kakor je bil Jezus, in kaj o taki grozoviti smrti, kakor je bilo križanje Sinu božjega! Nikdar še ni bilo na zemlji otroka, kateri bi bil bolj čislal in ljubil svojo mater, kakor je ljubilo Jezusovo božje Srce presveto Mater božjo! Nikdar pa še tudi nobeno materino srce ni tako zelo ljubilo svojega otroka, kakor je Marija ljubila svojega Jezusa, torej tudi nobeno ni bilo zmožno tolike žalosti in

tolikih bolečin, kakor jih je trpelo Marijino srce na gori Kalvariji! Pa saj tudi nikdar ni videla še nobena mati tako umirati svojega otroka. O, kaj mora gledati: strašne žeblje, globoke in široke rane, blede obličje . . . O, kaj mora slišati: udarce grozovitega kladiva, preklinjevanje, ki je kruti sovražniki bruhajo zoper njenega Sina, Jezusove besede in zdihe in še posebej premilo besedo, s katero se poslavlja od nje in Janeza — sliši tudi, kako sedaj pa sedaj na tla kane kapljica presvete krvi iz ran njenega božjega Sina . . . Kdo bi torej mogel razumeti velikost njene žalosti! Pa vse to trpi iz ljubezni do Jezusa in do nas. Trpi vse krotko, potrpežljivo, — junaško, — prav blizo križa stoji nepremakljivo do konca, dokler ni dovršena daritev! O Marija, izprosi nam enako stanovitno potrpežljivost v naših britkostih; posebno pa nam izprosi vsaj nekaj tiste goreče in sočutne ljubezni do Jezusa križanega, ki je plamtela v tvojem presvetem materinem Srcu! Amen.

A. Kržič.

2. Liturgična pridiga.

Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.

Luk. 1, 28.

Praznik Marijinega oznanjenja ima svojo zgodovinsko podlago v največjem dogodku vesoljne zgodovine, ko se je namreč večna beseda, Bog Sin, po moči sv. Duha včlovečil v prečistem telesu Marije Device. Postavili so današnji praznik po mislih papeža Benedikta XIV. že apostoli, razširjen je bil v petem veku že po vse katoliškem svetu.

Največjo skrivnost slavi današnji praznik, skrivnost, katere sicer naš omejeni razum ne more umeti, a jo naša sv. vera toliko določniše kaže na podlagi razodenja božjega v stari in novi zavezi. Sv. Janez Zlatousti pravi: »Vem, da je Beseda postala človek, ali kako je postala, tega ne umem, tega jaz ne vem, in tudi nobena stvar ne ume.« Tej neizrečeni skrivnosti v čast je sestavljena tudi posebna sv. maša. Da bi vam današnji praznik pokazal toliko imenitniši, razložim vam zopet tiste oddelke današnje svete maše, kateri so različni od sv. maš drugih praznikov.

Naj bo vse v čast včlovečeni Besedi in v slavo Materi božji!

1. Vhod v današnje sv. mašo je vzet iz psalma 44. in se glasi: »Tvoj obraz bodo prosili vsi bogati izmej ljudstva. Za njo so device h kralju peljane; nje družice so k tebi peljane z veseljem in radovanjem.« V ps. 44. sploh hvali sv. pevec kralja, t. j. obljubljenega Odrešenika zavoljo njegove lepote, resničnosti in pravice. Potem pa blagruje tudi nevesto, ki se bo s tem kraljem poročila, opisuje njeno lepoto, ter jej obeta, da jej bodo ptuji narodi prinašali darila. V pristopnih vrsticah današnje sv. maše hoče torej sv. cerkev po psalmistu reči, da se bodo ženinu in nevesti, Jezusu in Mariji, podali tudi najmenitniši kralji in mogočnjaki, donašali jima darov ter ju prosili raznih milostij. Nadalje pa meni sv. cerkev, da bodo v kraljestvo Mesijevo, v sv. cerkev, tudi družice t. j. neverski narodi prestopali ter se srečne in oveseljene čutili pod varstvom Jezusa in Marije. Nato pa sv. cerkev radostno povzame začetek 44. ps. pojoč: »Iz srca mi vre dobra beseda, svojo pesem pojem kralju.« Tako sv. cerkev v današnji sv. maši tudi nas spodbuja k svetemu veselju, ko praznujemo včlovečenje obljubljenega Odrešenika in Kralja nebeškega; sv. cerkev srčno želi, da z angelom Gabrielom tudi mi prespoštljivo pozdravimo drugo Evo, s katero se je združil danes drugi Adam, da nam prinese večno življenje, katero sta prva Eva in prvi Adam zapravila z grehom.

2. Zbirna molitev se glasi: »Bog, kateri si hotel, da se po angelovem oznanjenju tvoja Beseda včloveči v telesu Device Marije: dodeli, prosimo te, da pomagajo njene prošnje pri tebi nam, ki verujemo, da je ona zares božja Porodnica.« Ta molitev izraža torej božjo voljo, da se včloveči Bog Sin, da privzame k svoji božji naravi še človeško iz deviškega telesa Marijinega in, da jej angel to oznani; nadalje prosimo v tej molitvi, naj se Bog ozira na priprošnje Marijine za nas, kateri trdno verujemo, da je ona prava božja mati.

3. Berilo za današnji praznik je sestavil več kot 700 let pred včlovečenjem Sina božjega prerok Izaija, po sv. Duhu razsvetljen. Opira se na resnični dogodek iz časov hudobnega judovskega kralja Ahaza, kateri je pospeševal malikovavstvo, v pravega, živega Boga pa malo veroval in upal. Ko sovražniki obležejo Jeruzalem, zveže se Ahaz rajši z Asirijani, kadar bi bil pomoči prošil edino pravega Boga. Zatorej pošlje Bog preroka Izaija k Ahazu, oznaniti mu, da bo sovražna vojska v kratkem pokončana, da je zveza z Asirijani Judovemu kraljestvu škodljiva, da bo Bog sam

brnil svoje ljudstvo pred sovražniki. Kralj Ahaz pa le še omahuje, ali bi zaupal popolnoma Bogu, gospodarju judovskega ljudstva, zato mu prerok reče, naj si v potrdilo, da ga hoče Bog zares rešiti, izprosi kak čudež, bodisi že ali na zemlji ali na nebu; ako se to znamenje skaže gotovo, potem more sklepati tudi na resničnost božje obljube, ravno kar dane. Ahaz pa, hinavsko se izgovarjaje z Mojzesovo postavo, po kateri ni dovoljeno Boga skušati, noče tacega očitnega znamenja. Tedaj pa prerok, razsrjen zavoljo tacega zasmehovanja pravega Boga, reče: »Poslušajte tedaj, Davida hiša« t. j. ti kralj in vi vsi, kateri ste iz Davidove hiše ali rodovine, poslušajte! »Vam je le premalo nadlegovati ljudi, da ste nadležni tudi mojemu Bogu?« S tem hoče Izaija reči: Vam ni še dosti, žaliti prerokov, ki so ljudje, ker jim ne verjamete, ko vas opominjajo, grajajo in vam zapovedujejo, kaj morate storiti. Ali vam ni dosti žaliti drugih ljudi, ki zvesto služijo pravemu Bogu? Ali morate še Boga žaliti, ker se branite, izbrati si po njegovem povelju kako očitno znamenje? In sedaj nadaljuje prerok s tako slovesnimi besedami: »Zavoljo tega vam bo Gospod sam dal znamenje: Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel.« Sveti prerok hoče reči: ker ti, Ahaz, nočeš znamenja, katero bi te potrdilo v veri, da sovražniki ne bodo pokončali Davidovega zaroda, opomnim vas jaz prečudne prigodbe: namreč Devica, katero vidim s svojimi duhovnimi očmi, bo spočela kot Devica in Sinu rodila kot Devica; imenoval se bo Emanuel, kar se pravi po naše: Bog z nami, ker po njem in v njem bo Bog z nami. Zakaj ta njen Sin je sam Bog, ki je na-se vzel našo človeško naravo, je Bog-človek, Odrešenik sveta. Ker tedaj prerok govori o Devici iz Davidove hiše, ki bo rodila božjega Odrešenika, je s tem tudi zagotovljeno, da bo Davidova hiša, Judovo kraljestvo rešeno iz rok sovražnikov, in bo ostalo, dokler ne pride polnost časov.

Kdo ne vidi v tej Devici Marije, »devic Device« in »Kraljice devic?«. Kdo ne najde v tej prerokbi najdoločniše naznanjene tiste Device iz Davidovega rodu, h kateri je današnji dan prišel nadangel oznanit voljo nebeškega Očeta, ki je od vekomaj sklenil, izgubljeni človeški rod rešiti po svojem Sinu. Ta pa je po Izaiju prerokovani Emanuel, kateri se je, ko je Marija privolila biti Mati Odrešeniku, tako ponižal, da je On, stvarnik sveta, vzel nase podobno hlapca, zakrivši svoje božestvo, in se podvrgel težavam in trpljenju človeške narave.

Danes je torej dopolnjena obljuba, dana prvim starišem in vzdrževana skozi štiri tisočletja mej pravičnimi stare zaveze. Danes je Bog sam prišel iskat človeka, ki se je bil izgubil po svojih lastnih potih. Danes je Bog postavil svoj prestol v Marijino naročje, zakaj »ona sama je zaslužila Boga človeka nositi in roditi v svojem naročju ter mu namesto prestola in palače služiti«, pravi sv. Avguštín. Devištvo, ki je nekaka vez med mesom in duhom, samo je bilo zmožno božjemu Sinu dati telo, da je mogel postati človek. Danes je torej Devica Marija postala živ tempel božji.

4. Vmesni spev je zopet vzet iz prerokškega ps. 44., kjer sv. cerkev hvali lepoto nebeškega Kralja, pa tudi milobo tiste Device, katero je prerokoval Izaija poprej v berilu. »Prijetnost je izlita na tvoje ustnice; zatorej te je Bog oblagodaril vekomaj.« In zopet se na skrivnost današnjega praznika ozirajo besede: »Poslušaj, hči, in glej in nagni svoje uho: Kralj bo želel tvoje lepote.« Nebeškemu Kralju je bila tolikanj všeč lepota ponižne cvetlice v Nazaretu, da je sam hrepenel po njej, se ž njo najožje združil, vzel v njej človeško naravo nase ter si jo tako izvolil za svojo mater. Ko se tu dalje zopet govori o družicah izvoljene neveste kraljeve, moremo danes obrniti te besede tudi na vse tiste deviške duše, katere zvesto hodijo za Jezusom in Marijo v nedolžnosti, in bodo zato prejele tisto plačilo pri nebeškem Kralju, katero je gledal zamaknjeni duh sv. Janeza, ter izrekel, da so peli kakor nekako novo pesem pred sedežem . . . in ni nihče mogel peti pesmi, razen tistih, ki »hodijo za Jagnjetom, kamer koli gre.« (Raz. 14.)

5. Evangelij današnjega praznika nam pripoveduje tisti nad vse imenitni dogodek, ki je podlaga današnjemu prazniku: nadangel Gabrijel oznani Mariji, da po moči sv. Duha postane Mati Odrešeniku sveta. »Najvišji angel je moral priti, da oznani najvišjo skrivnost,« pripomni tu sv. Gregorij. Marijin evangelist — sv. Lukež — nam kaj natančno nariše celi dogodek in popiše ves pogovor, kakor mu je to naznanil sv. Duh in povedala Marija sama. Ker nam ta evangelij sporoča začetek našega odrešenja in nam kaže Devico Marijo, ponižno dekle Gospodovo, zato se bere v tem obsegu ali nekoliko skrajšan večkrat ob Marijinih godovih.

Ko Marija Devica vidi in sliši nadangela, ko čuje pozdrav iz samih nebes, tedaj jo vse to osupne ter napolni s sveto grozo, da jo mora božji poslanec potolažiti rekoč: »Ne boj se, Marija, ker milost si našla pri Bogu.« Krščanske device! Učite se od Marije,

kolike previdnosti vam je treba pri sladkih in vabljivih besedah, če tudi vam pridejo od ljudij, ki so na videz pošteni in dobri. Marija se prestraši nad pozdravom nadangelovim, koliko bolj se je vam bati slehernega prilizovavca, zakaj pod mičnim cvetjem dostikrat preži strupena kača. Nadangel govori o sedežu kralja in s tem hoče reči, da bode Bog Sin imel gospodstvo čez ves Izrael t. j. nad vsem človeštvom. Kakor je bilo namreč izraelsko ljudstvo, katero si je Bog izvolil ter je vodil, predpodoba krščanskega ljudstva, tako je bilo Davidovo kraljestvo predpodoba Kristusovega kraljestva, a je popolniše, ker obsega vse narode in bo trajalo na vse veke. David se imenuje Kristusov oče, ker je bila Marija iz rodovine kralja Davida. Zato bi se David mogel imenovati praoče Jezusa Kristusa pa človeški naravi. Iz besedij, katere izreče nadangel nazadnje: »Ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč«, pa se učimo, staviti vse svoje upanje v Boga tudi takrat, kadar bi se nam dozdevalo, da je pomoč že nemogoča. Te besede naj tudi poživljajo in krepé našo vero, da se nikdo ne bo spotikal nad verskimi skrivnostmi, čeravno so nam nerazumne. Če bi Bog le to smel delati, kar ljudje umejo, ali bi bil mar še Bog?

Zakaj pa Marija pravi: »Glej, dekla sem Gospodova?« Iz gole ponižnosti tako govori presveta Devica; poleg deviške čistosti je njena pglavitna čednost ponižnost. Sv. Bernard pravi: »Po deviški čistosti je Bogu dopadla in po svoji ponižnosti ga je spočela.«

V današnjem evangeliju ima svoj izvir naša za očenašem najnavadniša molitvica: Češčena Marija; v tem evangeliju je dalje utemeljena naša trikratna vsakdanja molitev: Angelovo češčenje, ki je kratek obseg dogodkov današnjega evangelija s sklepom: »In Beseda je meso postala in mej nami prebivala.« Za to molitev je podeljenil 100 dnij odpustka vsakikrat, če jo molimo, kadar zvoní angelovo češčenje, in sicer klečé, v sobotah zvečer, v nedeljah in v velikonočnem času pa stojé.

V današnjem sv. evangeliju vidimo vzrok češčenja Matere božje mej kristijani. Na tistem mestu v Nazaretu, kjer se je včlovečila Beseda, stoji sedaj prostorna cerkev Marijinega oznanjenja. V njej so postavili kristijani oltar oznanjenja iz belega marmorja; nad oltarjem je naslikano oznanjenje, pod njim pa je z latinskimi črkami napisano: »Tukaj je Beseda meso postala.« Včlovečeno Besedo in Mater božjo so pobožni kristijani v vseh stoletjih častili po cerkvah in doma, z besedo in pismom, z umom in srcem. Pa

saj je bilo in je tudi potrebno, zraven pa koristno. Sv. Bernard vpraša: »Ali bi jo bil mogel Bog višje povzdigniti, in ali ni ona s tem, če tudi sicer po naravi drugim ljudem enaka, povzdignjena čez vse ljudi in angele?«. Sv. Tomaž Akvinski pa pravi: »Marija ni milosti polna samo za-se, ampak je tudi za vse ljudi milosti polna.« In Alfonz Ligvorij slavi Marijino moč tako-le: »Sin je vsemogočen po naravi, Mati pa po milosti t. j. ona doseže s svojimi prošnjami, za kolikor prosi.« In zopet pravi taisti cerkveni učenik: »Marija je tako mila, kakor najboljša mati, in polna milosti in usmiljenja.« Kristijani! Te besede so tudi nam govorjene, te besede naj tudi nas vlečejo s trdnim zaupanjem k »Materi milosti božje« in »Devici usmiljeni!«

6. Vrstico pred darovanjem v današnji sv. maši izpolnuje pozdrav Gabrijelov: »Češčena...« To je najznačilniše za današnji praznik, zato je sveta cerkev postavila zopet semkaj angelski pozdrav.

7. V tihi molitvi pa prosimo, naj Bog v naših srcih utrdi skrivnosti prave vere, da bi mi, kateri spoznavamo od Device spočetega pravega Boga in človeka, po moči njegovega zveličavnega vstajenja dospeli v večno veselje. Zares, prave in trdne vere je treba, če hočemo kdaj tudi gledati včlovečenega in sedaj poveljčanega Sina božjega na desnici Očetovi. Za nezasluzeno milost sv. vere pa je zlasti primerno prositi pri sv. maši.

8. V obhajilni vrstici je ponovljena prerokba Izaijeva o Devici — Materi. Kakor smo poprej slišali, pomeni Emanuel toliko, kot »Bog z nami.« V sv. obhajilu je mašnik ravnokar prejel taistega Emanuela; Bog je sedaj ž njim združen najtesneje, kakor je tudi z vsemi drugimi obhajanci po milosti sv. obhajila. Tega torej, česar mašnik večkrat med sv. mašo vernikom vošči, rekoč: »Dominus vobiscum — Gospod z vami«, tega je sedaj sam deležen v najresničnejšem pomenu.

9. Poobhajilna molitev pa je tista vam znana od poldanske službe božje: »Tvojo milost, prosimo Gospod! v naša srca vlij itd.« Ta molitev nas opomni ne samo včlovečenja, ampak tudi križa in trpljenja Odrešenikovega. In ravno križ in trpljenje njegovo naj nam pomaga k častitljivemu vstajenju; tega prosimo ob koncu današnje sv. maše.

Verni kristijani! Kakor prav posebno današnja, tako nas pa sploh vsaka sv. maša spominja najmenitnejših skrivnostij naše sv. vere, spominja nas včlovečenja Sina božjega, spominja nas prebritkega trpljenja in grenke smrti njegove; spominja nas pa tudi njegovega veličastva v presv. Trojici. Tako nas sv. cerkev tudi s postnim časom spominja preimenitne skrivnosti odrešenja našega. Iz vsega tega pa odsvita največja ljubezen božja do nas, in najglobočja ponižnost Boga Sina. Zato ponovimo današnji praznik svojo ljubezen do božjega Zveličarja, prosimo pa tudi njegovo Mater s sv. cerkvijo: »S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči!« Amen. *V. Bernik.*

3. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

IV.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrne se k
Gospodu, svojemu Bogu.

Žalostni klic Jeremije.

Če se v gori utrga skala, skače polagoma, v malih skokih nizdol. A čimbolj se vali, čimdalje se bliža vznožju, tem večji so skoki, tem večja je hitrost. Spočetka bi jo bilo vzdržalo grmovje, kamenje. A sedaj ona zmaguje. S hrupom gre dalje, trga in lomi pred seboj, kar zadene, cel plaz kamenja sproži za seboj in ne ostavi se pred kot v brezdnu, kjer obtiči v ilovici, ali se pa razbije ob skali na tisoč koscev.

Taka se godi grešniku. Po prvem padcu bi se lahko ustavil z malim naporom, a tako, ker ni hotel vstati takoj, se drvi kot skala z gore vedno hitreje, vedno silneje in vedno v večje brezdno, v večje grehe.

Taka skala, tak grešnik je bil Jeruzalem. Zadnja pomoč je prišla, zadnje močno drevo — prišel je kralj prerokov, prišel sin Davidov, a Jeruzalem ga ni slušal a) zavrgel je njegov nauk, b) zavrgel njega samega in ga križal.

A. Poslušaj nehvaležno mesto, ki si teptalo z nogami že toliko božjih dobrot, poslušaj glas zadnjega in največjega preroka, odpri oči in glej, kaj se godi krog tebe!

Sedemdeset letnih tednov, o katerih je prerokoval Danijel, je dopoljenih. Nad Jeruzalemom vlada tujec, žezlo je bilo vzeto od judovega rodu — glej, izpolnili so se časi. Mesija je prišel, tvoj Odrešenik je v tebi, da te posveti, da tvoje otroke prve vpelje v zaprto nebo. Glej, on je večji kot Mojzes, mogočnejši kot David, modrejši kot Salomon — on je sin Najvišjega! Poslušaj njegov nauk, glej njegova dela! Gluhi preslišujejo, slepi spregledujejo, kruljevi hodijo, bolniki se ozdravljajo, mrtvi vstajajo. Koder hodi on, spremljajo ga čudeži, koder se dotika rob njegove obleke, celo tam se gode dela božje vsemogočnosti!

Glej Jeruzalem, zbudi se, spoznaj, saj je jasno kot beli dan pred tvojimi očmi! Jezus Nazarenčan je tvoj Mesija!

Toda — groza! Kaj, tako rohni trdovratni Jeruzalem, zakrknjen, zaslepljen, kaj, Jezus-Mesija? Jezus, sin tesarjev, Jezus — prijatelj očitnih grešnikov, Jezus-puntar in ščuvatelj ljudstva, on pa odrešenik!? Nikdar! Njegove pridige nasprotujejo postavi, njegovi učenci so najnižji ljudje, brez učenosti, ubogi, propali ribiči! Ta Nazarenc zaničuje nas Farizeje, zaničuje naše duhovne — o, takega odrešenika nam Bog ni obljubil. Mi čakamo Odrešenika, ki bo mogočen kralj, slavni vojvoda, sin kraljeve hiše, ne pa berač in zapeljivec prostega naroda! In tako hrumi množica pred Pilatovim dvorom, dviga pesti proti zatoženemu zveličarju. Barabo proslavlja, Jezusa kolne in vpije: Ne, ne, nočemo ga za kralja!

Grozna podoba, kaj ne! Grozna, da nas pretresa, ko jo gledamo in premišljujemo. Toda bodimo odkritosrčni, glejmo krog sebe in taista podoba se nam prikaže kar sredi mej nami, sredi mej kristijani!

Koliko jih je dandanes, ki padejo, padajo — globlje in globlje — srce jim otpne, vest zaspi — in nazadnje ugasne zadnja lučka vere v duši — brezverci postanejo. In ti vam danes kriče po tisoč in tisoč knjigah, po neštetih časnikih in dvigajo pesti proti Kristusu rekoč: Nočemo ga za kralja! Ti oponašajo sv. cerkvi taisto, kar so judje Kristusu: Vera ni za nas, vera je za neumne ljudi, škofje, Kristusovi nasledniki so mračnjaki, nazadnjaki! Proč z njimi. — Nočemo ga za kralja!

O sv. cerkvi in njenih služabnikih se piše samo slabo — zakaj? Nočemo ga za kralja! Sv. pismo taje, in raje se imenujejo naslednike neumnih živalij kot Kristove. Zakaj? Nočemo ga za kralja! Čudeži se gode, tisoč prič stoji trdno zanje, a oni se norčujejo in nočejo verjeti, kot niso verjeli čudežom Kristovim: Nečemo ga.

Kristus uči po sv. cerkvi: *Blagor jim, ki so čistega srca.* — Oni kriče: Ni res, to je naravno, to je potrebno — to ni greh!

Nočemo ga za kralja! Kristus uči: *Ljubite sovražnike* — svet se za male besede bije, prepira, preлива celo kri (dvoboj) — ne mara za svarilo in prepoved cerkve: Nočemo ga za kralja! Kristus pravi: *Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.* In danes se zaničuje cerkev njegova, njegov namestnik papež, nasledniki — škofje — vse se blati z lažjo in krivimi pričami — zakaj? Nočemo ga za kralja!

Predragi v Kristusu, ali ni to slika resnična, ne pretirana, ne izmišljena — slika taista s Pilatovega dvora?

B. Žalostna je bila ta slika; a ponuja se nam še groznejša. Poglejmo!

Po jeruzalemskih ulicah se vali množica ljudstva. Vse je namočeno: odličnjaki in postopači, vojaki in beriči, farizeji in Saduceji — ti sovražniki mej seboj — se ti danes družijo in vse kriči in se norčuje. In ta množica se gneta za nekom, ki gré sredi rabeljnov: križ mu upogiblja razmesarjeno telo, po licih tečejo curki krvi izpod trnjeve krone; zdaj pa zdaj omedli in se zgrudi pod križem. A rohneč in preklinjajoč ga dvignejo krvniki in tirajo dalje. In z njimi rohni in besni vsa dolga procesija teh raznih spremljevalcev.

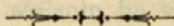
Le peščica pobožnih žen, le ta joka in tarna, ker ženejo na križ njih dobrotnika, ki jih je nasitil, ozdravil jim očeta, blagoslovil otročičke — te jokajo. A Jezus se jim ne zahvali za milovanje in sočutje, marveč izusti preroške besede: *Hčere Jeruzalemske! Ne jokajte nad menoj, jokajte nad seboj in nad svojimi otroci.* — *Prišel bo čas, ko bodo klicali goram: „Padite na nas“, in hribom: „Pokrijte nas!“*

Tedaj le par korakov od morišča je bil Jezus — in v tem groznem trenutku — on še ne molči, še opominja, še kliče Jeruzalemu: spreobrne se — preti ti strahovito pokončanje! Jeruzalem je zakrknjen! Ne sliši več, ne ume več! Naprej se drvi na mesto mrtvaških glav, da tam dopolni mero svojih hudobij!

O grešnik, zakrknjeni grešnik, ta tudi gré pri tem mrtvaškem sprevodu, ta ne žene Jezusa le enkrat v smrt — žene in spremlja ga na morišče skoro vsak dan, skoro vsako uro. V srcu takega grešnika se vrši ta žalostna procesija, pri kateri je Kristus zaničevan, Kristus v zasmeh — a gospodarji so rabeljni — črni grehi, nad katerimi kraljuje mogočno največja grešnica — nevera. In to je strašno — nevera sicer pride zadnja v srce — a dasi zadnja,

pribori si vendar prvenstvo, pribori si prestol. — Da, da, to je znamenje časa sedaj, da ne tvori več vera — življenja, ampak življenje — dela vero. Vsak hoče imeti vero tako, kakoršna ugaja njegovim strastem, to se pravi: vere noče za kraljico, Kristusa noče za Kralja, zato ima za kraljico svojo vero, ki je v resnici nevera. Strastem pušča prosto pot in z njimi vred kriči: Križaj ga! Proč ž njim! Kristova vera priporoča ljubezen do bližnjega, a grešniki kričé: Proč ž njim. (Socijalne razmere — kapitalizem, ki odira reveže.) — Saduceji in Farizeji — Herod in Pilat — so sovražniki mej seboj. Ko pa gré za to, da obsodijo Kristusa, podajo si roke! Dandanes je ljut boj mej narodi — toda ko se gré za nevesto Kristovo — podajo si roke in v prijateljstvu kričé vsi iz enega grla: Proč ž njim! — Ob smrti Jezusovi so pokale skale, zemlja se je tresla — srca Judov se niso ganila. Tudi sedaj je beda, so potresi, gode se čudeži — sovražniki Kristovi se iz vsega tega norčujejo. Ali se ne pravi to, s hrupom gnati Jezusa vnovič na Kalvarijo in biti slep za vse njegove dobrote?

Predragi v Kristusu! Kaj ne, da nas je groza, ko si te slike stavimo pred oči. In to ravno — ta strah, to je dobro znamenje, znamenje namreč, da niste še zakrknjeni. To potrjuje sv. Bernard, ki pravi, kdor se prestraši ob premišljevanju zakrknjenega srca, ta še ni zakrknjen. Zato zahvalimo Boga za ta strah in prosimo ga, da nam ga še pomnoži; zakaj gotovo je že ta ali oni izmež nas bil, ali je pa še, na potu, ki pelje do duševne slepote, do zakrknjenosti. Zato jokajmo v svojih srcih, obžalujmo grehe in se vrnimo k Gospodu, svojemu Bogu. Amen. F. S. Finžgar.

Pogled na slovstvo.

1. *Knjige družbe sv. Mohorja* za l. 1899. — a) *Zgodbe sv. pisma*. Slovencem priredil in razložil dr. Frančišek Lampe. Snopič 6. Str. 609—768. — Te najlepše knjige, kar jih je dosedaj podala Mohorjeva družba slovenskemu narodu, smo prejeli letos šesti snopič. V njem je dokončan zlasti še duhovnikom in redovnim osebam dobrodošel prevod psalmov, ki se strogo drži mislij sv. pisma. Veleučeni g. pisatelj potem pripoveduje zgodbe kralja Salomona in podaja njegove spise: Pregovore, Pridigarja in Visoko pesem v takem obsegu in obliki, da bo tudi preprosti bralec lahko umeval vzvišene nauke in jih porabljal v svojo duševno korist. Nato se nadaljujejo zgodbe kraljev do asirske sužnosti. Pri tej priliki g. pisatelj pripoveduje zanimive

podatke iz zgodovine Asircev in Babiloncev. Pričetek „sv. spisov iz izraelsko-asirske dobe“ zaključuje ta snopič. Res hvaležni moramo biti Slovenci Bogu, da se nam beseda božja razklada v tako lepem jeziku in podaja v tako lepi vnanji obliki. Zlasti dragoceno knjigo dičijo krasne slike. O njih nam je poslal vč. g. J. D. to-le poročilo:

Trajno veljavo imajo dr. Fr. Lampetove Zgodbe tudi radi lepih slik, ilustracij. Res, zgodeb sv. pisma, ki naj bi bile namenjene tudi preprostemu ljudstvu, si kar ne moremo misliti brez podob. Kako velikega izobraževalnega pomena so slike, vidimo vsak dan v izkušnji. Zato nahajamo že v začetku razvoja tiskarske umetnosti poskuse, podajati ljudstvu sv. pismo v podobah. V 15. stoletju so imeli t. zv. „biblia pauperum“. In prvo ilustrovano nemško sv. pismo s 55 podobami je izšlo že l. 1470.

Oglejmo si tedaj nekoliko slike naših Zgodeb. Slike, ki predstavljajo sveto pisemske dogodke, so skoro vse po Juliju Schnorru (1794 do 1872). Že prvi površni pogled nas pouči, da so te slike odličnega umetniškega pomena. Umetnik Julij Schnorr — profesor monakovske akademije — spada v vrsto onih mož, ki so v začetku potekajočega stoletja tako visoko dvignili krščansko umetnost, do klasicizma. Zgodovina umetnosti nazivlje te može navadno „Nazarenčane“. Znana so imena Overbeck, Cornelius, Filip Veit, Führich, Schadow, Steinle. (Obširni življenjepisi o imenovanih umetnikih so: P. v. Cornelius, spisal Ernest Förster 2 zv. [Reisner, Berlin 1874], F. Overbeck, sp. M. Howitt 2 zv. [Herder, 1886], Joseph Ritter von Führich, sp. Lukas Ritter von Führich [Dunaj, 1886], Edward von Steinle's Briefwechsel, izdal njegov sin Alfons Maria von Steinle 2 zv. [Herder, 1897]. Krasno je prebirati te knjige. Prav bi bilo, da bi tudi naši slovenski umetniki brali opise teh krščanskih umetnikov, ki stojé tako blizu našemu času, ter se tako navdušili za prave ideale, za res umetniško stvarjanje.) — Schnorr si je pridobil slavno ime s krasnimi freskami v Villa Massimi v Rimu. V Monakovem je slikal po naročilu kralja Ludovika v sobanah kraljevega dvora prizore iz zgodovine Karola Velikega, Friderika Barbarosse in iz junaškega eposa Nibelungov. Najbolj se je pa proslavil s svojimi ilustracijami biblije. V prelepih lesorezih so postale te slike občna last ljudstva. In te slike gledamo tudi v naših Zgodbah. Iz teh vrlih umetniških koncepcij se v resnici lepo zrcali duh sv. pisma. Kako idealno, dramatično, živahno se nam predočujejo posamezni dogodki. Schnorr ni vsakdanje realen, ampak hoče vedno idealno uprizarjati predmete. Prizadeva si izraziti lepe, visoke misli v lepi obliki a brez nenaravne, romantične pretiranosti. Zato pa tudi diha čvrsto življenje iz teh slik. Kako energično je risanje, pravilno do najmanjših potez. Vsako posamezno sliko lahko delj časa gledamo in študiramo. Vidi se, da je imenoval Führich po pravici Schnorra „nega izmed največjih umetnikov novejšega časa“. Tudi sedanjí slikarji — naj imenujem le Fritz-a Uhd, najmarkantnejšega reprezentanta realizma — zajemajo mnogokrat snov za svoje umotvore iz sv. pisma, znamenje, da je še danes tudi realistom biblija zanimiva. Toda kak razložek: Tam bistra poezija, tu vsakdanja realnost, vrh tega še suhoparna brez visjega vzleta.

Slike dr. Lampetovih Zgodeb, ki nas seznanjajo s svetopisemskimi kraji, ki nam kažejo kulturno-zgodovinske odnošaje, na-

rodopisne zanimivosti in umetnostne spomenike, so tudi lepe. Mnogo jih je, zato je umevno, da je tu in tam kaka mala sličica, ki bi utegnila biti manj umetniško dovršena. V večini pa se jim ne more ničesar očitati. Nekateri teh slik so prirejene po izvornih fotografijah, vse so jako lepe; druge pa so povzete iz zanesljivih strokovnih virov, znamenitih del n. pr. iz Pfeilstückerjeve biblije, dalje iz izvrstne knjige nekega angleškega pisatelja in drugih. Pisatelj dr. Lampe jih je lahko odbral, saj jih je mogel primerjati z istinitostjo, in tudi drugi, ki so videli Palestino, pravijo, da so povsem resnične. Prav te slike morejo uvesti paznega čitatelja v dobro poznanje sv. pisma.

Ne smemo pozabiti omeniti nekaterih zemljevidov, ki so sicer preprosti, a točni, pregledni in jasni, tako, da jih more tudi neizobražen čitatelj rabiti s koristjo.

To bi bil površen pregled umetniškega dela dr. Lampetovih Zgodb. Zlasti pri slikah v Zgodbah se jasno vidi trud, ki ga je imel dr. Lampe, in modrost, s katero je izbiral ilustracije za svoje Zgodbe, na katere smemo biti ponosni, saj med slovanskimi narodi smo prvi, ki bomo, ako Bog hoče, kmalu imeli v rokah najlepšo knjigo „tako stvarno in estetično ilustrovano biblijsko delo“.

b) *Premišljevanje o presv. Rešnjem Telesu*. Spisal Janez Krstnik Pagani. Po italijanskem izvorniku Slovencem priredil duhovnik krške škofije. — Gorečnost za češčenje sv. Rešnjega Telesa zadnja leta mej vernimi Slovenci veselo napreduje. Z vedno večjo vnemo se zbirajo okrog presvetelega zakramenta mladenič in dekleta, možje in žene; vedno večje je zlasti v ljubljanski škofiji število onih župnij, kjer se vse leto vsako nedeljo opravlja skupna molitvena ura. Za te skupne pobožnosti je posebno primerna prelepa Walserjeva knjiga „Večna molitev“. Paganijeva knjiga pa je zelo prikladna posameznim molivcem; zato se obe knjigi spopolnujeta. Premišljevanj o presv. Rešnjem Telesu je 31; tudi za preprosto ljudstvo ne bodo pretežka. Potrebno pa je, da duhovniki pri pridigah, velikonočnem izpraševanju i. t. d. ljudstvo na take knjige opozarjamo. Pri pridigi ali krščanskem nauku o sv. maši opozorimo na premišljevanje 21. in sledeča; verniki potem vsaj ob nedeljah popoldne beró dotična premišljevanja in dobé s tem večje veselje do nabožnih knjig. „Premišljevanjem“ je dodan tudi popoln molitvenik, deloma posnet po molitvah iz „Večne molitve“. Omenjamo še, da so trdovezani izvodi, ki jih razpošilja družba, jako lični. Po Zgodbah sv. pisma in z lepimi molitveniki si bo družba sv. Mohorja pridobila in ohranila največ udov.

c) *Avstralija in nje otoki*. Spisal Ivan Vrhovec, c. kr. profesor. — Izmej letošnjih knjig Mohorjeve družbe bo najbrž imela ta knjiga najmanj prijateljev. Vendar je dobro, da dobivajo društveniki tudi poučne knjige. Mohorjeva družba nam je naklonila obširno Staretovo občno zgodovino, ki tako izvrstno služi mladini naših srednjih šol. Kedaj bi bili prišli Slovenci do take knjige, če bi ne imeli družbe? Sedaj je pa družba jela izdajati bogato ilustrovano zbirko zemljepisnih in narodopisnih knjig. Prejeli smo že knjige „Kitajci in Japonci“, „Bolgarija in Srbija“ in letos „Avstralija in nje otoki“. Ker so knjige pisane za preprosto ljudstvo, bi gotovo bolj ugajale, ko bi bile urejene tako, kakor je n. pr. dr. Lampetov „Jeruzalemski romar“ ali

J. Gomilšakovo „Potovanje v Rim“ ali tudi kakor Vrhovčev spis „Kako se potuje po Afriki“ (Slov. Več. 46. zv.). Izmed dosedaj izdanih imenovanih zemljepisnih knjig je najbolj poljudna Staretova „Kitajci in Japonci“. — J.

č) *Jagode*. Knjiga za odrastlo mladino. Spisal Jožef Stritar. — Kdor je prebral Hribarjevo „Županovo Minko“, pa bral prvi šopek Stritarjevih „Jagod“, tedaj mora odkritosrčno priznati, da sta si tu podala Hribar in Stritar roke. Taista smer, duh, snov, način, jezik. — In naj grajajo Hribarja po časnikih in Stritarja hvalijo, češ, da je njegova poezija pristna — duhteča cvetka — pred okom objektivnega sodca to ne more obveljati. Gotovo je, da ljudstvo bere oba in bere zelo rado in mnogo — to lahko trdimo iz skušnje — ali radi tega še ne more nihče reči, to je prava, gorka poezija — ne „Županova Minka“ ne „Jagode“. — II. del „Jagod“ obsega igrokazne prizore — tedaj ne igrokazov, ampak le koščke, prizore. Tudi tu ni nič novega, nič pretresljivega, a koristilo bo, ker se bo brez dvoma tu in tam igralo, ker ima za te igrice vsaka fara oseb in odrov dovolj. Najljubkejša je „Na seno žeti“. In tu bi samo prašali, ali ne bi iz tega napravil kak Parmov genijalni duh kompozicijo, v katero bi vlil pristni žaner naše narodne pesmi? — Zadnji in najdaljši spis v „Jagodah“ je povest: „Janko Bože“. Strog kritikov nož bi tudi tu izbrbal marsikaj, da bi skomizgnili z rameni in rekli: ali je mogoče, ali je verjetno? Toda resnica je vendar, da je to delce ljubeznivo, da v njem pólje kri, živa, izvirna, ne umetno uzgugana. Da bi vrli naš literat hotel zastaviti pero in spisati, dolgo povest, polno dejanj in čuvstev v tej smeri, čast bi bila njemu in korist narodu.

F. S. F.

d) *Postrežba bolnikom*. Za domačo porabo in bolniške strežnice spisal dr. Alojzij Homan. — Prav primerna knjižica za ljudstvo. Hvaležni moramo biti g. pisatelju za njo, pa posebej „Družbi sv. Mohorja“, da jo je izdala, ker po nji je prišla v roke toliko tisoč ljudi. Kako jim je svoje dni prišla prav Kneippova knjiga! Koliko poskusov so naredili ljudje iz nje! Zdravje je pač najdragocenejši zaklad in vsakdo se prizadeva je ohraniti. In sedaj to navodilo — postrežba bolnikom! Kdor je živel mej ljudmi in ima ž njimi opraviti, gotovo spozna, kako je treba res bodrila in pouka ljudem. In kdo je v tesnejši zvezi ž njim, kakor je duhovni pastir? Zato bo ljudstvu in posebno še duhovnemu pastirju ta knjižica mnogo služila. Naj bi jo prebiral sam ter se iz nje učil, pa posebno tudi priporočal ljudem. Vsi štirje oddelki, v katere je razdelil g. pisatelj knjigo, so zanimivi in koristni za duhovnega pastirja, saj je velikokrat on edini, ki more dati dober svet, katerega res ljudje radi slušajo. Knjižica je pisana v prav glatkem jeziku in lahkem slogu, če izvzamemo nekaj bolj učenih izrazov, kar je se vé manj primerno za preprosto ljudstvo.

M. B.

e) *Koledar družbe sv. Mohorja* za l. 1900. — Letošnji koledar je zares bogat, seveda je temu moral pomagati tudi tisek. Vendar bi po naših mislih sestavku „O mišjih sovražnikih“ bolj prijal tak tisek, kot ga ima „Razgled po svetu“, tu pa naj bi bile črke kakor pri „Katoliških misijonih“, zlasti še zaradi životopisa škofa Vertina, slovenskega misijonarja P. E. Drevenška slike nimajo vsi iztisi, žal, da je ponesrečena. Kar velja o prozi sploh, to tudi o pesniških proizvodih; ne preširoko in preučeno! Primeren je spis o sadjarstvu. Iz mnogo ilustrovanega sestavka „Avstrijska cesarica Elizabeta“

je lepo razvidno, kako je imela blago srce, in kako udan v voljo božjo je bil presvetli cesar v tako naknadni nesreči. Kaj bodrilna sta životopisa † prošta dr. Val. Müller-ja in obrtnika pa posestnika † Janeza Hausenbühler-ja. Prvi kaže vzor marljivega duhovnika, drugi pravega rodoljuba. Dr. Müller je bil zares mož visokoučen pa odličen, vendar ponižen slovenski duhovnik. J. Hausenbühler pa je bil mož poštenjak stare slovenske korenine in tako resnično narodno delujoč, da mu je iskati tekmeča. „Stara in nova hiša“ (F. S. Finžgar) priča v kolikor toliko resnični povesti, da je prava sreča le ondi doma, kjer čislajo poštenost in pridnost, ljubezen do Boga in do bližnjega, kjer božje in cerkvene zapovedi spolnjujejo zvesto. Dalje vidimo, da „Božji blagoslov“ (Dr. J. E. Krek) izvira iz taistih virov, in da oderuštvo pa neusmiljenost provzročata nemirno vest in prokletstvo. „Norec“ (Fr. Ks. Meško) svari, naj tacih ljudi nihče ne draži; naslednja sličica pa kaže neveselo stran slovenskega ljudstva, ki se za malenkosti tako rado pravda. Temeljitemu spisu „Sv. Gora pri Gorici“ ni prikladna dvoumna pripomba o neki listini, da „je skoraj gotovo“ v provinc. arhivu v Ljubljani. Ker se je vlni zopet oživelu upanje, da se vrnejo oo. frančiškani na sv. Goro, je opis dvakrat zanimiv. „Novo civilno pravdo“ bodo prav izpravdali in „davke po pošti“ pravilno plačevali pač le tisti, kateri bodo to poskusili dejanski, to bo še-le pravi nauk — lastna skušnja. Vendar je navodila že v „Koledarju“ dovolj.

Kakor vsako leto, tako se splošno hvalijo tudi letošnje knjige družbe sv. Mohorja. Pridružimo se tudi mi občni pohvali, povdarjamo pa, da so nekateri sestavki še zmiraj pisani — premalo poljudno, akoravno se pisatelji in zaslužni g. tajnik zato vrlo trudijo. Zlasti je na potu vsaka tujka in vsak izraz, ki je znan le tistim, kateri dan na dan beró časnike; tako n. pr. objektivna resnica, činitelj i. t. d.

V. B.

2. *Slovenski učitelj*. Glasilo krščansko mislečih učiteljev in vzgojiteljev. Leto I. Tiska Katoliška tiskarna. Izhaja dvakrat na mesec; cena mu je na leto 5 K. Naročnino sprejema „Uredništvo Slovenskega učitelja v Ljubljani“. — Prelep sad duhovnih vaj, katere je lansko leto gg. učiteljem oskrbel presvetli knezoškof dr. Anton B. Jeglič, je „Slovenski učitelj“. Izdaja ga znani slovenski pisatelj, g. Frančišek Jaklič, učitelj v Dobrepoljah. Okolu njega se zbirajo somišljeniki, ki hočejo z duhovščino složno delovati v šoli in v javnosti. Ali je potreba tak list čč. sobratom še posebej pripočati? „Če hočemo, da bodo šole kot učilišča in odgojevališča prinašale blagoslov, je k temu skupno, složno delovanje mej dušnim pastirjem in učiteljem neobhodno potrebno“, pravi škof Slomšek (Zbrani spisi, IV. knj. str. 19.) Prav za to se bode pa trudil „Slovenski učitelj“. List potrebuje gmotne in duševne podpore, da bode zlasti s pedagošnimi in metodičnimi članki tekmoval z drugimi učiteljskimi listi. — Čelo „Slovenskemu učitelju“ diči slika največjega slovenskega vzgojitelja škofa Slomškega. Njega smo duhovniki dolžni slaviti kot najslavnejšega slovenskega škofa, učitelji pa kot prvega vzgojitelja. Letos slavimo stoletnico Slomškovnega rojstva. Najlepša proslava tega spominskega leta bode, da učiteljski list s Slomškovno sliko na čelu in pisan v Slomškovem duhu najde pot do sleherné slovenské šole.